דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

קיאסקים

יום ראשון, כ"ח באב תשמ"ז, 23 באוגוסט 1987 • גליון 203

היום 12 עמודים • המחיר 1.00 ש"ח, באילת 87 אג'

היום בדבר
- מי שגזז פיאותיו של נחום / שלמה גינוסר
- שוב נדחית ההכרעה / אריה ארד, עליזה ולך
- טרור איסלמי במצרים / דן אבידן
- הידרדרות חב' החשמל המזרח־ירושלמית / דני רובינשטיין
- כל העולמות (4־5); ספורט (9־10); רפואה ומדע (11); בידור (12).

מזג האויר

התחזית ללא שינוי ניכר.
הטמפרטורות הצפויות:
ירושלים: 16־27, רמת־הגולן: 17־29, נהריה: 22־30, צפת: 16־27, חיפה: 22־31, טבריה: 22־35, נצרת: 20־28, עפולה 18־32, שומרון 19־29, תל־אביב: 21־31, לוד 21־31, יריחו 22־36, עזה 22־29, באר־שבע 20־32, אילת 24־39.

מועדון ראשי הממשלה יתכנס לגבש עמדה משותפת על הלביא • המפתח: שכנוע רבין

שר האוצר נסים לא השתכנע – דוחה את כל ההצעות החדשות בנימוק שאינן ניתנות לביצוע

מאת אריה ארד, אמנון אבמו, שלמה גינוסר ומובה צימוקי, סופרי „דבר"

„מועדון ראשי־הממשלה" עומד להתכנס תוך 48 השעות הקרובות כדי לגבש עמדה משותפת בשאלת ה„לביא" לקראת ישיבת הממשלה בשבוע הבא. ההערכה היא, שאם יודיע שר־הבטחון יצחק רבין על הסכמתו להמשיך בפרוייקט תמורת תוספת של 150 מיליון דולאר לתקציב הבטחון, יושג לכך רוב ברור בממשלה על־פי הקווים שהתווה השר יצחק מודעי.

ראש־הממשלה יצחק שמיר דוחה מכל וכל את הרעיון להפסיק את פרוייקט ה„לביא" ולהתחיל בפיתוח מטוס חדש "לשנות האלפיים". ראש־הממשלה נחוש בדעתו להמשיך בפרוייקט תוך קידומם של הפרוייקטים החיוניים הכלולים ב"חלופת צה"ל". לפיכך נראה, כי "דו"ח מודעי" יהיה המצע לדיון, שיביא ראש־הממשלה ל"מועדון".

בתגובה להצעה מסתמנת בנושא ה„לביא" מטעמם של שמיר ופרס מוסרים מקורות מלשכת שר הבטחון, כי יצחק רבין עומד על הצעתו לביטול הלביא כפי שגובשה עם שר האוצר משה נסים. „כשתהיינה הצעות קונקרטיות נדון בהם", אומרים בלשכת השר.

נסים שולל הצעות

בינתיים מתברר, שכל ההצעות שהועלו בימים האחרונים על־ידי מספר שרים להמשיך בדרך זו או אחרת בפרוייקט ה„לביא", לא שינו את דעתו של שר האוצר משה נסים.

בסוף השבוע שב נסים והביע את דעתו הנחרצת, כי ה„לביא" חייב להיפסק. ביום ו' נפגש נסים עם ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס והבהיר לו את עמדתו השלילית לגבי ההצעות החדשות.

לדבריו, התנהלו בחודשים האחרונים דיונים בכל ההצעות האפשריות, והוחלט שלא לקבל אותן, שכן הן התגלו כבלתי אפשריות או בלתי ניתנות לביצוע.

נסים שב והביע את התנגדותו למימון המטוס בדרך של מכירת חברות ממשלתיות. לדבריו, מכירת החברות נועדה לצמצם את מעורבות הממשלה במשק ולא כדי להגדיל את התקציב.

על הרעיון שהועלה להשתמש בכספי הרזרבה בתקציב אמר נסים, כי ביצוע ההצעה יחייב את הממשלה לשעבד את הרזרבה לתקופה של עשר שנים. כבר היום, אמר נסים, אמורה הרזרבה לשמש מטרות רבות כגון סיוע ל„מספנות ישראל", ל„מנועי בית־שמש", להתיישבות ועוד.

שר האוצר שולל גם את ההצעות להעלות את מחיר הדלק ולהגדיל את נטל המסים.

לגבי ההצעה להפסיק את ייצור ה„לביא" ולהמשיך רק בפיתוחו טוענים באוצר, כי לא ידועים להם עדיין פרטים על כך. לטענת בכירים באוצר, יש צורך לבחון מהם מקורות המימון של ההצעה החדשה ולברר את עמדת צה"ל והאמצעים

(המשך בעמ' 2)

אלוף יוסי פלד: לגרמניה

רבין – לביקור רשמי ראשון בצבא גרמניה

מאת מתפרו הצבאי של „דבר"

שר הבטחון יצחק רבין ייצא בתחילת חודש ספטמבר לביקור רשמי בגרמניה כאורחו של שר ההגנה הגרמני. ביקורו של רבין עורר עניין בשל היותו ביקור רשמי ראשון של שר בטחון ישראלי בצבא הגרמני.

יצחק רבין מצרף לביקור את אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד, ניצול השואה שעלה לישראל בגיל שש. ביקורו של רבין בגרמניה הוא ביקור גומלין לביקורו של שר ההגנה הגרמני מנפרד וורנר בישראל לפני כשנה.

רבין ופמלייתו יבקרו בזרועות הצבא הגרמני, במשרד ההגנה ובמפעלים בטחוניים. בין שני השרים תידון מערכת היחסים ושיתוף הפעולה בין ישראל וגרמניה. ישראל וגרמניה משתפות פעולה בנושאים צבאיים־בטחוניים.

שר הבטחון יבקר במהלך סיורו בגרמניה באתר מחנה הריכוז דכאו, שם ייערך טקס זכרון רשמי, ורבין יניח זרים מטעם הממשלה וצה"ל. במהלך סיורו בגרמניה ייפגש רבין עם אישים בכירים בגרמניה וביניהם הקאנצלר הלמוט קוהל והנשיא ריכארד פון וייצקר.

שלב ב' ברפורמה – בינואר: צפויה הפחתת המס ליחידים

מאת יוסי גנב, סופרנו הכלכלי של „דבר"

משרד האוצר מצפה, כי המלצות ועדת ששינסקי יוגשו עד סוף אוקטובר הקרוב, וכי הרפורמה החדשה בשיעורי המס על יחידים תיכנס לתוקף בחודש ינואר הקרוב. בכפוף לאפשרויות התקציביות, יתכן שגם המס על חברות ייכנס לתוקף בינואר הקרוב.

הממונה על הכנסות המדינה ישראל ברון אמר, כי משרד האוצר יפעל להמשך הפחתת המסים על חברות ויחידים, מתוך מגמה להביא לירידה בנטל המס הכולל. זאת, בהתחשב בהמלצות ועדת ששינסקי, ובאפשרויות התקציביות.

בפגישה עם הוועד המנהל של איגוד לשכות המסחר אמר ברון, כי הכוונה היא שכל תוספת גבייה, שתושג על־ידי העמקת הגבייה וצמצום ההשמטות מס, תועבר להפחתה של נטל המסים.

לדברי ברון, שר האוצר רואה חשיבות רבה בהפחתת נטל המסים ובמקביל לעידוד הצמיחה [illegible], שנצבר על בסיס הרפורמה שבוצעה בינואר האחרון, הוא חיובי ביותר ואין כל כוונה לסגת ממנו.

נשיא האיגוד, דני גילרמן, תבע לבטל את מס המעסיקים בשיעור של ארבעה אחוזים, הבוטל על ענפי המסחר והשירותים. בתשובה אמר ברון, כי יש כוונה עקרונית לבטל את המס, והעיתוי תלוי באפשרויות התקציביות.

ברון אמר עוד, כי בקרוב תוגש הצעת חקיקה שתמנע הטלת מס במקרים של מיזוגי חברות או פירוקים של חברות, כאשר השינוי נעשה בגלל צרכים עסקיים, בניגוד למצב הקיים, שבו חבות מס, הנוצרת בעקבות שינויים מבניים בחברות, מונעת ביצוע מיזוגים ופיצולים הנדרשים מבחינה עסקית.

בעניין הלוואות בעלים אמר ברון, כי בקרוב יפורסמו תקנות חדשות בעניין הלוואות אלה, שתהיה בהן הקלה נהלית רבה לעומת המצב הקיים. ברון ציין, כי אין כוונה להכיר בריבית ובהצמדה על חובות ניכויים למס הכנסה, כהוצאה לצורכי מס. יחד עם זאת, אמר ברון, הנושא כולו נמצא עתה בבדיקה.

אניטה פריצ'ארד מלווה באחות ובאנשי משמר בדרכה לבית החולים „ביקור חולים" בירושלים לאחר נסיון ההתאבדות שלה. מאחור: סניגורו של דמיאניוק, עו"ד ג'ון גיל. (צילום: יצחק הררי)

כשלונה במשפט דמיאניוק דיכא את אניטה פריצ'ארד והביאה עד נסיון להתאבד

עו"ד שפטל מצא את העדה המומחית שלו חסרת הכרה בחדרה שבמלון

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

אניטה פריצ'ארד שסיימה בשבוע שעבר את עדותה מטעם ההגנה במשפטו של ג'ון דמיאניוק, ניסתה לשים קץ לחייה על־ידי בליעת תרופות. במכתב שהשאירה הסבירה, כי עשתה זאת בשל כשלון עדותה במשפט. היא הובהלה במצב קשה לבית־החולים „ביקור חולים" בירושלים, ולאחר שקיבתה נשטפה, היא יצאה מכלל סכנה. אתמול בבוקר יצאה פריצ'ארד מן הארץ בחזרה לארה"ב.

נסיון ההתאבדות היה ביום ה' בערב, יממה לאחר שהעדה סיימה את עדותה מטעם ההגנה, שבה נחקרה ארוכות על מומחיותה בהשוואת תמונות מסמכים.

סמוך לשעה 7 בערב בא עו"ד יורם שפטל לחדרה במלון „אמריקן קולוני" במזרח־ירושלים, כדי להיפרד ממנה לפני נסיעתה. לאחר שפריצ'ארד לא פתחה לו את הדלת ביקש שפטל מאנשי המלון לפתחה.

אניטה פריצ'ארד נמצאה שרועה על המיטה בהכרה מעורפלת. ליד מיטתה הבחין שפטל בקופסאות של תרופות. מידיה נטף דם.

התברר, כי היא בלעה 50 כדורי אספירין ותרופות שונות. כמו כן היא חתכה את ורידי ידיה, אך החתכים לא היו עמוקים.

בכליה של העדה נמצאו ארבעה מכתבים, שכתבה לסניגור עו"ד ג'ון גייל, לאמה, לבעלה ולחברה בארה"ב. במכתב ארוך לסניגור היא הסבירה, כי חשה תחושת כשלון עמוקה בתום עדותה במשפט והדבר הניע אותה לנסות לשים קץ לחייה.

שמיר מדווח תוצאות שיחותיו עם צ'אושסקו

מאת סופרו המדיני של „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר ידווח היום בישיבת הממשלה על השיחות, שקיים עם נשיא רומניה וראש ממשלתה על תהליך השלום, הקשרים עם הגוש המזרחי וקשרי הכלכלה בין שתי המדינות.

ביקורו של שמיר ברומניה והדיונים עמו היו מועילים מאוד – כך נאמר בדיווחו של הנשיא ניקולאי צ'אושסקו לוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הרומנית לסיכום שיחות שמיר. מקורות בלשכת שמיר מסרו, כי שגריר ישראל בבוקרשט יוסף גוברין הגיע לירושלים, כי נשיא רומניה הביע שביעות רצון מפגישותיו עם שמיר.

ארבלי: ללמד אנשי מד"א איך להיזהר מהידבקות באיידס

(עתים). – שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו הורתה הבוקר להנהלת מד"א לנקוט מייד בכל האמצעים להסברת מחלת האיידס ודרכי ההתגוננות בפניה בקרב צוותי האמבולנסים של מגן דוד אדום.

שרת הבריאות אמרה, כי על מד"א לנקוט אמצעי הסברה דומים לאלה שננקטו בבתי חולים ובמרפאות הקהילה, תוך תשומת לב לבעיות הייחודיות שלהם.

השרה ציינה, כי עד היום לא אירע בישראל אף מקרה בו נדבק עובד רפואי בנגיף האיידס, בהדגישה כי ניתן למנוע הדבקה על־ידי נקיטת אמצעי זהירות.

ראש עיריית ירושלים טדי קולק (מימין) ואנשי משטרת ירושלים מול המפגינים החרדים בליל שבת. (צילום: יצחק הררי)

בירושלים הוקרנו ארבעה סרטים ובחיפה הוכו עתונאים במדרחוב

ר"צ יוזמת עוד סרטים בשבת • חוקרים את פרשת גזירת הפיאות

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

אנשי ר"צ בירושלים פועלים להרחבת הקרנות הסרטים בלילות שבת לשני בתי קולנוע נוספים בעקבות הצלחת ההקרנות בשבת החולפת. לפי שעה סיכמו אנשי ר"צ עם בעל בית קולנוע אחד על פתיחתו בלילות שבת, ובמשך השבוע יימשכו הדיונים עם בעלי קולנוע אחר.

בינתיים נמסר, כי אין התקדמות בחקירת המקרה של גזירת פאותיו של הילד החרדי נחום חנון מבאה שערים. מחלק החקירות של משטרת

(המשך בעמ' 2)

מאת אריאלה ראובני ויוסי ליבוביץ, סופרי „דבר"

צוות מיוחד של משטרת מרחב חיפה פותח הבוקר בחקירת נסיבות ההתפרעות האלימה של עשרות חרדים ביום ו' בלילה במדרחוב נורדאו שבחיפה, שבמהלכה הוכו נמרצות שני עתונאים ותושבי העיר.

שני העתונאים – כתב „קול ישראל" יואב אביב וכתב העתון „חדשות" יגאל קוצר – הגישו במוצאי יום ו' תלונות במשטרה, ובהן כתבו כי יהיו מסוגלים לזהות

(המשך בעמ' 2)

יוניפי"ל: צד"ל הרס בירי שתיים מעמדותינו

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

כמה פגזי מרגמה נורו ביום ו' על־ידי מחבלים לעבר עמדות של צד"ל. חיילי הדרום השיבו באש טנקים. במהלך הדו־קרב נורו כמה פגזים לעבר שתי עמדות של יוניפי"ל.

בוקר ביוניפי"ל נמסר, כי שתי העמדות, שאוישו על־ידי חיילים מאירלאנד, ספגו פגיעות ישירות של טנק ושלושה פגזי מרגמה. העמדות נהרסו, אך לא נפגע איש. במהלך חילופי הירי נפצעו שתי נשים בכפר שרובין. הן הועברו על־ידי חיילי יוניפי"ל לקבלת טיפול רפואי בביה"ח בצור.

מקור בצה"ל טען לעומת זאת, כי כמה פגזי טנקים נפלו אמנם בקרבת עמדות יוניפי"ל, אך העמדות לא נהרסו.

צוין, כי יום לפני כן נפצעו ארבעה חיילי או"ם באורח קל לאחר שמחבלים ירו לעבר עמדתם יריות מנשק קל.

„עבודה" עדיין מהססת לגבי מינוי שר חדש

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

על אף הכוונות להודעתו של שר מטעם מפלגת העבודה בממשלה, הגורם לה נוהגת מספרית בהצבעות קריטיות, לא תנוצל ישיבת הכנסת כדי להשבעת שר חדש.

כאן המתח סביב בעניין השרים המצדדים בהמשך פרוייקט ה„לביא" לעומת השוללים אותו, נהגה צמרת מפלגת העבודה את דעתה לצורך במינוי שר מטעמה, במקומו של אמנון רובינשטיין, שהתפטר מהממשלה לפני כשלושה חודשים.

בגלל החיות ההצבעה על עתיד פרוייקט ה„לביא" רווחה במפלגת העבודה הסברה, שממלא־מקום ראש הממשלה שמעון פרס יבחר סוף סוף את מועמדו לתפקיד השר, וכינוס הכנסת כתר ינוצל גם להשבעתו. בכירים במפלגת העבודה אמרו אמש ל„דבר", כי האפשרות הזאת לא תמומש השבוע.

מאות חקלאים יחסמו הבוקר את הצמתים המרכזיים בצפון

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

שיבושי תנועה קשים צפויים הבוקר בצפון הארץ החל מהשעה 7.00. מאות חקלאים מכל אזור הצפון יחסמו בטרקטורים ובכלים כבדים את מעבר כלי הרכב בצמתים מרכזיים באזור.

המדובר בצמתים גולני, צמח, נהריה, גשר ארם ומחניים. המחוז הצפוני של המשטרה העניק את אישורו להפגנות, בתנאי שהמפגינים לא יחסמו את הצמתים ויאפשרו זרימה תקינה של כלי רכב. אולם לסופר „דבר" נודע, כי החקלאים מתכוונים לשבש את זרימת התנועה בצמתים.

המפגינים הכינו מאות כרוזים, ועקולים ואלפי דפי הסבר לנהגים, לחלוקה בצמתים. המחוז הצפוני של המשטרה נערך בכוחות גדולים כדי לשמור על הסדר ועל תקינות התנועה בכבישים.

דובר התק"ם שלמה לשם מסר אתמול, כי חסימת צירי התנועה בצפון מסמלת את המדיניות הכלכלית של ממשלת ישראל ובנק ישראל „החוסמת בריבית־נשך את ליבו של המפעל ההתיישבותי".

„אנו מפעילים טרקטורים ומכונות חקלאיות בצמתים ובכבישים, כיוון שלא משתלם להפעילם בשדות", נאמר בהודעת התק"ם.

מרכז מטה המאבק יהודה וולמן הוסיף, כי החקלאים לא יתנו לברוני ולנסים „לגרום דום לב למפעל ההתיישבות".

מטה המאבק תובע מהממשלה להקים עוד השבוע את מינהלת הסדר לגבי פריסת חובות הסקטור החקלאי, וזאת בהתאם להחלטת ועדת הכספים של הכנסת. כמו כן תובעים החקלאים את החזרת „גולת הריבית" העצמית הזו חזרה לחקלאות ולהתיישבות כדי לאפשר ייצור ויצוא.

מוסקווה דחתה ביקור המשלחת של מזכ"לי המפלגות „מטעמים טכניים"

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

נסיעת משלחת מזכ"לי ארבע מפלגות וכמה ח"כים, שעמדה לצאת מחר למוסקווה, בוטלה. על־פי הודעה ממוסקווה, שהתקבלה בליל־שבת במפלגה הקומוניסטית הישראלית, הנסיעה רק נדחתה מטעמים ארגוניים, כלומר אישים בדרג הולם נעדרים כרגע ממוסקווה.

חברי המשלחת הישראלית הם: מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם, מזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות, יו"ר ר"צ שולמית אלוני, מזכ"ל רק"ח מאיר וילנר, וכן הח"כים אורה נמיר וחיים רמון.

ההזמנה למשלחת, שהיתה אמורה לנהל דיאלוג עם אישים בדרג בכיר במפלגה הקומוניסטית הסובייטית, נמסרה כמה חודשים לאחר רחיית מספר השלום שתצא ב־24 באוגוסט.

ח"כ אורה נמיר אמרה אמש ל„דבר", כי לדעתה „עניין הדחייה אינו טכני". בביקורה במוסקווה לפני כחודש ניהלה ח"כ נמיר שיחות הכנה עם המארחים והדגישה בהם את חשיבות הייצוג הסובייטי בדיאלוג, שישתתף בו מזכ"ל מפלגת העבודה.

באמצע השבוע שעבר, בפגישה של חברי המשלחת לקראת היציאה למוסקווה, התחוור לחברי מפלגת העבודה מפי ח"כ מאיר וילנר, כי הדרג הסובייטי שנקבע לקיום הדיאלוג נופל בהרבה מזה של חברי המשלחת הישראלית, ויש בכך נסיגה מהבטחות שנתנו הסובייטים, קודם שאישר מזכ"ל מפלגת העבודה את השתתפותו במשלחת.

אפרתי הדהים שופט בלונדון: ביקש אירוח במלון ואלדורף

הסקוטלנד־יארד מחפש חלק מהשלל בישראל

מאת יוסי מלמן וגליה שרון, סופרי „דבר"

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – שופט שלום בלונדון הוכה בסוף שבוע בתדהמה, כשאיש העסקים הישראלי אליהו אפרתי, החשוד באחזקת יהלומים גנובים, ביקש כי בית המשפט יממן את הוצאות הגנתו, ישחרר אותו בערבות ויאפשר לו לשהות במלון היוקרה „ואלדורף".

„האם אנו עומדים בפני תופעה, שאת הוצאות המשפט ישלם משלם המסים הבריטי להשוד המבקש להיות משוחרר בערבות כדי להתגורר במלון יוקרה", שאל השופט בריאן רוברטס. בעקבות התערבותו של השופט, הודיע סניגורו של אפרתי, כי הם מסירים את הבקשה לסעד משפטי.

בסופו של דבר שוחרר אליהו אפרתי בערבות של 25,000 ליש"ט לאחר שהיה במעצר שבוע ימים. הוא חשוד באחזקת יהלומים גנובים בסך 3 מיליון ליש"ט כחלק משוד הכספות הגדול שהיה לפני כחודשיים באזור מרובעי היוקרה של לונדון. כל עשרת החשודים בשוד, ביניהם עוד שלושה ישראלים, ממתינים עתה להגשת כתבי אישום ולפתיחת משפטם.

„הסקוטלנד יארד" מסר אתמול, כי הוא מחפש בישראל אחרי כספים ותכשיטים משלל שוד הכספות בלונדון. המפקח ריצ'ארד לייך, העומד בראש צוות החקירה המיוחד, אמר, כי חלק מכספי השוד, הוברחו לארצות שונות, ביניהן ישראל, שוויץ ואיטליה.

هكذا من الأصل

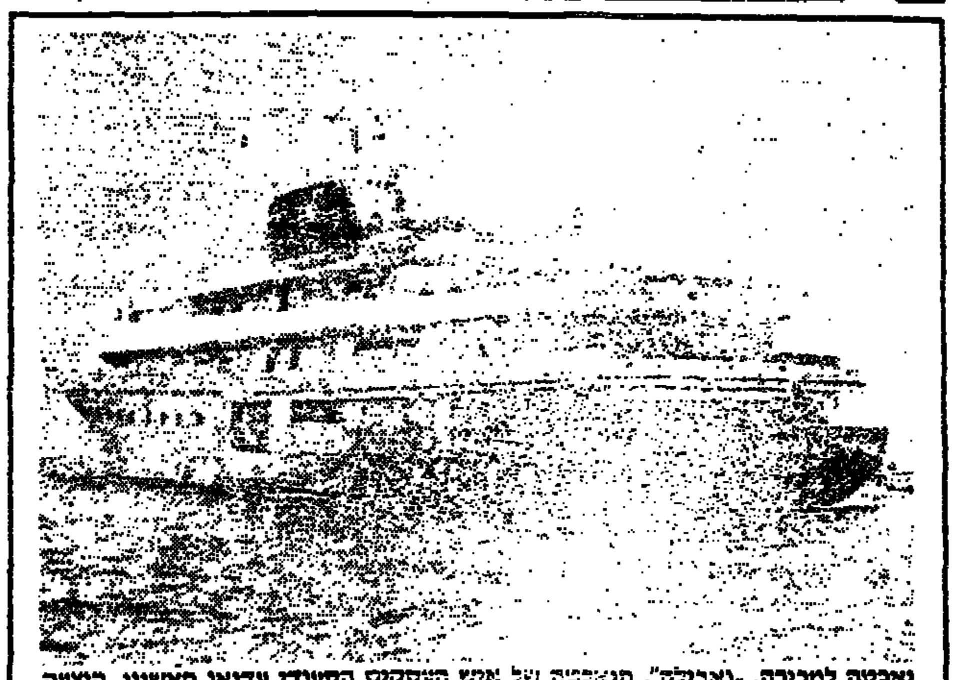

יאכטה למכירה. „נאבילה", היאכטה של איש העסקים הסעודי עדנאן חאשוגי, הוצעה ביום ו' למכירה באנטיב שבצרפת. מחירה 35 מיליון דולאר. על סיפונה מנחת למסוקים ובריכת שחיה גדולה. לכל אחד מ־30 חדריה שם של אבן יקרה. (צילום: א.פ.)

ההסת' אישרה סכסוכי עבודה בבתה"ח ובפנימיות החקלאיות

מאת חיים ביאור, כתב „דבר" לענייני עבודה

הסתדרות עובדי המדינה אישרה בסוף השבוע שעבר את פניותיהם של הוועד הארצי של עובדי המשק והמינהל בבתי החולים הממשלתיים ושל ועד העובדים בבתי הספר החקלאיים־פנימייתיים, להכריז על סכסוך עבודה, על רקע דרישותיהם להעלאות שכר.

עובדי המינהל והמשק בבתי־החולים הממשלתיים מאיימים להתחיל בשיבושים בעבודת בתי־החולים ב־1 בספטמבר, אם לא יוחל במשא ומתן עם נציגיהם על תוספות שכר חודשיות.

העובדים בבתי־הספר החקלאיים הפנימייתיים (בשירות הציבור) מתכוונים לשבש את פתיחתה של שנת הלימודים החדשה אם לא ייחתם עמם הסכם שכר חדש, לאחר שתוקפו של ההסכם הקודם פג לפני השנים שנים.

באוצר סבורים, כי סכסוכי העבודה שהכריזו בימים האחרונים קבוצות שונות של עובדים במשק – ביניהן ההסתדרות הרפואית והסתדרות המהנדסים – נועדו ליצור לחץ על ראשי האוצר בכשא המתן על הסכם המסגרת לעובדי השירות הציבורי, הנתון בקשיים.

בפגישת המשא־ומתן בין יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד לבין הממונה על השכר באוצר הלל דודאי שהתקיימה בסוף השבוע שעבר, לא הושגה פריצת דרך ואולם המגעים נמשכו במוצאי שבת והם יימשכו השבוע, בנסיון לגבש הסכם לפני ה־1 בספטמבר.

מסוק ח"א חילץ אשה שנפלה מצוק אל נחל יהודיה בגולן

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

צוות חילוץ של חיל האוויר חילץ אתמול בשעות אחה"צ במבצע מסובך אשה, שהתדרדרה מראש צוק בנחל יהודיה לתוך בריכה לאחר שאבן פגעה בראשה.

במסגרת טיול של החברה להגנת הטבע בגולן, התרחצה אחת מבנות הקבוצה על שפת בריכה. לפתע התדרדרה אבן מראש צוק סמוך, פגעה בראשה והאשה הועפה לתוך המים. חברי הקבוצה מיהרו להעלותה מהבריכה, חובש ורופא מבני הקבוצה העניקו לה טיפול ראשוני.

למקום הוזעק צוות חילוץ ממרחב הגליל, והבדיקה העלתה כי לא ניתן לחלץ את הפצועה רגלית. למקום הוזעק מסוק של חיל האוויר, ובעזרת צוות חילוץ, שהשתלשל מהמסוק בעזרת חבלים, הועלתה הפצועה ואחר־כך פונתה לביה"ח רמב"ם בחיפה.

נמסר כי האשה סובלת משבר בגולגלת.

תייר חרדי מברוקלין נאחז תשע שעות בסירתו ההפוכה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

התייר החרדי מברוקלין, שנעלם ביום ה' אחה"צ במימי הכנרת, בעת ששהה בקיאק יחד עם חברו, נמצא בעבור תשע שעות כשהוא אחוז בשארית כוחותיו בקצה הקיאק. התייר התגלה על־ידי [illegible]

הפרשה החלה בשעה שהיים השלישית אחה"צ, כאשר שני החרדים [illegible] הקיאק [illegible] הכנרת הפכה את הקיאק. הכבדים [illegible] בירכתי הסירה [illegible] את הקיאק אך ללא הצלחה.

אחד מהם החל לשחות לכיוון החוף ונבלא על־ידי ספינה של [illegible] „[illegible] כנרת". כשהגיעה הספינה למקום ההתהפכות, הסתבר כי הקיאק נסחף לכיוון אחר.

ביד החלו כוחות גדולים של משטרה וספינה מכל חופי הכנרת בחיפושים אחר הנעדר. בשעות הלילה אף הופעל מסוק של צה"ל עם אמצעי תאורה. קרוב לחצות נמצא הנעדר. ביד כשהגיע לחוף, בלקח החרדי מברוקלין על־ידי עשרות חרדים שהובילו אותו בשירה ובריקודים לישיבה בטבריה.

דוד בועז ממונה חדש על התקציבים

מאת אמנון אגור, כתבנו הכלכלי של „דבר" בירושלים

הממשלה אמורה לאשר בישיבתה היום את מינויו של דוד בועז לתפקיד הממונה על התקציבים באוצר. בועז יחליף בתפקיד את אהרון פוגל, הפורש מהאוצר בסוף החודש ועובר למבקר הפרטי.

הממונה החדש עבד בעבר במשך 11 שנים באגף התקציבים באוצר ופרש ממנו בשנת 1980 כסגן הממונה. בשנים האחרונות מילא בועז בתפקידי ניהול שונים במגזר הפרטי.

לאחר איוש משרת הממונה על התקציבים נותרה לשר האוצר משרה נכים בעיית איוש משרה בכירה נוספת – משרתו של המנכ"ל הבכיר. המנכ"ל הנוכחי עמנואל שרון יפרוש מתפקידו באוקטובר ויעבור לעבוד בבנק העולמי בוואשינגטון.

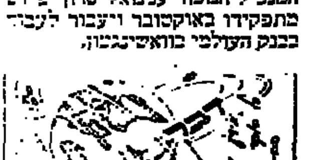

דבר DAVAR
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון ברזילי
המו"ל – „דבר" בע"מ
מדפס ב„דפוס דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
256156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 642111-2-3, מ. 33104

דבורה עומר זכתה בפרס קורצ'אק לספרות בפולין

מאת סופרת „דבר" לענייני תרבות

הסופרת דבורה עומר זכתה בפרס התחרות השנתית של אגודת יאנוש קורצ'אק ואגודת הסופרים הפולנית על ספרה „דמעות של אל".

ספרה של עומר נכלל לתחרות בפולין על־ידי בית לוחמי הגטאות. הספר תורגם לפולנית בחוג לעברית באוניברסיטת וארשה. דבורה עומר תקבל את הפרס בטקס ביחוד שיתקיים בוארשה ב־8 באוקטובר במסגרת ישיבת הנשיאות של אגודת יאנוש קורצ'אק. בפרס זכו גם סופרים מברה"מ, יפאן, הונגריה וקפריסין.

נמשכת חשיפת המבנה המלכותי בתל יזרעאל

מאת צבי אילן, סופר „דבר"

היום ייערכו מדידות בשרידי המבנה המבוצר הגדול – אולי ארמון מלכותי – בתל יזרעאל, הצופה על בקעת חרוד, שעל חשיפתו נמסר לראשונה באופן בלעדי ב„דבר" לפני שבועיים.

עד־כה נחשפו שתי פינות של קירות מבנה, בנויות אבני גזית עם פיתות־סולים, מבנה אופייני לבנייה הישראלית המלכותית הקדומה. בניית שאר הקירות היא מאבני גוויל. מסביב לקירות הולך ונחשף חפיר־הגנה גדול. החרסים במקום הם מהמאות ט – ח לפני הספירה, ימי ממלכת ישראל.

ארכיאולוג מהוד הצפון באגף העתיקות והמוזיאונים גבי מזור, אמר שעדיין לא ברור אם הפינות שייכות לקיר אחד ולאותו מבנה, או לשני מבנים שונים. את זאת אפשר יהיה לדעת רק בעקבות המדידה. השרידים במקום נתגלו תוך הכשרת השטח לאתר „קיבוץ חלוצים" הנעשית על־ידי התק"ם.

בתהנ"ך ידוע, שלאחאב מלך ישראל ולאיזבל אשתו היה היכל, ארמון חורף, ביזרעאל, וכי במקום היה מגדל. אירועים מקראיים אחרים אירעו ביזרעאל, בהם פרשת כרם נבות ונבואת אליהו על מות אחאב ואיזבל.

קולונל נורת' חוייב להגיש לביהמ"ש דוגמה מכתב־ידו

ואשינגטון (ע"ר). – בית־משפט לערעורים בארה"ב דחה ביום ה' את בקשתו של לויטננט קולונל נורת' להפסקת החקירה שמנהל התובע המיוחד לורנס וולש בפרשת מכירת הנשק לאיראן.

בית־המשפט הורה לנורת' למסור דוגמא של כתב ידו. אם לא יעשה כן הוא עלול להכלא באשמת בזיון בית־המשפט.

היה זה הנצחון המשפטי השני שבו זכה וולש, המנהל חקירה כדי לגלות אם מכירת הנשק לאיראן והעברת מיליוני דולארים מרווחי עיסקה זו למחתרת ה„קונטראס" בניקרגואה מהווה הפרת חוקי ארה"ב.

קודם לכן נמסר מלהאון כי בית־המשפט העליון של שוויץ נקט בצעדים שיאפשרו העברת מסמכים המתייחסים לפרשה לידי גורמים אמריקאיים. בית־המשפט השווייצי דוחה את התנגדותן של שלוש דמויות מרכזיות בשערוריה למסירת חומר זה לחוקרים של ממשלת ארה"ב.

וולש מעוניין במסמכים אלה לקראת הגשת כתבי אישום פליליים נגד הדמויות המרכזיות בפרשה.

פרקליטיו של נורת' טענו כי מנויו המקורי של וולש בחודש דצמבר על־ידי בית־המשפט מיוחד שהיה מורכב משלושה שופטים, היה בניגוד לחוקה.

קיסר מציע ייעול בדואר שפירותיו יינתנו לעובדים

הקמת רשות הדואר, הנתונה עתה במעמד של חברה כלכלית עצמאית, משחררת את 5,000 העובדים ברשות זו מכבלי הנהלים הנוקשים של מדיניות השכר בשירות הציבורי ומאפשרת להנהלת החברה הזו להעניק לעובדים תנאי שכר משופרים לאלתר, עוד בטרם חתימת הסכמי העבודה" – הודיע מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בדיון מכסם של הנהלת הרשות ונציגות העובדים שהתקיים בבית המיון הכרכזי של הדואר במחוז תל־אביב.

קיסר הציע להנהלה ולעובדים לאמץ סיכה חדשנית לשיפור השכר ברשות, שעיקרה: חסכון בכוח־אדם, הכנסת טכנולוגיה מתוחכמת ומהדרגת למיתקנים וייעול השירות כדי להגדיל את ההכנסות בפועל מלקוחות הדואר. הכספים שיצטברו מהחסכון והייעול ברשות יועברו בחלקם למטרת שיפור שכר העובדים, תחילה כמיקדמה ואחר־כך יעוגנו בהסכמי השכר החדשים ברשות הדואר.

מנכ"ל הרשות יצחק קאול ויו"ר נציגות העובדים יוסף הדרי הודיעו, שהצעות קיסר נראות להם, וכבר בימים אלה יקיימו דיונים מעשיים ליישום ההצעות.

נער משכם נפצע מירי חיילי צה"ל

מאת דני רובינשטיין, סופר „דבר"

הנער בילאל אליפתורי בן 16 משכם נפצע ביום ו' ברגלו מירי של חיילי צה"ל, אחרי שקבוצת נערים השליכה אבנים על עמדת תצפית צבאית במרכז העיר.

המקרה אירע בשעות אחר־הצהרים של יום ו', ונמסר כי החיילים שהותקפו באבנים נהגו על פי נוהל עצירת חשוד. הנער שנפצע הובהל לבית החולים של המצאורות בעיר בסכם, ומצבו הוגדר כבינוני.

איו לנו דבר משותף – אמר הציר מסראווה וסילק כהנא

(עו). – עוזר מוחמד מסראווה, האמור לצאת בימים הקרובים לאפלנטה – שבאוהייו – לכהן בתפקיד הקונסול ישראל, סירב ביום ו' בבוקר להיפגש עם הח"כ מאיר כהנא, שהגיע למשרדו כדי לשכנעו להשיר את מועמדתו לתפקיד.

כהנא השאיר במשרדו הודעה כתובה ובה הוא מודיע למסראווה, כי „עוד ייפגשו בארה"ב".

בתגובה אמר מסראווה, כי ביקורו והצהרותיו של ח"כ כהנא לא מגעו בו. „אינני מודאג מהתפקיד והמשטרה בארה"ב אך אנשים והיו לאור הצהרותיו של כהנא", אמר.

ביום ה' בערב הגיע למשרדו של מסראווה מכתב־קרע במשולש מבדיק מח"כ כהנא, ובו הוא מבקש להיפגש עמו, כדי שיוכל להביא בפניו את נימוקיו מדוע עליו לשקול מחדש את מועמדותו לתפקיד. כהנא הסביר במכתבו, כי ערבי יכול לחיות בארה"ב אך אינו יכול לייצג את ישראל, מאחר שאינו ציוני.

סמוך לשעה 10.30 בבוקר ביום ו' התייצב כהנא במשרדו של עו"ד מסראווה בטירה. „סירבתי לשבת אתו – אמר מסראווה – משום שאין לנו מכנה משותף. הוא יכול לשמור לעצמו את עקרונותיו. איננו נמנה עם אנשי תנועת כך, וביקשתי שיסתלק".

כהנא הסתלק מהמשרד, ואולם הוא השאיר שם כאמור את ההודעה בכתב.

עו"ד מוחמד מסראווה הוא הערבי הראשון שנבחר לכהונת קונסול ישראל בחו"ל. מסראווה היה בעבר מועמד ברשימתו של עזר וייצמן „יחד", והוא בעל משרד לעריכת דין בטירה.

בירושלים הוקרנו סרטים

(המשך מעמ' 1)

ירושלים בורק את גירוסו של הנער, ולפי שעה אין בידי המשטרה עצורים.

הפרשה עוררה תגובות זועמות מכל קצווי הקשת הפוליטית. ראש העיר טדי קולק קרא לעצור את כדור השלג בטרם יחריף העימות בין החרדים לחילוניים, ויו"ר סניף הליכוד בירושלים עו"ד רובי ריבלין אמר, כי מלחמת התרבות המתנהלת בעיר עברה את כל הגבולות האפשריים. גם סיעת ר"צ הביעה סלידה עמוקה מגילוי אלימות של הילה.

משטרת ירושלים עצרה במוצ"ש נער חרדי, שסירב להתפנות במהלך הפגנה של כמה עשרות בערים חרדים ליד שכונת מאה שערים. עם צאת השבת התגודדו כמה עשרות צעירים חרדים ליד מחסומי השבת ברחוב שטראוס והחלו ליידות אבנים לעבר מכוניות שנסעו בכביש. כוח משטרה הגיע למקום ופיזר אותם במכוניות להתזת מים.

ביום ו' הוקרנו בירושלים ארבעה סרטי קולנוע ללא הפרעות מצד החרדים.

הסטאטוס־קוו לא מתאים

מאות אנשים הגיעו לבתי הקולנוע, ורבים נותרו בחוץ מחוסר מקום. שעת ספורות לפני כניסת השבת ניסו אנשי „אגודת ישראל" בראשות ח"כ מנחם פורוש למנוע את ההקרנות. הם נפגשו עם ראש העיר טדי קולק ואנשי סיעתו, וביקשו מהם לפעול למניעת הקרנות הסרטים, משום שהציבור החרדי לא יכול להשלים עם חילול השבת.

ראש העיר טדי קולק דחה את הבקשה. קולק אמר לאנשי אגודת ישראל כי ירושלים צריכה להיות פתוחה לכולם ויש לנהוג במתינות. לאחר שהבין כי אין בכוחו לשנות את עמדת ראש העיר, הודיע ח"כ פורוש לראש העיר, כי „הסטאטוס־קוו מתאים" והמאבק יימשך, אם העירייה לא תפעל בנושא בכוח.

ראש העיר פנה לאגודת ישראל, שהסוגיה תידון באופן פרלמנטרי, ולאחר מכן הוסיף, כי לפני שבוע אמר למשטרה ירושלים, שתנקוט „בגישה רכה" כלפי הפגנות החרדים, אם ייערכו נגד הקרנת הסרטים.

יהיה מוכן לפגיעה בקדושת השבת.

ראש העיר סגר להם כי צוות מיוחד מטעם העירייה יעסוק בהכנת תוכניות להגברת הפעילות התרבותית, ויגבש את מסקנותיו אחרי החגים. הוא הרגיש באוזני אנשי אגו"י, כי הסטאטוס־קוו של שנות ה־50 אינו מתאים לתקופתנו, והדרישות של הצעירים השתנו. הוא הרגיש, כי חלק מן ההתעוררות הנוכחית בקרב החילונים היא כתגובת־נגד ללחץ החרדי בתחומים שונים.

חברי סיעת „אגודת ישראל" בעירייה, מאיר פורוש ואברהם ליירונן, עמדו לפני כניסת השבת בכניסה לירושלים, וספרו מכוניות של חרדים שבאו לעשות את השבת בעיר.

אלמות מלאים

פעילות ליל השבת החלה במועדון של מפ"ם במושבה הגרמנית, שם הוקרן הסרט „אימה לה דוס". הכניסה היתה ללא תשלום, אך רבים תרמו למען מטה המאבק נגד כפייה דתית.

בכניסה לירושלים, ליד בנייני האומה, קיימו כמאה בני נוער חברי הנוער העובד והלומד ותנועת השומר הצעיר משמרת מחאה תחת הסיסמה „חופש הפרט – גם בשבת". ליד המפגינים נעצרו נהגים, והנערים ביקשו מהם להישאר לבלות בירושלים. הם חילקו כרוזים והפצו פרחים למכוניות. הם לא נשכרו להחליט, והפועל הם בתכניתו את המשיכו, והפעיל זה זמן רב בימי שישי, היה העולם מלא מפה־לפה ורבים נותרו בחוץ. התמונה חזרה על עצמה גם בבית אגרון ובסינימטק, וגם בהם היתה תפוסה מלאה. בבתי קולנוע אלו היתה הכניסה בתשלום.

ליד כל בית קולנוע הוצבו שוטרים, אך הכוח העיקרי רוכז באיזור רחוב הנביאים, המפריד בין השכונות החרדיות למרכז העיר. סמוך לשעה 11 בלילה עלו משכונת מאה שערים כמאה חרדים והגיעו עד לרחוב הנביאים, שם עצרה המשטרה את התקדמותם. בהסכמת המשטרה, נשארו החרדים בקרן הרחובות כעשר דקות, צעקו „שבעס" ושבו לשכונתם.

ראש עיריית ירושלים טדי קולק סייר בליל שבת בין כל בתי הקולנוע, שוחח עם הצעירים שבאו לבלות, ואף הגיע למקום ההפגנה של החרדים. „אני מצטער על המתח בעיר", אמר קולק לעתונאים. „בתי הקולנוע מלאים, משום שצעירים לא רוצים שיכתיבו להם איך להתנהג. זו תגובה על כל מה שהיה בשנים האחרונות."

בג"צ הוציא ביום שישי צו על תנאי, המורה למשטרה לנמק עד יום ו' מדוע לא יתירו לאנשי מטה השכונות להפגין ביום שישי הבא ליד שכונת מאה שערים נגד כפייה דתית.

מתוך מארגנת „אגודת ישראל" עצרת המונים ברחבת הכותל נגד חילול השבת. בעצרת יצאו רבנים ומתפללים להשתתף רבבות. „בעצרת נראה את כוחנו", אמרו אנשי אגודה.

בחיפה הוכו עתונאים

(המשך מעמ' 1)

חלק מתוקפיהם. גם הובילת משטרת חיפה פקד אתמול תומר, שהיתה בזירת האירוע בבגדים אזרחיים, אמרה, כי היא מסוגלת לזהות לפחות שניים מהתוקפים.

המשטרה נאלצה, כי במקום ההתפרעות לא נראו שוטרים, כיון שהם הסתמכו על הבטחות שנתנו להם ראשי העדה החרדית בחיפה, כי מדובר בתפילה המונית ותו לא. לא ראוי להרגיש, כי השוטרים הראשונים הגיעו לזירת האירוע רק חצי שעה לאחר תחילתה.

אגודת העתונאים בחיפה תגיש הבוקר תלונה למשטרה ותמחה בפני הרבנים הראשיים בעיר, על פגיעה בעתונאים בשעת עבודתם. ראש העיר אריה גוראל, גינה אתמול בחריפות את התפרעות החרדים ואמר, כי חיפה לא תהיה מאה שערים ולא בני ברק. גוראל הוסיף כי הוא משוכנע שגם הציבור החרדי בחיפה מגנה תופעות כאלה.

ההתפרעות החלה לקראת סיומה של עצרת התפילה, שבה השתתפו למעלה מ־1,000 איש, חרדים לבושי קפוטות ושטריימלך, אברכים, נשים וילדים, החלו לזרום למרחוב נורדאו אחרי השעה שבע בערב. מרביתם הגיעו מהרחובות גאולה ואחוזה, ומשכונות החרדים ויז'ניץ.

הרב הראשי הספרדי הרב דוד בקשי ניהל את התפילה, והחרדים התפללו במשך יותר משעתיים, תוך שהם נושאים בשלטים, שעליהם נכתב „שבת קודש"... [illegible] את המשתתפים בכבוד לקבוצת העתונאים.

אחד מהם קרא: „מצלמים אותנו, מצלמים אותנו", וקבוצה של כ־30 אברכים התנפלה על העתונאים שעמדו במקום וקראה לעברם: „נאצים, נאצים, גויים של האלוהים, הסתלקו מכאן, זו לא המדינה שלכם".

אחד העתונאים, שנשא על שכמו מכשיר הקלטה, הופל ארצה, וקבוצה של אברכים בעטה בו ורמסה אותו. עתונאי אחר, שנחלץ לעזרתו, הותקף אף הוא על־ידי קבוצה של אברכים, שהכתה בפניו, לפתה את גרונו ושברה אותו. „השתדלתי לא ליפול, אם לא, הם היו רומסים אותי", אמר.

דוברת משטרת חיפה, שהיתה כאמור במקום בתלבושת אזרחית, ונזעקה בידית משטרה, אולם הגיעה עם ארבעה שוטרים ושוטרת הגיעה למקום בעבור עשר עד חמש עשרה דקות, ובינתיים הצליחו המתפרעים להסתלק מן המקום. ראשי החרדים בחיפה, שהיו עדים להתפרעות, לא ניסו למנעה.

בשעת התפילה הקריב כמה ילדים על הגגות הלוך ושוב של מסעדה „אליאנס", שהיתה פתוחה. בעל המסעדה ניצב בפתחה ונבח בצעירים מלהיכנס לתוכה. „אני אמשיך לפתוח את המסעדה בלילות שבת ובשבת. אם יאלצו אותי לסגור את העסק אין לי מה לחפש בארץ הזאת", אמר.

על עצרת התפילה הכריזו בסוף השבוע הרבנים הראשיים של חיפה, הקהילה לשמירת השבת, והבעת המועדון לסוגרו". היא נועדה למחות נגד פתיחת בית המלון ובמקביל פתיחת בתי עסק ביום השבת בחיפה, פעילות בתי קולנוע והמספר הרב של עסקים בעיר הפתוחים בשבת.

„יש לנו", כי אין צורך בקבלת אישור מהמשטרה לעריכת עצרת תפילה. אין להביא את הרבנים עד לעצרת של מפלגת העבודה בחיפה, שיערך ביום ו' מבדק אל הרבנים הראשיים של חיפה, ובקשר להיגבע מעריכת עצרות תפילה, כי לא לגרום לתסיסה בין חילוניים ודתיים.

במלאת שנה לפטירת יקירנו

יהושע שטרייט ז"ל

תערך אזכרה השבוע, יום שלישי
ל' אב תשמ"ז (25.8.87) בשעה 15.30.

נפגשים בבית העלמין סגולה בפתח־תקוה

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של חברתנו

רבקה רוזנשטייך

הלוויה תתקיים היום יום ראשון כ"ח באב תשמ"ז 23.8.87
בשעה 17.30 מבית אזכרה לבית העלמין בקיבוץ עינת

המשפחה
ובית עינת

לחברנו צביקה שחם
משתתפים בצערך במות

אביך ז"ל

בית נוה־ים

לתשומת לב יצרנים יבואנים ומשווקים

של אמצעי מיגון ומערכות אזעקה לכלי רכב

המועצה הישראלית לצרכנות
בשיתוף
איגוד חברות הביטוח בישראל
עומדים לערוך בדיקה השוואתית
של אמצעי מיגון
ומערכות אזעקה לכלי רכב
שתוצאותיה יפורסמו לציבור
המעוניינים שמוצריהם יכללו בבדיקה
מתבקשים לשלוח מפרטים
אל המועצה לצרכנות,
ת"ד 7012 הקריה תל־אביב
לפי הפירוט הבא:
מפרט טכני, פרוספקט, מחיר־כולל מע"מ,
פרטי היצרן־יבואן
ועדה מקצועית תקבע
אילו מערכות יבדקו
אין התחייבות לבדוק את כל המערכות
המפרטים יש לשלוח עד 15 בספטמבר 1987

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	10 - 16	מעונן
אמסטרדם	23 - 30	מעונן
באנגקוק	לא נמסר	
הלסינקי	12 - 18	מעונן
הונג קונג	27 - 29	מעונן
רומא	25 - 31	בהיר
זנווה	15 - 22	בהיר
טוקיו	27 - 31	מעונן
ז'נבה	20 - 26	מעונן
יוהנסבורג	9 - 21	בהיר
לונדון	19 - 25	גשום
ליסבון	18 - 27	בהיר
מאדריד	22 - 35	בהיר
מונטריאול	17 - 25	מעונן
ניו יורק	18 - 31	מעונן
סאו פאולו	8 - 16	מעונן
פאריס	21 - 26	גשום
פרנקפורט	16 - 29	בהיר
ציריך	18 - 27	מעונן
ריו דה ז'נרו	13 - 23	מעונן
קופנהגן	12 - 19	מעונן
שיקאגו	19 - 30	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל. 5102425
ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373
חיפה: דרך הים 2, טל. 344655
[illegible] טל. 35282

swissair

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965
[illegible]

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור סד הבניה, לאשר שינוי תכנית בתאר המקומית: תכנית מס' ג/5523 שינוי לתכנית מתאר מס' ג/552 – שנוי, יעוד למגורים, צפת.

ההודעה על הפקדתו ביחד עם התנאים המצורפים אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3394 ביום כ"ז בתשרי התשמ"ז (10.10.86) עמוד 89.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גוש 13673 חלקות 6, 7א', 7ב', 95 וחלק מחלקה 5 (8א').

עיקר מטרת שנוי התכנית: שנוי יעוד השטח מיעוד למוסד לאזור מגורים.

התכנית האמורה בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם תשריט התכנית אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה צפת שבעיריית צפת.

כל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

עמרם קלעגי
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפת

התאריך: י"ד באב התשמ"ז
9.8.1987

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מחוז הצפון מרחב שקמים
הודעה בדבר הפקדת שנוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שקמים הופקד שינוי תכנית המתאר שינוי מס' [illegible] לתכנית מתאר 102 02 6 – בית גוברין.

ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי:
יצירת מסגרת תכנונית להקמת מרכז לתיירות ונופש והרחבת השטחים למיבנים הציבוריים.

הקמת חניות, כפרי נופש, מרכז מבקרים, בריכה, מגרש ספורט, חוות סוסים, שטח ציבורי פתוח [illegible] על פי הגדרות [illegible].

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית:
שטח התכנית: כ־345 דונם בקירוב.
גוש 34191 חלק מחלקה 2.1
בית גוברין.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתונות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

התנגדות תוגש בכתב בפרטים המבוקשים בלוויה תצהיר המאמת את העובדות עליהן מתבססת ההתנגדות.

שלום הניה
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הדרום

בית המשפט המחוזי בירושלים

הזמנות בדבר קיום צוואות וירושות ומינוי מנהלי עזבון

להוי ידוע כי הוגשו לבית המשפט בקשות ליתן צווים לקיום צוואה וירושה, או למינוי מנהל עזבון, או לשלושתם, כמפורט להלן. כל המתנגד לבקשות יגיש תוך ארבעה־עשר יום מפרסום הזמנה זו את טעמי התנגדותו, שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
ירושות			
861/87	טובייה שרה	23.9.66	משה טוביה
862/87	מרדכי גיטפל גוסמן	20.7.87	יששכר גוסמן
867/87	יעקב (ג'ק) פרידן	6.7.87	כרמלה פרידן
868/87	אומר עבד אל רחמן	4.3.87	פריד עבד אל רחמן
870/87	עבסה (אבי) הדים	12.8.62	חיה ברפורת
871/87	טומטה סעדון	17.5.83	אברהם סעדון
872/87	דינה כהן (נוסמן)	31.5.87	יהודה נוסמן
874/87	עמנואל גלבר	18.6.87	כרמלה גלבר
878/87	אודי שרון	17.6.86	אירית שרון
881/87	משעלי מולי טוב	17.2.87	בן ציון משעלי
889/87	שרה אביד	11.5.87	אברהם אביד
894/87	מרים שבתאי	16.8.79	רחל שבתאי
896/87	רבקה ביבי	14.3.87	יוסף ביבי
900/87	יחזקאל ספתי	22.7.87	יורם ספתי
צוואות			
838/87	שולמית ריכטר	10.5.87	גדעון להרס

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
864/87	סלכה פרח	25.6.87	שכוה פרח
865/87	שרון טוב מלמד	22.2.76	שרה מלמד
876/87	מאירי אבשלום	15.6.87	מאירי אסתר
877/87	ראובן בן שאי	14.4.87	יוכבד בן שאי
879/87	אברהם גורנשטיין	9.7.87	הצברג מרטה
880/87	אליהו בן אליאל	2.3.87	רחל בן אליאל
882/87	מביל קבלאי	25.4.87	סאול קביאל
883/87	טובי פלדמן	16.3.87	פלדמן קרול
884/87	סלמה ולבן סלומון	24.6.87	דוד סלומון
885/87	שרה ארצי	31.7.87	משה ארצי
886/87	אהרון הלפרין	22.5.87	אידה טרופמס הלפרין
887/87	מסעודה עמר	9.5.87	שרה עמר (טרן)
891/87	יעקב מאיר מסינג	25.2.66	כלודר הירשלוק
890/87	דינה אקסלרבייך	10.4.87	אסתר שרלי אלים
893/87	יצחק אבינוף	17.7.85	טובה אבינוף
895/87	משה ספירא	20.7.87	מרים בריינס
899/87	מרשין כצלי	9.6.87	אלזה כצלי
901/87	הילדה ארלר	13.12.86	היינו מקס ארלר

ד"ר אליהו בן־זמרה
רשם

מפגינים ניאו־נאצים בבית הקברות של וונסידל, שם עומד להיקבר השבוע רודולף הס, סגנו של היטלר שמת בשבוע שעבר. (צילום:א.פ)

משפחת הס דורשת לבדוק כבל החשמל – שבו חנק עצמו למוות

מינכן (א.פ.) – עורך־הדין של משפחת רודולף הס, סגנו של היטלר, שמת בשבוע שעבר בכלא שפנדאו בברלין, פנה לבעלות הברית במערב־ברלין בדרישה שיתירו לו לערוך בדיקה לכבל החשמל שבו השתמש הס, לטענתם, כדי לחנוק את עצמו – נכתב אתמול בעתון המערב־גרמני „בילד".

„בילד" ציטט בידיעה קטעים מתוך איגרתו של עורך־הדין אלפרד זיידל, שבהם נאמר, כי הוא יהיה מוכן לערוך את הבדיקה בכל מקום שיירצה לבעלות הברית, ובכלל זה בכלא שפנדאו עצמו.

זיידל נימק את בקשתו בכך, ש„הכבל הוא מוצג מפתח, הדרוש לשם קביעת העובדות הקשורות למותו של הס".

אתמול עצרה משטרת מערב־גרמניה 49 ניאו־נאצים בשתי תקריות שונות, אחת מהן בבית־קברות בעיירה וונסידל, הסמוכה לגבול עם צ'כוסלובקיה, כאן אמור הס להיקבר השבוע בחלקת משפחתו. התקרית השנייה היתה בעיירה סמוכה.

דובר משטרת מערב־גרמניה סיפר, כי 40 איש, בחלקם לבושים במדים נאציים מלאים ובחלקם נושאי „מדים ועליהם ציורי צלבי־קרס, צעדו אתמול בשעות בצהריים אל בית־הקברות והחלו להפגין במקום תוך הנפת כרזות ודגלים „שנראו כדגלי הצי הנאצי" וקריאת סיסמאות נאציות.

המשטרה עצרה את המפגינים, והם יובאו היום בפני שופט לשם הארכת מעצרם. תשעה מפגינים נוספים נעצרו, כאמור, בעיירה הסמוכה נייג'ל, לאחר שפתחו בהפגנה דומה. מפגינים אלה הגיעו למקום מאיזור האמבורג. הם נעצרו לאחר שהניפו כרזה שבה נכתב „רודולף הס חופשי".

הפגנה נוספת היתה אתמול בבון. 60 חברי המפלגה הימנית הקיצונית „המפלגה הנאציונאל־דמוקראטית הצעירה" התאספו מול שגרירות בריטניה וערכו הפגנה שקטה במחאה על מותו של הס. בהפגנה זו לא היו מעצרים, והיא עברה ללא תקריות אלימות.

הפגנות גם בדרו"א

מותו של הס גרר הפגנות הזדהות ומחאה גם של ניאו־נאצים בדרום־אפריקה. טקס שערכו כ־100 ניאו־נאצים ליד דגל צלב קרס עורר את זעמם של אנשי הקהילה היהודית, המונה כ־120,000 נפש, ואלה הביעו את זעזועם באמצעי התקשורת המקומיים.

אתמול, איים ראש התנועה הניאו־נאצית של דרום־אפריקה בפני עתונאים ביוהנסבורג, כי „חוסר הסובלנות של נציגי הקהילה היהודית עלול לגרום להם צרות".

בעלות הברית התחילו בהכנות להריסת כלא שפנדאו בברלין

ברלין המערבית (קיבצ). – בעלות הברית המערביות החלו להכשיר את הקרקע להריסת כלא שפנדאו, שבו ישב רודולף הס מאז 1966.

[illegible]

שבעה מנהיגים נאצים היו כלואים בשפנדאו לאחר [illegible] ... אלברט שפר ... בלדור פון שיראך ... ב־1966. [illegible]

ארוחה חמה לניצולי השטפונות. מתנדבים מחלקים מנות מזון לקרבנות השטפונות בבנגלאדש ממטבח חירום שנפתח בבירה דאקה ביום ו'. גל השטפונות הותיר אחריו אלפים ללא קורת גג והשמיד חלק גדול מיבולי השדות. (צילום: א.פ)

מבצע שיבה טובה לחיזוק הקשר עם אלפי ישראלים החיים בחו"ל

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

משרד הקליטה פותח השבוע במבצע „שיבה טובה", שתכליתו להדק את הקשר עם ישראלים השוהים בחו"ל באמצעות קרובי משפחתם וחבריהם בארץ וליידע אותם לגבי אפשרויות החזרה והקליטה בישראל.

במהלך המבצע יוכלו אזרחים להתקשר לסניפי משרד הקליטה ברחבי הארץ ולבקש, שתישלח אליהם חוברת „מצפים לך בבית", ובה מידע על פרטי הסיוע לתושבים חוזרים, אגרות ברכה וכרזות הקוראות ל„שיבה טובה". כמו כן מצוי בחוברת מידע על אפשרויות השקעה בישראל, על הכלים למציאת תעסוקה כמו המרכז לקליטה במדע והלשכה לתעסוקת אקדמאים במשרד העבודה והרווחה, מידע כללי בנושאי מכס, קטינים חוזרים, מינהל הסטודנטים, צה"ל וביטוח לאומי. את החומר יוכלו הפונים לשלוח לקרובי משפחתם וחבריהם המתגוררים בחו"ל.

במקביל יועמד מלוא החומר לרשות חיילי המילואים השוהים בחו"ל המבקרים בארץ, באמצעות יחידת המידע של משרד הקליטה בר"מ 70, שם מקבלים חיילי המילואים את אישור היציאה מהארץ.

דבר המבצע הועבר לקונסוליות ולנציגויות הישראליות ברחבי העולם, הן יעמידו לכל דורש גלויות, כרזות ומידע על אפשרויות הקליטה.

המבצע יחל ביום ג' השבוע ויימשך עד אחרי החגים. מספרי טלפון ופרטים מלאים על המבצע יפורסמו במודעות בעתונים.

בעקבות השתוללות הרוצח המטורף בהאנגרפורד

כל רשתות הטלוויזיה בבריטניה ביטלו משדרים המראים אלימות

לונדון (רויטר, וע"צ). – מתוך התחשבות במשפחות 17 קרבנות הרוצח המטורף מהאנגרפורד ביטלו תחנות הטלוויזיה בבריטניה ביום ו' שידור תכניות שכללו הצגת מעשי אלימות.

שני הקרבנות האחרונים של השתוללות היורה הם אשה בת 63 שהיתה מרותקת לכסא גלגלים וגבר בן 34. כזכור השתולל מייקל ראיין בן ה־27 ברחובות העיר, כשהוא יורה ללא אבחנה לעבר אנשים לפני שהתאבד. 13 אנשים שנפגעו מיריותיו עדיין מאושפזים.

שלטונות בריטניה שוקלים עתה הטלת הגבלות על מכירת נשק אוטומאטי למטרה בעקבות הפרשה. יצויין כי בידי ראיין היו רשיונות לחמישה כלי נשק, בהם שני רובים.

ראש ממשלת בריטניה מארגרט תאצ'ר הפסיקה חופשה עם היוודע דבר הרציחות וטסה להאנגרפורד. היא ביקרה אצל כמה מבין משפחות הנרצחים. דובר ה„בי.בי.סי." אמר אתמול כי אין כל כוונה לחזור ולשדר את הסרט האמריקאי „רמבו, דם ראשון". הסרט הוקרן בבריטניה בשנה שעברה. העתונים הנפוצים ביותר בבריטניה כינו בשם „רמבו" את מייקל ראיין, שהרג בין השאר גם את אמו. בפסטיבל האמנויות באדינבורו בוטלה הקרנת הסרט „מגפי גומי", המזכיר את הסרט „בוני וקלייד". רשת הטלוויזיה האזורית „אנגליה" הודיעה כי הוראה בה מהכוונה להקרין את המערבון „בוואדה סמית". רשת זו גם החליפה קטע אלים אשר עמדה להקרין במסגרת הסידרה „המקצוענים" בקטע פחות אלים.

עיראק ואיראן חידשו ההפצצות איראן מודה במיקוש מי המפרץ

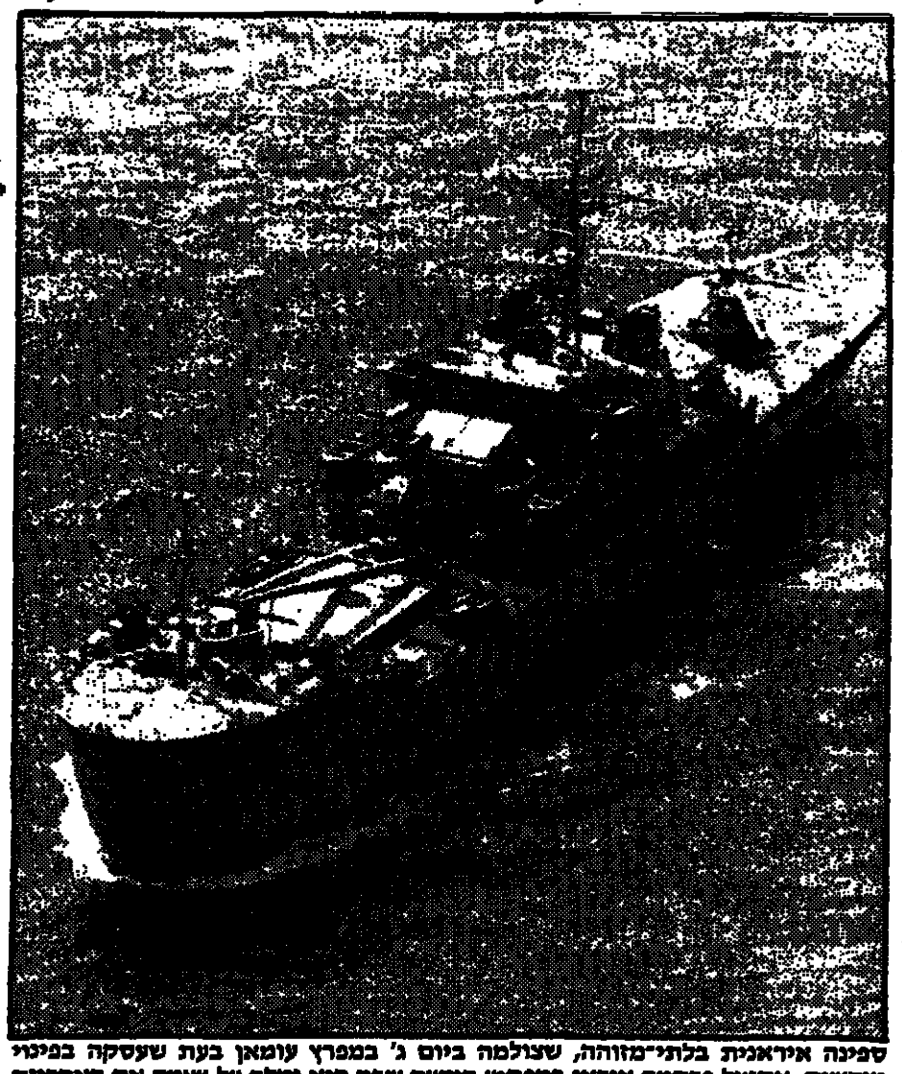

ספינה איראנית בלתי־מזוהה, שצולמה ביום ג' במפרץ עומאן בעת שעסקה בפינוי מוקשים. אתמול פרסמה איראן במפתיע הודעה שבה היא נטלה על עצמה את האחריות לזריעת המוקשים במפרץ. (צילום: א.פ)

כווית (א.פ. וע"צ). – איראן ועיראק הודיעו אתמול על פשיטות אוויר מוצלחות זו בשטחה של זו במסגרת מערכה מחריפה והולכת של הפצצות מן האוויר, המעוררת את החשש מפני התחדשות „מלחמת הערים" ביניהן. במהלכה של מלחמה זו נהרגו בסתיו ובחורף שעבר אלפי אזרחים משני הצדדים.

בהודעות שני הצדדים נאמר, שיעדי ההפצצות היו מתקנים תעשייתיים וצבאיים. איראן הודיעה, כי תקפה מתקנים תעשייתיים בערים דוהוק ודרבנדיחאן באזורי הרי צפון קורדיסטאן ובעיר אמארה שבאזור הביצות הדרומי. לדברי סוכנות הידיעות האיראנית הרשמית „אירנה" „נגרם נזק [illegible]" במהלך הפשיטה שארכה כשלוש שעות אתמול בבוקר.

איראן לוקחת האחריות

איראן יצאה ביום ו' בהודעה מפתיעה שבה היא לקחה על עצמה את האחריות להנחת המוקשים במי המפרץ, שגרמו בין היתר למותם של שישה אנשי צוותה של ספינת האספקה „אניטה" ולגרימת נזק למיכליות „בריג'טון" ו„טקסאקו קריביאן".

אתמול אישר משרד ההגנה האמריקאי כי ארבע מיכליות נפט כוויתיות ובהן ה„בריג'טון" שנפגעה לא מזמן ממוקש, הפליגו בבוקר מכווית עם ליווי של שלוש אניות מלחמה אמריקאיות ושהשיירה עושה את דרכה דרומה ללא תקריות.

מקורות ספנות באיזור מסרו, כי השיירה של המיכליות הכוויתיות, המניפות דגל אמריקאי, הגיעה אתמול אחר הצהריים למרכז המפרץ, סמוך לנמל הסעודי ג'ובאיל.

השיירה מתקדמת במהירות של שבעה קשרים, ואתמול בלילה היא היתה אמורה לעגון במים הבינלאומיים מצפון־מזרח לבחריין.

הפנטגון מסר כי הפיקוד האמריקאי באיזור לא הבחין בפעילות אווירית או ימית איראנית בלתי רגילה בקירבת השיירה.

מחיר הליווי

חשבון הליווי האמריקאי של מיכליות הנפט הכוויתיות במפרץ מסתכם בחודש הראשון בתוספת של 30 מיליון דולאר להוצאות השוטפות של הכוח, והיינו מיליון דולאר ליום. סכום זה מוצא על גיוס וטיסות נוספים, סיוע לוגיסטי, חלקי חילוף לאניות ולמטוסים והטסת אנשי צוות וציוד.

החשבון זה אינו כולל את ההוצאות הנוספות שנגרמו לחילות האוויר והיבשה באזור וגם לא את התרומה הכוויתית בתידלוק חלקי של ספינות הליווי. לפי אומדנים של הצי מסתכמות הוצאות נושאת המטוסים ואניות הליווי שלה ב־1.2 מיליון דולאר ליום.

דו"ח ועדת הקונגרס קובע:

רייגן חושש מחדירה סובייטית יותר מאשר מפגיעה במכליות

וואשינגטון (רויטר). – נשיא ארה"ב רונלד רייגן נתן את הסכמתו לתוכנית לליווי מיכליות כוויתיות במפרץ הפרסי בעיקר במגמה למנוע התגברות ההשפעה הסובייטית באזור ולא מתוך כוונה לשמור על חופש השיט במפרץ – כך נקבע בדו"ח של ועדת הקונגרס שהותר אתמול לפרסום.

הדו"ח, שהוכן על־ידי ועדת הקונגרס לשירותים המזוינים, הנתונה לשליטת הדמוקרטים בבית־הנבחרים, סוקר את מהלך האירועים הקשורים במעורבות האמריקאית במפרץ למן קבלת החלטתו של רייגן בספטמבר אשתקד להניף את הדגל האמריקאי על 11 מיכליות כוויתיות. הוא כולל המלצות למדיניות האמריקאית באיזור להבא. כל 71 חברי הוועדה הרפובליקאים הביעו את הסתייגותם מתוכן הדו"ח.

הדו"ח קבע עוד כי מטרה משנית של רייגן באשור את התוכנית היתה לנסות ולתקן נזק שנגרם לארה"ב באיזור המפרץ על־ידי חשיפת עסקות הנשק עם איראן שחלה בדיוק בשעה שארה"ב ניסתה לבודד את טהראן בהאשימה אותה כי היא „מדינת טרור".

הדו"ח קובע, כאמור, כי מניעו העיקרי של רייגן היה הרצון למנוע את התרחבות ההשפעה הסובייטית במפרץ. את הסיכוי להתפתחות כזו מגדיר הדו"ח „בלתי סביר ביותר". כווית פנתה לוואשינגטון בבקשה לסיוע בליווי מיכליותיה בנובמבר שעבר. בתשובה אמריקאית זכתה כווית רק במארס, לאחר שהבית הלבן נוכח שהיא פנתה בבקשה דומה גם למוסקווה.

בהתכחה לאפשרות שאיראן עלולה לפגוע בספינה אמריקאית בטעות מציין הדו"ח, כי בשלוש מתוך 108 התקיפות שערכו האיראנים במהלך „מלחמת המכליות" שלהם עם עיראק הם פגעו במיכליות שהובילו נפט איראני.

מיטראן דוחה את איומי הג'יהאד לענות את בני־הערובה הצרפתים

מאת גדעון קרין, סופר „דבר" בצרפת, וסוכנויות הידיעות

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – נשיא צרפת פרנסואה מיטראן דחה אתמול את איומיו של ארגון „הג'יהאד האיסלאמי" לפגוע בבני הערובה הצרפתיים אם לא תתערב צרפת למען מחבלי הארגון האסורים בכווית.

„אנשים אלה משתמשים באמצעים נתעבים ואינם ראויים אלא לבוז", אמר מיטראן. ז'ואל קופמן, רעייתו של אחד מבני הערובה, העתונאי ז'אן פול קופמן, קראה מצידה לממשלה לשאת ולתת עם החוטפים ולהתערב בנושא העצורים בכווית. היא אמרה כי הפעם ברור לה שבעלה קרא טקסט שהוכתב לו. „אם לא ייעשה משהו", אמרה, „ינועו אנשים אלה לעיניהם".

„הג'יהאד האיסלאמי" הודיע כי אחד מבני הערובה הצרפתים חולה אנוש ושיגר קלטת וידיאו עם דבריהם של קופמן והדיפלומאט מארסל קרטון לסוכנות ידיעות בבירות. בהודעתו איים הארגון כי אם לא ייפסקו ה„עינויים" שלהם נתונים, לדבריו, חברי הארגון האסורים בכווית ואם כווית לא תציג בתוך שבועיים הוכחות לכך שחל שיפור במצבם, יזכו בני הערובה שבידיו ל„טיפול דומה".

קופמן פונה בדבריו לילדיו ואומר: „אם הממשלה לא תפעל, לא תראו אותי עוד". קרטון אומר עוד, שהוא מתקיים כמו „עכברוש חולה" וכי הממשלה הפקירה את בני הערובה והותירה אותם ללא הגנה בעקשנותה. השניים נראים חולים ומותשים.

רייגן מודה לאסד

אתמול הודה נשיא ארה"ב רונאלד רייגן לנשיא סוריה חאפז אסד ולממשלתו על עזרתם בשחרור בן הערובה האמריקאי צ'ארלס גלאס – מסרה סוכנות הידיעות הסורית הרשמית „סאנא".

לדברי הסוכנות שלח רייגן איגרת לנשיא סוריה ובה הביע את הערכתו על הסיוע שהושיטה סוריה להבטחת חירותו של גלאס.

אתמול שבה ארה"ב והודיעה כי היא מסרבת לעשות עסקות כלשהן לשחרור בני הערובה המוחזקים בלבנון. עם זאת הביעו פקידים אמריקאים ביום ה' את התקווה, כי הולכתו של השגריר האמריקאי ויליאם איגלטון לדמשק תעודד את זו להפעיל לחץ על אירן כדי להביא לשחרורם.

ספק בבריטניה

הכנסיה האנגליקנית הודיעה אתמול בלונדון כי היא מטילה „ספק רב ביותר" בתוך ידיעה שהתפרסמה בשבועון הלבנוני אי־שיראע, ושלפיה עתיד שליח הארכיבישוף מקנטרבורי להשתחרר בקרוב לאחר שישולם כופר בסך 5 מיליון דולאר לחוטפיו.

500 דולאר – תובע מגלאס נהג שהסיעו למקום מבטחים

ביירות (ע"צ). – בן הערובה האמריקאי צ'ארלס גלאס הבטיח סכום של 500 דולאר ללבנוני שהסיעו למקום מבטחים בבית־מלון לאחר שיצא מבית הדירות שבו היה מוחזק – כך הודיע לכתב סוכנות הידיעות הצרפתית איש זה, שביקש לא לפרסם את שמו ברבים.

„סמוך לשעה 2.30 בבוקר נסעתי עם שניים מידידי למאפיה, כאשר אדם שעמד בכניסה לבניין כשרגליו יחפות ולבוש בבגדי ספורט כחולים התפרץ לעבר מכוניתי", סיפר הנהג. „הוא ביקש אותי להסיע אותו ל„סאמרלנד", כדי להשיג רופא לילד שלי" החולה אנוש. „ואני מבקש אותך, התינוק שלי חולה מאוד מאוד הוא אמר לי."

„סאמרלנד" היא תשלובת של בתי־מלון מפוארים בקרבת עמדה של הכוחות הסוריים בכניסה הדרומית של ביירות המערבית.

„אני מצטער, אין לי דלק, השיב האיש.

„אני מתחנן בפניך, בני ימות. אתן לך כל מה שתרצה".

„כבר אמרתי לך שאין לי דלק, וגם מאוחר מדי עתה".

„אתן לך מאה דולאר".

„זה לא מספיק".

„200$".

„500 דולאר אתה מסכים".

„כן, כן אבל מהר, אני מבקש אותך", השיב צ'ארלס גלאס, שהיה מתוח ביותר, לפי עדותו של הלבנוני.

לאחר שהגיעו ל„סאמרלנד" ירד גלאס מן המכונית. „המתנתי לו קרוב לשעה. כשראיתי שהוא לא חוזר, עזבתי את המקום", סיפר הנהג. „עתה, לאחר שנודע לי שהנוסע היה צ'ארלס גלאס אני אוכל את עצמי. מזה ימים ועידים לא קראתי עתונים. אילו הבנתי שמדובר בבן ערובה, הייתי מוביל אותו לסוכנות ידיעות, ולילה זה היה הופך להיות „לילת אל קאדאר" (הלילה שבו כל המשאלות של אדם ישר מתגשמות). על כל פנים, אני מצפה שמר גלאס יכבד את התחייבותו וישלח לי את 500 הדולארים שאותם הבטיח לי".

בן הערובה הצרפתי ז'אן פול קופמן בתצלום מסרט הווידאו שמסר ארגון „הג'יהאד האיסלאמי" לסוכנות ידיעות בביירות. לסרט צורפה הודעה כתובה, שבה נאמר שאחד מבני הערובה חולה אנוש. (צילום: א.פ)

ראש ממשלת ירדן ביקר בדמשק ונועד עם אסד

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

ראש ממשלת ירדן זייד אל־ריפאעי ערך אתמול ביקור קצר בדמשק, ובמהלכו הוא נועד עם הנשיא אסד ועם ראש ממשלת סוריה עבד ראוף אל־קאסם.

בשיחות בין שלושת המנהיגים נדונו שני נושאים עיקריים. יוזמת התיווך הירדנית בין סוריה לעיראק, שנקלעה בינתיים לקשיים, והתוכנית הירדנית־סורית להקמת סכר משותף על נהר הירמוק לצורך חלוקת המים הזורמים בנהר בין שתי המדינות. תוכנית זו גובשה עוד בשנות ה־70 אולם הסורים מסתייגים עתה, כנראה, מביצוע משום שבינתיים הם הקימו מפעל משלהם להטיית מי הירמוק.

„יתד נאמן" העליב את שמעון פרס – והתנצל

מאת נח זבולוני, סופר „דבר" בירושלים

פוטומונטאז' מעליב שפורסם ב„יתד נאמן" ושבו מופיע ראשו של שמעון פרס על גופו של עוף דורס והוא מכונה „עוף טמא" עורר מורת רוח וזעם בקרב היהדות החרדית ובני הישיבות הליטאיות.

הפוטומונטאז' פורסם במדור „יתד חדה" של בטאון היהדות החרדית והישיבות הליטאיות, ולסופר „דבר" נודע, כי גם במערכת „יתד נאמן" נמצא מישהו שהעיר, כי לשמעון פרס, שעשה רבות למען דחיית גיוס תלמידי הישיבות לא מגיע עלבון צורב כזה. לכן הוחלט לפרסם בעמוד הראשון של אותו גליון הודעה מטעם המערכת ובה נאמר: „במדור יתד חדה מתפרסמת תמונה אשר לא היתה לעיני המערכת. עם הקוראים הסליחה".

שגרירות איראן בדמשק מנחה את הטרור בלבנון

פאריס (ע"מ).– בשגרירות איראן בדמשק נמצאת מפקדה חשאית המכוונת את פעילותם של ארגוני הטרור בלבנון – מגלה דו"ח לבנוני רשמי, שפורסם בעתון „אלטליעה אלערביה".

מן הדו"ח עולה כי קציני מודיעין סוריים קשורים לשגרירות בדמשק והם מקבלים ממנה דמי תיווך עצומים. טהראן מזרימה כספים ואמצעי לחימה לארגוני הטרור דרך שגרירות זו שבסוריה.

הדו"ח הלבנוני הרשמי הגיע לכמה בירות ערביות ואירופיות. הוא כולל, לדברי העתון, שמות ומסמכים בנוגע לטרור האיראני בזירה הלבנונית בחמש השנים האחרונות, כלומר מאז שיגר המשטר הסורי כ־5,000 חיילים איראניים לאיזור הבקאע.

הדו"ח מעריך את מספר הטרוריסטים האיראניים במערב ביירות ובפרבר הדרומי בכ־1,000 עד 2,000 איש ואת מספר הטרוריסטים בבקאע בין 3,000 ל־4,000. על אלה יש להוסיף את אנשי „משמרות המהפכה" האיראניים וכן כ־1,000 טרוריסטים בדרום.

ההקצבות הכספיות לאירגוני הטרור משולמות בדולארים אמריקאיים.

דנג הסיאו־פינג בן 83. תצלום של מנהיג סין הישיש מן השנה שעברה ובפיו הסיגריה שהפכה לסמלו המסחרי. הסיאו־פינג מוסיף גם כיום להחזיק ברסן השלטון בידיים בטוחות, אבל הוא כבר עוסק בארגון מורשתו המסודרת במגמה להבטיח את הרפורמות שלו מפני ביטול הישגיהן על־ידי יורשיו. (צילום: א.פ)

משפט הטייס הגרמני שנחת במוסקווה – ב־2 בספטמבר

מוסקווה (ע"ר וע"צ). – משפטו של הצעיר המערב־גרמני מאתיאס רוסט, שהנחית בחודש מאי מטוס „ססנה" בקרבת הכיכר האדומה, ייפתח ב־2 בספטמבר – נאמר בהודעה של סוכנות הידיעות הסובייטית „טאס", שפורסמה ביום ו'.

סוכנות הידיעות ציינה בהודעתה כי המשפט ייערך בדלתיים פתוחות בבית־המשפט העליון במוסקווה.

לרוסט בן ה־19, שהנחית את המטוס בעקבות טיסה ללא רשות מפינלנד, צפוי עונש מאסר עד 10 שנים באשמת הפרת תקנות התעופה הבין־לאומיות.

הוא צפוי גם לעונש נוסף של מאסר לחמש שנים באשמת חוליגאניזם ולשלוש שנות מאסר באשמת חדירה בלתי חוקית לתחומי ברה"מ.

„טאס" ציינה גם כי נשיא בית־המשפט שידון את רוסט יהיה השופט רוברט טיכומירוב. התובע יהיה ולאדימיר אנדרייב, עוזר התובע הכללי. פרקליט דובר גרמנית, וסבולוד יעקובלב, יהיה הסניגור.

רוסט כלוא עתה בבית־הסוהר „לפורטובו" שבמוסקווה.

ארקטור – תכשיר סובייטי להחזרתו של כוח הגברא

מוסקווה (ע"צ). – שני רופאים מלנינגראד יצרו מכשיר ראשון בעולם המסוגל לרפא גברים הסובלים מחוסר כוח הגברא – מדווח השבועון הסובייטי „נדליה", המציין כי המכשיר, „ארקטור סס. ז–1", כבר מופק בכמויות.

לדברי כתב העת, שלא מספק תיאור של המכשיר, פתחו שני רופאים ד"ר ווסטמובסקי וד"ר צירינקוב בלנינגראד את „המרכז הראשון בברה"מ לתיקון אי־פעילות מינית של גברים", לאחר שביקשו להקים מרכז מעין זה במשך 13 שנה.

ד"ר ואסילצ'נקו העיד על יעילותו הרבה של המכשיר לאחר שניסה אותו בבית־חולים. מכשיר זה, כותב השבועון, איפשר „לרפא את אבדן כוח הגברא הפסיכוסומטי" במאה אחוז של המקרים והשיג תוצאות טובות אצל אנשים הסובלים מחוסר כוח גברא בעקבות מחלת הסוכרת או מחלות אחרות.

על אף ההצלחה התעוררו בעיות רבות כאשר ביקשו השניים לייצר בכמויות את המכשיר בבית־חרושת בלנינגראד. בית־חרושת זה השמיע תירוצים שונים כדי להתחמק מהעברת תיעוד טכני למפעל של משרד הבריאות, ועתה אין ביכולתו לקבוע את המחיר ליחידה של 100 הארקטורים שכבר הושלמו. בעיה זו היא חמורה ביותר מאחר ש„לדברי מומחים זרים" שעליהם מסתמך השבועון 45 עד 50 אחוז מהגירושין נגרמים עקב חוסר תפקוד מיני. השבועון אינו מגלה נתונים בנושא זה ביחס לברה"מ. הוא מביע עם זאת את התקווה שמכשיר ה„ארקטור סס־ד־1" יוכל לעזור לכ־1000 תושבי לנינגראד מדי שנה.

■ ארה"ב

אפס סיכויים לאיסור הפלות חוקתי

בעיית ההפלות המלאכותיות בארה"ב מסרבת לרדת מסדר היום. אף שהתנועה נגד הפלות היתה חלק מוצק מן הקואליציה השמרנית שתמכה בנשיא רייגן ב־1980 וב־1984, הרי לוחמיה העזים ביותר, כמו השמרנים של „תנועה" אחרת, יכלו להוכיח הצלחה מועטת בלבד בימי כהונתו של אלופם בבית הלבן. בית המשפט העליון המשיך לקיים את „רו נגד וייד", פסק הדין שקבע את זכותה החוקתית של אשה להפלה. תיקון לחוקה, המגן על העובר כיצור אנושי חי, נכשל. ובחודש נובמבר שעבר דחו מצביעים בארבע מדינות יוזמות להצבעה חשאית, שנועדו להקשות על ביצוע הפלות. בכל שנה משנות נשיאותו של רייגן נעשו לכל הפחות 1.5 מיליון הפלות מלאכותיות.

התפטרותו של השופט לואיס פאוול מבית המשפט העליון שינתה את האווירה. מתנגדי ההפלות חושבים שבחירת רוברט בורק, מועמדו של הנשיא, כיורשו של פאוול, תספיק ליצירת רוב למען ביטול פסיקת „רו נגד וייד". אך ייתכן שהאופטימיזם שלהם מוגזם. ראשית, התנגדות ישירה לפסיקת „רו" איננה סבירה; אם תותקף, סביר יותר שהתוצאה תהיה הגבלת יישומה בכל מקרה לחוד. שנית, בית המשפט העליון מורכב מעורכי־דין, ועורכי־דין (ועורכי־דין שמרניים יותר מכל) נוטים להאמין בעקרון התקדימים: את „רו נגד וייד" ואת המקרים שבאו אחריו לא יהיה אפשר לפטור בקלות.

למרות כשלונות רצופים בקונגרס לחוקק איסור כזה, נוטה עכשיו הנשיא רייגן לצד אלה הסבורים כי צריך להיות איסור כזה. הממשל מנסה כבר עכשיו להפסיק זרימת כספי אמריקאי לסוכנויות לתכנון המשפחה בחוץ לארץ הנוטלות חלק כלשהו בהפלות מלאכותיות. ב־30 ביולי הכריז רייגן כי הוא עומד להכניס בקרוב תקנות חדשות שיקבעו סייגים לאלה המקבלים כספים מסעיף "אקס" באמריקה. אסור יהיה להם להמליץ על הפלה כאלטרנטיבה להריון; הם יחוייבו לנהל כל שירות להפלות במקום נפרד מן המרפאה לתכנון המשפחה; ואסור יהיה להם לעודד, לסייע או להמליץ על הפלה. ההשפעה המדוייקת של שינוי זה תהיה תלויה בניסוח המילולי של התקנות, אשר אין ספק שייתקל בהתנגדות משפטית. ייאמר כי התקנה החדשה יוצרת ניגוד בין החוק לבין האתיקה הרפואית, משום שהיא תאסור על רופאים לתת ייעוץ מקיף. התקנה עלולה גם, שלא כחוק, להתנות מתן כספים פדראליים בהבטחה שלא לעודד נשים להיזקק לחוק המוגן על־ידי החוקה.

אם יתברר שהתקנות חוקיות, אזי אין ספק שהעשירים ייפגעו ממנו פחות מן העניים. יותר מ־80 אחוז מן הנשים המקבלות שירות מכספים של סעיף "אקס" הן עניות, ושליש מהן נערות מתבגרות. „הורות מתוכננת", הארגון החשוב ביותר לתכנון המשפחה, סבור כי פחדים מהריון הם גורם עיקרי לביקורים במרפאותיו, והגורם הראשי אצל בני העשרה. המגבלות החדשות עשויות, אם כן, לצמצם את מספר ההפלות (והרי זו המטרה) שיבוצעו בנשים עניות וצעירות. שלוש המדינות העניות ביותר (לפי מדד של הכנסה לנפש), ארקנסו, מיסיסיפי ומערב־וירג'יניה, נמנות בדרך כלל עם בעלות שיעור ההפלות הנמוך ביותר.

בניגוד לזה, במדינות עשירות כקליפורניה, ניו־יורק וניו־ג'רסי יש שיעורי הפלה גבוהים. במדינות אלה יש גם תוכניות המיועדות לסייע לנשים עניות לשלם בעד הפלות (כך גם במערב־וירג'יניה, אם כי שם נתונה עכשיו התוכנית להתקפה בבית המחוקקים של המדינה). התקנות הפדראליות המוצעות עתה תפגענה כוודאי רק מעט במדינות הללו. גם רוב נגד הפלות בבית המשפט העליון לא יפגע בהן ביותר. שכן התנגדות מוצלחת לפסיקת „רו נגד וייד" תגביל כוודאי את ההפלות רק באותן מדינות הרוצות להגביל.

מסיבה זו טוענים כמה מן השמרנים בממשל למען גישה שונה. שכחו את התיקונים לחוקה, הם אומרים, והיו מציאותיים יותר בעניין בית המשפט. במקום זאת, טוענים הם, על הממשל להכיר הן בעובדות ההפלות והן בחוקיותן, אבל להרתיע מפניהן כשם שהממשלה מרתיעה מפני עישון סיגריות. הצעד הראשון באסטרטגיה זו הוכרז גם הוא על־ידי רייגן ב־30 ביולי – אמנם לא במלים אלה – כשאמר שד"ר אוורט קופ, הרופא הראשי, יפרסם דין־וחשבון על ההיבטים הבריאותיים של ההפלה המלאכותית. הרעיון הוא שדו"ח כזה יוכל לשמש לתעמולה.

אלה הטוענים למען מדיניות חדשה, רוצים גם שהממשל ינסה לשנות מונחי הוויכוח בעניין ההפלות. המטרה היא ליצור קונסנסוס חדש סביב הרעיון שההפלה איננה מוסרית גם אם היא חוקית. דבר זה, הם טוענים, ישבור את הקואליציה בין אלה המאמינים בהפלה לפי ביקוש לבין אלה שההפלה מקוממת אותם מוסרית, אך אינם מבקשים לשלול את ההפלה ממי שרוצה בה. אם תהיה הסכמה על כך שההפלה ראויה לגינוי, יוכל הממשל לשוב ולטעון בבית המשפט, לדוגמה, כי אלה הרוצים בהפלות יצטרכו להביא „הסכמה מתוך דיעה" להולכתם, או שתהיה חובה להודיע להורים על הפלות של בנות בגיל הנעורים.

רבים ממתנגדי ההפלות יראו בגישה זו הפרת אמונים, הבנויה בכך שאין מה לעשות נגד הפלות ולכן הסיכויים לאסור הפלות על־ידי תיקון בחוקה קרובים לאפס. אבל אם הם יתקפו את המדיניות החדשה, הדבר רק יקל על הממשל להציגה כאלטרנטיבה מתונה ומציאותית.

זה מה שראו צופי טלוויזיה בקליפורניה (וגם אצלנו). גארי סטולמן חדר לאולפן ואילץ באיום אקדח את השדר דייויד הורוביץ לקרוא הודעה תמהונית. התביעה נתמלאה. אדם שלישי נטל את האקדח, הורוביץ יצא בלי פגע וסטולמן נעצר ע"י שוטרים ונלקח כבול בידיו

■ סינגפור

זינוק מהמיתון

סינגפור מאוששת במהירות את כלכלתה. לפני שנתיים, לשמחתן הבלתי־מוסתרת של שכנותיה אחיות הקצאה, פקד את המדינה־עיר המיתון הראשון. בשנה שעברה, כאשר שאר „הדרקונים הקטנים" של אסיה – טאיוואן, קוריאה הדרומית והונג־קונג – נהנו משיעורי גידול של 8%־12% בתל"ג, צנח שיעור הגידול בסינגפור ל־1.8%. השנה היא מונקת שוב למעלה: בששת החודשים הראשונים צמח המשק בשיעור שנתי של 7.2%. תחיה זו, שהצמיחה כבר עד כה 22,000 משרות חדשות (לעומת 11,000 במשך כל השנה שעברה ואבדן יותר מ־100,000 משרות ב־1985), יש לה בסיס רחב. רק תעשיית הבניה עדיין חלשה. אפילו המשקיפים הזהירים מתנבאים, כי בסינגפור תהיה הצמיחה השנה, בסיכום סופי, 6%־7%.

השתפרות מחירי המצרכים מסייעת לשותפיה המסחריים של סינגפור, כגון מאלייה, אינדונזיה ותאילנד. יפאן, בגלל עליית שער הין, הגדילה את השקעותיה בסינגפור וסייעה למספנותיה, לתעשיית האלקטרוניקה שלה ולתיירות. אבל הסיבה העיקרית להתאוששות היא ביטול מדיניות השכר הגבוה. בגלל השפעת מדיניות זו על המחירים, הוצאה סינגפור מן השווקים הבין־לאומיים. אשתקד הוקפא השכר, ותרומות החברות לתכנית חסכון־החובה של המועסקים, הידועה כ„קרן החסכון המרכזית", קוצצו מ־25% ל־15% משכר העובד.

השאלה היא, מה יקרה בשנה הבאה. העובדים נוחים (ראש תנועת האיגודים המקצועיים, אונג טנג צ'אנג, הוא חבר קבינט), אבל קשה לשכנע עובדים שלא להגיש תביעות שכר כאשר הכלכלה משגשגת. ממשלתו של לי קואן יו רוצה שהסכמי השכר יהיו קשורים לרווחים ולפריון; כדי להרתיע את המעסיקים מפני כניעה לתביעות שכר „לא ריאליסטיות", תגדיל הממשלה, בלי ספק, את תרומותיהם ל„קרן החסכון". לחיזוק טענתה למען ריסון עשויה הממשלה להדגיש שתי נקודות: שטאיוואן וקוריאה הדרומית עדיין צומחות הרבה יותר מהר מסינגפור; ששוק היצוא הגדול ביותר הוא אמריקה – וכלכלתה של זו עשויה להתעכב בדיוק בשעה שעליית השכר של סינגפור יגדלו שוב.

■ אתיופיה

„שנגו" לפי חוקה חדשה

אתיופיה עומדת ליהפך לרפובליקה – או לפחות לרפובליקה דמוקראטית עממית, מה שאיננו בדיוק אותו הדבר. אלפיים שנות קיסרות הסתיימו בהפיכה צבאית ב־1974. באמצע ספטמבר יעבירו סוף־סוף קולונל מנגיסטו היילה מריאם וכת ה„מעבר" הצבאית שלו את השלטון לידי משטר יורש, שהם עצמם תכננוהו. אבל נראה שאתיופיה תישאר במידה רבה כפי שהיתה תחת שלטונו של האילה סילאסי – קונגלומרט ממלכתי של כ־80 קבוצות אתניות, שבו העם האמהרי, נוצרים שהוציאו מתוכם מארקסיסטים כמו מנגיסטו, תמיד ליד ההגה.

החוקה החדשה מבטיחה בית־מחוקקים בנוסח סובייטי, „שנגו" באמהרית, אשר 835 חבריו הקבועים־מראש נבחרו כיאות ביוני. אבל הקושי הפוליטי העיקרי של אתיופיה – ריבוי הלאומים שבה – נעקף. החוקה מרמזת במעורפל כי „שנגו" מחוזיים יקומו בבוא הזמן כדי לאצול סמכויות לקבוצות האתניות השונות. לפי שעה, מכל מקום, הצבא הוא השומר על אחדותה של אתיופיה.

כ־100,000 חיילים מתמודדים עם המורדים במחוזות הצפוניים של טיגרה ואריתראה, שם נלחמת „חזית השחרור של העם האריתראי" על עצמאות כבר יותר מ־25 שנה. הלחימה שככה לאחרונה, במידה רבה משום שתומכיה של ה„חזית" מחוץ למדינה, בעיקר בסודאן, נעשו זהירים יותר. ממשלת סודאן מודאגת מן הסיוע שמגישים האתיופים לפורשיה שלה, „צבא השחרור של העם הסודאני". אבל גם כך, קשייו האריתראיים של מנגיסטו רחוקים מסיום. שלא כ„חזית השחרור של העם הטיגריאני", המבקשת אוטונומיה בתוך אתיופיה, ה„חזית" האריתראית ורוב האריתראים עדיין רוצים עצמאות שלמה.

עוד כוח אתיופי גדול מוצב לאורך הגבול עם סומאליה. שיחות שלום שנערכו לסירוגין מאז ינואר 1986 לא הצליחו לערער את החלטתה הנחושה של אתיופיה להחזיק בחבל המאבק אוגדן, שרוב תושביו מדברים סומאלית. כמעט מיליון איש חצו את הגבול הפראי לסומאליה. נשים וילדים רבים נמצאים במחנות פליטים בעוד הגברים נלחמים ופושטים על בקר. בפברואר תפס צבא סומאלי טנקים רוסיים מידי יחידה אתיופית בבאלידהיג.

בבית, דאגותיו הגדולות של מנגיסטו הן כלכליות. שטחים נרחבים באזורים ההרריים היו לשממה בגלל מדיניות המאלצת אנשים לעבור לכפרים. מדיניות השיווק ומדיניות המחירים של המדינה הן מן הנאיביות באפריקה, והממשלה אסרה על מסחר והובלה פרטיים.

אתיופים רבים, הנותנים ביטוי לדעתם, מצטערים על קווי הפעולה של מנגיסטו. באחרונה החלה אופוזיציה לרחוש. בתחילת שנה זו נורו למוות בבירה ובסביבותיה כמה פקידים מפלגתיים זוטרים. זמן קצר אחר־כך הופיעו כמה עלונים אנטי־ממשלתיים. אילו טיפלו בכך בתבונה, יכול היה ה„שנגו" החדש לספק סתום בטחון להתמרמרות זו, אפילו דרך לרפורמה הדרגתית. אבל סביר יותר שהוא ייהפך לעוד מכשיר דיכוי.

■ סין

הוגי העולם, התפלגו!

סוציאליזם איננו אותו מדע מושלם כפי שחושבים כמה מחסידי מרקס. תחת זאת, כפי שמקיימות אותו המדינות הקומוניסטיות של היום, הסוציאליזם הוא האמנות הפרועה של ההישארות בשלטון, זוהי אמנות המגדלת מתנגדים מבפנים. זמן מה נראה היה כי סין מאמצת לה גישה נינוחה אל הוגי הדעות השונים בשורות המפלגה. והנה, בינואר, פוטר יושב־ראש המפלגה, הו יאובנג, משום שהחזיק לכת בהתרת המשוכות האידיאולוגיות. מאז הופיע הו יאובנג בציבור פעמיים, לאחרונה ב־31 ביולי. מה צריכים האינטלקטואלים של סין להבין מהופעתו המחודשת?

בהיותו בשלטון, הרשה הו לעתון המפלגה „יומון העם", לכתוב כי „המרקסיזם איננו יכול לפתור את בעיותיה של סין". תחת הנהגתו, ניתן עידוד לאינטלקטואלים של המפלגה להגמיש את הגדרת המרקסיזם, גם אם הו לא בהכרח הסכים עם מסקנותיהם. סגן־עורך לשעבר של „יומון העם", ואנג רואושוי, איבד את משרתו ב־1983 משום שטען כי סוציאליזם עלול להצמיח ניכור בחברה הזוכה המאמינים – חסר שהוא תלה בנטייתו של הסוציאליזם שלא להתייחס אל בני אדם כפרטים. בימים אלה הוא סולק מן המפלגה.

נסיונות קודמים לעמוד על כך שהמפלגה תנהג לפי חוקיה הכתובים שלה ותקיים „חוקיות סוציאליסטית" נכשלו גם הם. זה היה הרעיון של תנועת „חומת הדמוקרטיה" ב־1979. התנועה דוכאה בידי מנהיגה הנוכחי של סין, דנג שיאופינג. דנג אמנם מדבר על קידום ה„חוקיות הסוציאליסטית" כדרך להפרדת סמכויות בין מפלגה למדינה למען היעילות הכלכלית, אבל הוא מעולם לא ראה לנכון לשחרר ממעצרו את וי ג'ינגשנג, אחד ממנהיגי תנועת „חומת הדמוקרטיה".

הצרה, כפי שראה זאת הו, היא שהתנגדות שמכניסים לדכאה, צצה ועולה שוב. דוגמה טובה הוא פאנג ליז'י, אסטרו־פיסיקאי שהיה גם חבר מפלגה וגם סגן נשיא אוניברסיטת המדע במחוז אנחה. הוא איבד את שני התארים, כשהואשם באחריות לעידוד הפגנות המחאה של הסטודנטים בסוף השנה שעברה, שהביאו צרה גם על הו יאובנג. אבל זה לא השתיק אותו.

פאנג סבור כי הסוציאליזם נכשל בסין והוא עומד על כך שהאינטלקטואלים, לא הפועלים נוטים לשבתים, יכולים לתרום יותר מכל לעתידה של המדינה. הוא רומז, בחוצפה מסויימת, שהם מסוגלים למחשבה בהירה הרבה יותר מכפי שמסוגלים חברים במה שהוא מכנה בזלזול „מפלגת הזקנים". על שאלות של דת, פילוסופיה, מוסר ופוליטיקה, יש לדון באופן חופשי, הוא טוען, ולא לכפיפות לפילוסופיה המרקסיסטית ולמרבה התרבות. פאנג סבור שאת הדמוקרטיה יש לקחת מלמטה ולא להעניקה מלמעלה על ידי המפלגה.

למולה של המפלגה, רק מעטים מן האינטלקטואלים של סין שותפים להשקפותיו של פאנג. לדעתם, הדבר המעניין ביותר בו הוא, שעל אף שהוא פרסם את דעותיו בעולם החיצון באמצעות עתונות הונג קונג והמערב, הוא לא נחת בכלא. לאחר עוד פרץ של גילוי־לב, נשללה מפאנג הרשות להשתתף בסמינרים בקיימברידג' שבאנגליה ובסטנפורד שבקליפורניה. אבל העובדה שברוחה לזה, הוא צץ ועולה בפומבי – מלמדת כי אנו שעדיין יש לו ידידים בחוגים הגבוהים, או שהמפלגה הקומוניסטית הסינית החליטה שלא דרוש לה עוד קדוש מעונה.

■ זמביה

קאונדה מתקשה להיות אהוב

ככל שמתקרב מועד הבחירות בזמביה – הן יתקיימו בשנה הבאה – מתברר, ללא ספק, לנשיא קנת קאונדה שהוא בצרות. שפע הנחושת אינו מגן עוד על כלכלתה של זמביה מפני אולת־היד, כפי שהגן בעבר. בחודש מאי סילק הנשיא את קרן המטבע הבין־לאומית, את הלוואותיה ואת הרפורמות ההכרחיות שהמליצה עליהן. אבל אפילו את מעשה האיוולת הזה הפך ליתרון פוליטי, והפעילויות הכלכליות החדשות שהוא יוזם ינוצלו, בוודאי, כדי להטיל את האשמה על קרן המטבע במקום עליו.

בזירה הבין־לאומית זוכה קאונדה לתשומת־לב רבה: הוא נבחר לנשיא ארגון האחדות האפריקאי לשנת ה־25 של הארגון. יש בכך הכרה במערכה רבת־השנים שלו נגד האפרטהייד בדרום אפריקה (שלא היתה מלווה, כמובן, בסאנקציות כלכליות): הוא עשוי גם, למרבה הנזק, לטעון כי ארגון האחדות האפריקאי תומך בעמדתו נגד קרן המטבע הבין־לאומית. בבית מסתיימות לא פעם פעולותיו בהתפרצויות בכי, תופעה שכיחה אצלו.

קאונדה משתוקק להיות אהוב. למשל, הוא רוצה שהחקלאים יקבלו בעד תוצרתם מחירים גבוהים ושדיירי הערים ישלמו תמורתה מחירים נמוכים. סוכנויות ממשלתיות קונות איפוא שקי תירס בלתי מעובד, של 90 ק"ג, בעד 78 קוואצ'ה, ומוכרות שקי תירס טחון של 90 ק"ג, בעד 50 קוואצ'ה. כך גדל הגרעון הממשלתי ללא גבול, והחקלאים חושבים שאין כמעט טעם לגדל תירס אם אפשר לקנותו כל־כך בזול.

תחבולות כאלה אי־אפשר שלא יצמיחו מחסור. אנשים מבחוץ מניחים שבמצב כזה הזמביאנים יתפרעו ודאי ויבקשו את דמו של הנשיא. אבל זמביה היא תופעה בלתי רגילה.

בסוף דצמבר התפרעו אנשים ב„חגורת הנחושת" במחאה על עליית מחירי המזון. 15 מתוכם מתו. לאחר המריבה עם קרן המטבע הבין־לאומית והשינוי האדיר שבוצע בערך המטבע, פרצו שוב ושוב שביתות (רופאים ואחיות נטשו את בתי־החולים וחולים רבים שהופקרו מתו), היו עוד ועוד התפרעויות ומעשי ביזה, היו פשיטות של יחידות דרום־אפריקאיות ונפוצו שמועות על הפיכה כושלת של אנשי עסקים.

המתפרעים של דצמבר חיבלו במשרדים ובכלי־רכב השייכים למפלגת השלטון, מפלגת העצמאות הלאומית המאוחדת. אבל ברגע שקאונדה הוריד את מחיר קמח התירס, נפסקו המהומות ואנשים חזרו לשוחח על כדורגל ועל קולנוע. כנופיות הצעירים, שהרסו חנויות במאי וביוני, לא היו תנועת מחאה אנטי־ממשלתית, אלא אנשי אגף הצעירים, מן המפלגה השלטת, שהיו להוטים לקיים את קיצוצי המחירים האחרונים של הממשלה.

השכנים באפריקה רואים בזמביאנים עם קהה־חושים. בערים ירד ערך השכר הממוצע לפחות בחצי בעשור האחרון, אבל עד שלא הוכפלו מחירי המזון הבסיסי בן־לילה, אנשים לא התקוממו. התגובה שלהם על מכאובי ההידרדרות הכלכלית היא ישיבה בבאר ולגימת בירה ישר מן הפחית.

הכישורים הדיפלומאטיים, שפרסמו את שמו של קאונדה מחוץ לארצו, נוצלו בבית לדיכוי האופוזיציה. הוא וידא בכפייתיות, שאיש מלבדו לא יפתח שיעור־קומה פוליטי. משרות ממשלתיות בכירות חולקו כמו כיסאות מוסיקאליים: מיניסטרים מבטיחים נשלחים להיות שגרירים במוסקווה או לתפקיד אחר, בלתי מזיק. במפלגת העצמאות הלאומית שולטים „מי שהיו". המוכשרים והטובים ביותר נוטים להיסחף החוצה, אל עולם העסקים, ופירוש הדבר לא פעם (כיוון שניהול עסקים ביושר הוא בלתי־אפשרי בכלכלה כזאת) היסחפות לשחיתות.

אופוזיציה מלוכדת אינה קיימת כלל. בחודש מאי נאסר אלפרד מוצ'ונדה צ'אמבסי, מנהיג אופוזיציה ותיק, כך טוענים, משום שביקש להניע מחדש את המפלגה הפרוגרסיבית המאוחדת, שקיומה נאסר. האיגודים המקצועיים, שהיו חזקים בעבר ב„חגורת הנחושת", ניסו להביא להתמודדות ב־1981; מנהיגיהם נעצרו, בתוקף תקנות „בצהיות" של שעת חירום. אחד מאלה, פרדריק צ'ילובה, שוחרר לא מזמן והוא עתה יושב־ראש קונגרס האיגודים המקצועיים. צ'ילובה תמך בתוקף בממשלה במבחניה הפנימיים.

אנשי צבא ומנהיגי שבטים אינם מאיימים על קאונדה. יחסו לצבא ולחיל האוויר טוב, אבל הם לא יעילים. הטייסים הזמביאנים הביאו להתרסקות 10 מתוך 12 מטוסי המיג שלהם. לאחר מהומות ינואר הדיח קאונדה את מפקד הצבא, גנרל כריסטון טמבו. ליתר בטחון, בסם „עם אחד, זמביה אחת", לא נתן אף לאחד מארבעת השבטים העיקריים – במבה, לוזי, צ'ואה וטונגה – להתבלט. קאונדה, בן להורים מאלאוויים, צופה מלמעלה כיצד מנהיגי השבטים מתקוטטים.

עקרות זו גורמת נחת לקאונדה. בגיל 64 הוא צעיר ב־20 שנה מעמיתיו ששרדו, אלה שהנהיגו את מדינותיהם לעצמאות בתחילת שנות השישים – הסטינגס קאמוזו באנדה ממאלאווי ופליקס הופואה בואני מחוף השנהב. יש לו עוד די זמן להוסיף ולעשות שגיאות.

■ צ'אד

בבעיה אחר נצחונם

נשיא צ'אד חסיין האברה הפתיע את הכל פרט לעצמו. ב־8 באוגוסט הסתערו חייליו על רצועת אוזו הכבושה בידי לוב, פיסת אדמה שנויה במחלוקת מצפון להרי טיבסטי, בדיוק באמצע מדבר סהרה; הם טוענים כי כבשו את הישוב הראשי ברצועה, הנקרא גם הוא באוזו, והרגו 650 חיילים לובים. זה מזכיר את ההצלחה המזהירה מ־22 במארס, כשגברו הצ'אדים על כוחות לוביים עדיפים ומצויידים היטב בקוואדי דואום והשתלטו על מחסן של נשק וציוד רוסיים.

הנצחון האחרון דוחק את קולונל קדאפי במצב קשה. הוא המעיט בערך התבוסה בקוואדי דואום והעמיד פנים כי לא היו שם כלל לובים, או לא בסדר גודל בעל חשיבות כלשהי. את אוזו הוא תובע כאדמה לובית והחיילים שם היו ללא ספק חייליו. הודאה בתבוסה היא השפלה שהקולונל המבודד איננו יכול להרשות לעצמו. אילו, לעומת זאת, היה מגרש את הצ'אדים, היה טוען לנצחון על „אימפריאליזם". הסיכון גדול.

הספנה האחרון בפרשה מוזר. משטרו של האברה מוגן על־ידי צרפת, המציידת ומאמנת את הצבא. כוח צרפתי, בעל כינוי הצופן „בץ", נותן כיסוי אווירי מדרום לקו הרוחב ה־16 ולהלכה יכול היה לכסות את ההתקדמות לתוך אוזו. אבל נשיא צרפת וראש ממשלתה – שניהם כאחד – התנערו מן ההתקפה על רצועת אוזו. זו, שלא כמו קוואדי דואום, איננה שייכת בבירור לצ'אד. יתכן שאיטליה, שהיתה מעצמת כיבוש בלוב, העבירה את הבעלות לצרפת אשר צ'אד היתה אז בשלטונה, בעיסקה סמויה ב־1935, או יתכן שצ'אד העצמאית ויתרה על הרצועה לטובת לוב ב־1973. מועצת הבטחון של או"ם אומרת שיש להביא את העניין לבוררות.

הצרפתים מקיימים את האברה במשרתו פשוט משום שהוא כרגע בתפקיד ולא מפני שממשלתו (הנשענת כמעט לחלוטין על שבטו, הגוראנה, מן המוסלמים הצפוניים) עושה רושם שתתמיד. אבל האמריקאים חושבים שמוטב שאפריקאי יביס את קדאפי ולא הם יצטרכו לעשות זאת. פקידים צרפתיים ניסו להניא את האמריקאים מתמיכה חזקה מדי בהאברה, אבל האמריקאים חייבים לו טובה. הציוד שנתפס בקוואדי דואום כלל חומרה מעודכנת לציוד הרוסי והצ'אדים ניהלו מיקוח קשה עד שהסכימו למסור אותה לידי קציני ביון אמריקאים. כיוון שלממשלת צ'אד אין, לאמיתו של דבר, כסף משלה, מישהו בוודאי נתן לחיילה דלק ותחמושת למהלומה הנועזת האחרונה שלהם.

קשה יהיה לצ'אדים להחזיק בכיבוש החדש שלהם. אין להם חיל אויר, ואין להם עצים או צמחיה היכולים לשמש כמסתור. לחיל האוויר הלובי בסיסים בקרבת מקום; מסלול המראה, עם מחסן דלק ומצבור תחמושת, עובר בשטח לובי במרחק 60 מיל מצפון לאוזו עצמה.

תשובתם הראשונה של הלובים לא היתה מכה אווירית מקרוב, אלא הפצצה מגובה רב מעבר לטווח של טילים ניידים. מטוסים לוביים תקפו בסיסים של צ'אד בפאיה־לארגו שבדרום, שממנה גורשו הלובים בחודש מארס. אילו פגעו ביחידה הלוגיסטית הצרפתית שם, היה הדבר גורר צרות. אבל נראה שהפגיעות הראשונות לא היו מדוייקות.

אפשר לשער שקולונל קדאפי יבליג על גאוותו ויסכים עכשיו לבוררות הבין־לאומית בעניין אוזו שהוא התנגד לה מאז נכנסה לוב לרצועה ב־1973. אם יתקוף, הצ'אדים יזדקקו לעזרה. הצרפתים מסרבים לספקה, לפחות בצפון הרחוק. האם יתפתו האמריקאים להושיט יד ברצועת חול שכוחת אל זו. תהיה זו מעורבות ראשונה (להוציא קצת תכבים באנגולה) של אמריקה בסיכסוך אפריקאי.

אוצר של 4500 מטבעות כסף מהמאה הראשונה נתגלה בקלוגה ליד בירת אסטוניה, באזור מבתיע

مكتب امن الاول

מאבק קיומי משותף

מאת גדעון בן־ישראל

ההפגנה המרשימה המשותפת של ההתיישבות העובדת ומועצות הפועלים, שאירגן מטה המאבק של ההסתדרות וההתיישבות העובדת, הוא שלב נוסף בשותפות הגורל בין העובדים השכירים לבין הקיבוצניקים והמושבניקים. אף שמצוקה ומשבר גרמו להפגנה, היה זה מרגש לצפות ביותר מאלף פעילי מועצות הפועלים מכל רחבי הארץ, ובתוך זה עדי הפיתוח, הצועדים שכם אחד לאות סולידאריות עם נציגי הקיבוצים והמושבים, בתביעה לפתרון מיידי של המשבר.

כדי לגבור על המשבר הכרחי, בראש וראשונה, לשחרר את ההתיישבות מעול ריבית הנשך הרצחנית, הקוטלת את פרי עמלו של המתיישב והורסת את העזרה והערבות ההדדיות. שנית, יש למחוק את חובות ההתיישבות שהצטברו בגלל הריבית. בלי זה אי־אפשר ליישם את תכנית ההבראה, שכן המתיישב יהיה משועבד לדורי דורות. במאבק הזה תלוי גם גורלם של עובדי העיר, שכן ללא התיישבות בריאה תתגמד מדינת ישראל, ייחלשו גבולותיה ותיפגע קשה דמותה החברתית. ממשלה שמצאה דרך להציל את בעלי המניות בשבעה מיליארד דולר, ולתת לאחוז אחד מהעשירון העליון מאות־מיליונים בהקלות מס, חייבת למצוא דרך להציל את ההתיישבות.

ההפגנה ביטאה מחאה אדירה על היחס המעליב של הממשלה וועדת הכספים כלפי ההתיישבות העובדת, המושבים והקיבוצים. נציגי ההתיישבות והעובדים השכירים תבעו לשים קץ לשימוש הציני שעושים פוליטיקאים בגורלם של המתיישבים, שנפלו קורבן למדיניות הכלכלית של הממשלה ושל בנק־ישראל, מדיניות שפגעה גם במפעלים יצרניים תעשייתיים.

המאבק המשותף העמיק את תחושת שותפות הגורל שבין העובד השכיר למתיישב, ועשוי לשמש מנוף לקידום השילוב האזורי. עבודת ההסתדרות, במסגרת השילוב האזורי, בארבעה־עשר אזורים עד כה, היא עדיין בגדר נסיון. מבחנה יהיה בהצלחתה להפוך את השילוב לדרך חיים ולשיטה חברתית חדשה שיש בה בשורה לחברה הישראלית כולה. הדרך ארוכה וקשה. קיימות בעיות של ניכור, זרות, קנאה ועויינות, שאינן רק נחלת עדי הפיתוח וההתיישבות העובדת. בערי הפיתוח פשוט הרגישות רבה יותר, כי בהן מתנגשים לא רק בגלל הבדלים ברמת־החיים אלא גם בגלל הבדלים בצורת החיים. המדובר הוא לא רק בשני מגזרים בחברה, אלא בשני סמלים של החברה הישראלית: ההתיישבות העובדת, כסמל של „ישראל הראשונה" – ישראל של החלוציות, של הציונות, של התחיה לשוויון, לשיתוף ולעבודה; וערי הפיתוח כסמל של „ישראל השניה" – של חלוציות, ציונות ועבודה, ובכל זאת אחרת.

כדי ליישב את הקונפליקט הזה דרושה פריצת־דרך חברתית־פוליטית. תהליכי ההסתגרות רק מחדדים אותו. על כן חיוני שהמעורבות לא תהיה רק נחלת הפעילים, העושים עבודת קודש נפלאה, אלא יש להפוך את השיתוף לחוויה אישית של כל חבר קיבוץ או מושב מחד גיסא, ושל כל עובד שכיר בעיר ובעיירות הפיתוח מאידך.

בימי אדידור העליזים, ימי „הכלכלה הנכונה", השתבשו סדרי העדיפויות: כלכלת „חטוף ואכול" תפסה את מקומה של הכלכלה הציונית ופגעה קשה בהתיישבות ולא פחות מזה – במפעלי ייצור רבים בעיר. אווירת ההימורים והבורסה נתנה אותותיה גם בהתיישבות העובדת, וגם בה נעשו טעויות. אולם זכותה של ההתיישבות העובדת והיצרנית להיאבק על זכויותיה בראש מורם, שכם אל שכם עם עובדי העיר, ששותפות גורל מאחדת את כולם בהסתדרות כללית אחת. בעבר נאבק כל קטע בנפרד והוכיח כולנו יחד. הלקח המתחייב הוא, שלעולם אין להיאבק עוד בנפרד. יחד ניאבק, הן על הצלת ההתיישבות והן על שיפור רמת חייו של העובד השכיר, ובמיוחד של הגימלאים והשכבות החלשות, שרבים מהם יושבים בשכונות ובערי הפיתוח. אסור להרפות, עד שתבוצע תוכנית ההבראה הממשית.

מי ישלם את המחיר?

מאת אליעזר שמואלי

כמו תמיד, אנחנו חשים במשבר המתקרב. אנחנו יודעים שהוא ינחת עלינו בבת־אחת, ערב פתיחת שנת הלימודים באוניברסיטאות, אבל מאחר שיש לנו עיסוקים אחרים ומשברים דחופים יותר לעסוק בהם, אנחנו מתעלמים מזה הממשמש ובא – המשבר בהשכלה הגבוהה.

כל המלים הנשגבות על חשיבותה של ההשכלה הגבוהה ועל תרומתה לחיזוקה ולקידומה של החברה כבר נאמרו, אבל נציגי האוצר לא קמו למלא את קופותיהן המרוקנות של האוניברסיטאות. אדרבא, עיון בתקציביהם של המוסדות להשכלה גבוהה מלמד, שהם מצטמצמים והולכים בעשור האחרון (למעט כמה זריקות־עידוד שניתנו להם בשעות מצוקה, בעקבות הרעש שקם בציבור). לפי דיווחי הוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה, פחתו הקצבות הממשלה למוסדות אלה בכעשרים אחוז בחומש האחרון.

אני יודע שיש ביקורת על החריגה של המוסדות האוניברסיטאיים מן המסגרת התקציבית שאושרה להם, אבל אם מצרפים את הגרעונות ואת ההלוואות ואת הריבית האוכלת בקופה, מקבלים נוסחה למשבר שאי־אפשר להיחלץ ממנו.

מה עושים? מחליטים, כמובן, להעלות את שכר הלימוד, לשתף את הסטודנטים במימון חלק מן ההוצאות השוטפות של האוניברסיטאות – ושכר הלימוד מטפס מ־1150 דולר ל־1400 דולר. ברור שחלקם של הסטודנטים בהבראת המוסדות אינו מרכזי וברור, כמו כן, שיש רבים ביניהם שאינם יכולים לממן את לימודיהם: מציעים להם ליטול הלוואות, אלא שלמרבה הצער מדובר בנוער מיוחד של סטודנטים (עם כל הידוע לנו על היוצאים מכלל זה), שהשתחררו זה עתה משירותם בצבא והם עומסים על כתפיהם גם תשלומים נוספים של נסיעות לאוניברסיטה, ספרים, כלכלה ודיור.

הבעיה המרכזית היא, מי ישלם את מחיר הנסיגה של הממשלה ואת מחיר החריגה התקציבית, הצורמת לעתים, של המוסדות להשכלה גבוהה.

במקביל, מצביעים המוסדות על דלדול מקורות ההכנסה, על „עייפות החומר", על „הידידים" בארצות חוץ, שנילאו מלכבות שריפות ולממן גרעונות. הצרה היא שברוב המקרים פונים שוב ושוב לאותם תורמים, יהודים טובים שנתנו בעבר, ומבקשים מהם שיתנו עוד. בוועידת הפדראציות היהודיות, שהתקיימה השנה בשיקאגו, שמעתי ביקורת נוקבת על הרווחה שזיכנו לעצמם ראשי האוניברסיטאות והמרצים, על טובות־הנאה וחריגות.

הכל יודעים היום, שהמחיר שאנחנו נתבעים לשלם מתבטא בטיב הציוד, בעושר הספריות המעבדות ואיכות כלי המחקר שאנו מעמידים לרשות חוקרינו בהיכלי־המדע שלנו. רבים וטובים נאלצים, שלא ברצונם, לנדוד ל„מקום תורה", בעיקר בארה"ב ובאירופה: אלה מתגאות ביוקרת מימצאי המחקר של חוקרים שלנו, המתקשים לעשות עבודתם בבית.

התביעות כולן מתמקדות, משום מה, בסטודנטים. אלה לא יוכלו לעמוד בכך – לא כולם כמובן, אבל רבים בתוכם.

אין ספק שסטודנטים נושרים מלימודיהם כאשר מעיק עליהם שכר הלימוד, ההלוואות וההוצאות אחרות שוחקות אותם, עד שהם נואשים.

יש לומר זאת שוב: חברה נבחנת ביכולתה לטפח את עתידה, באמצעים שהיא מעמידה לרשות בניה לרכוש להם השכלה ולהרחיב אופקיהם, כדי שבכך ישרתוה בבוא־עת. דווקא בימים אלה, כשאנו שומעים על מיליון דולר ליום, הוצאות התעשיה האווירית שאולי ירדו לטמיון ואף־על־פי־כן מוסיפים להזרים אותם, דווקא בימים אלה חובה על המדינה לבוא לעזרת האוניברסיטאות ולהבטיח, שהוצאות שאין להן כיסוי מתרומות ומן ההקצבות הממשלתיות ומשכר הלימוד – יכוסו על־ידי התקציב, כיאה לחברה הרוצה בטובתה ובטובת בניה.

ואף־על־פי־כן: הריבית

מאת מאיר בן־מאיר

ד"ר הלפרין, מזכיר איגוד הבנקים, החליט משום־מה לצאת למלחמת חרמה על האמת והוא מכחיש ושב ומכחיש את „תרומתה" של הריבית הבנקאית למשבר בהתיישבות החקלאית („דבר", 9.8.87).

לו עסקנו בשאלה השנויה במחלוקת בין ד"ר הלפרין וביני בלבד, לא היה טעם לשוב ולהטריח בה את הציבור, למרבה הצער אין אנו עוסקים בשאלה אקדמית. ההכרעה בשאלה, אם מעשה חסד מבקש כאן המגזר ההתיישבותי, שהגיע אל פי תהום בגלל ניהול שרלטאני, כפי שטוענים רבים, או שמא תביעה צודקת לפנינו להשבת הגזילה, אינה שאלה של מה־בכך. ד"ר הלפרין, התולה את המשבר כולו במחדלי ניהול, נוטה חסד למגזר ההתיישבותי ומסנגר על המשק קומו. הוא אינו מבין, כשם שרבים שיד להם בעיצוב המדיניות אינם מבינים, כי ההתיישבות אינה יכולה, ואף אינה צריכה, להתקיים בחסדי מאן דהוא. היא קיימת בזכות ואלמלא כרעו עליה את עולמה, היתה מוסיפה להתמודד עם חולייה ויכולה להם.

תמהני מה צורך ראה ד"ר הלפרין לומר דברים – נקרא להם „דברי הטעיה" – כאשר בנק ישראל בדו"ח שלו על התקופה שבין יולי 1985 ליוני 1986 אמר את הדברים הבאים:

„ההסתבכות בשנתיים האחרונות והתעצמה במידה רבה עם האמרתה של ריבית הריאלית: בתקופה שבין יולי 1985 ליוני 1986 שילמו אגודות הקניות על הלוואותיהם הצמודים למדד 39 אחוזים ריאליים בממוצע ושנה קודם לכן הגיעו תשלומי הריבית ל־54 אחוזים בממוצע".

בדקנו ומצאנו כי חובות הצמודים היו 60% מכלל חובות הישובים (קיבוצים ומושבים) לבנקים. סך כל החובות לבנקים הגיע לשני מיליארד דולר. יתר החובות היו בחלקם יקרים יותר (החח"ד) ובחלקם זולים יותר (החובות במטבע חוץ).

על־פי נתונים אלה לא נחטא אם נניח, כי ב־1985 הגיע כלל החוב לכדי מחציתו ב־1986 ואז חייב המגזר ההתיישבותי במיליארד דולר ריבית במשך שנתיים.

החח"ד, לרבות חריגות בבנקים, נשא ב־1985 83% ריבית וב־1986 35% ריבית ריאלית: אם נצרף את חיוב ריבית החח"ד לריבית על ההלוואות הצמודות, נבין את עוצמתו של הזעזוע. הסדר התק"מ ודו"ח רביד אינם אלא החזרת חלק מהגזולה.

כדי להיות נאמן לאמת ולא להטעות את הרבים עלי להקדים ולומר, כי אין אפשרות למצוא בתוך סל אשראים גדול ומגוון כל־כך – הניתן ללקוחות רבים כל־כך שנזקקו למקורות אלה במשך שנים – מספר ממצה וכולל אחד. אפשר למיטב לעסוק באומדנים ובממוצעים ואין צורך לחזור כאן על הסיפור בדבר חציית הנהר על־פי נתון שקבע את עומקו הממוצע. לכן, שלא כד"ר הלפרין, הריני מדגיש שכל מספר שאנקוב כאן נועד רק לתת מושג על מימדיה המאורידים של הבעיה. ד"ר הלפרין מתיימר לדעת את העובדות עד שברן של אחוז: אני אינני יכול אלא לקבוע, שנעלה מכל ספק הוא כי מגזרים רבים במערכת ההתיישבותית נזקקו לאשראים בריבית דרקונית, מתוך סל האשראים של הבנקים.

ד"ר הלפרין טוען כי ריבית החח"ד, שהורקעה ב־1985 ל־83% ריאליים וב־1986 ל־53% היתה מרכיב שולי בסל האשראים לחקלאות. כבר עמדתי לעיל על המרכיב העיקרי. אשר למרכיב השולי, אינני יכולים שלא לקרוא את הדו"ח של המפקחת על הבנקים הקובעת, כי האשראים השקליים החפשיים, שהיו רק 4% מכלל אמצעיהם השקליים, תרמו 48% (!) מהכנסותיהם.

כאמור, אינני מתיימר לקבוע מספרים במסמרות, אני מסתפק בהבאת דוגמאות (שכל גובר מכיר אותן) – לשיטות מתן ההלוואות הצמודות ולדרך חישוב הריבית הבנקאית וישפוט הקורא עצמו, מה היה חלקה של הריבית בכריית התהום לרגלי המפעל ההתיישבותי.

בשנים שאנחנו דנים בהן קיבלו רבים מהלקוחות רק 80% מההלוואה הצמודה שנרשמה לחובתם. יתרת 20% נשארה בבנק. הפקדה זו נשאה שמות שונים (פקדונות, חסכונות ועוד) אך לא נשאה שום תשואה. הלווה קיבל, כאמור, 80% וחוייב בריבית שנעה בין 10% ל־15% על מלוא מאה האחוזים של ההלוואה: אם הריבית הממוצעת על הלוואות אלו היתה 12%, כי אז היתה הריבית האפקטיבית, אחרי ניכוי מראש של ההפקדה שתארתי – 25%!

דוגמה שניה, ידועה לכל גובר, היתה מה שקרוי „ספיגת מדד". הלווה קיבל את הלוואתו (לאחר ניכוי ההפקדה, כאמור) ב־15 בחודש ואילו ערכה הוצמד למדד אחד קודם. בתקופת האינפלציה הגואה, נקל לתאר את ממדי תוספת הריבית שהניב „תרגיל" זה. הוא הדין בחיוב בימי ערך שקדמו ליום ביצוע ההלוואה בפועל.

אינני יכול שלא להזכיר „תרגיל" אחר בולט מתוך כלל המסכת. אינני יודע כמה „תרגילים" דומים לו היו (ספק רק אם ד"ר הלפרין יודע): אחד הארגונים, שקלט ישובים צעירים, נזקק לצורך קליטתם להלוואה של חמישה מיליון דולר. הבנק שהלווה לארגון חמישה מיליון דולר חייב את הארגון לרכוש מניות של אותו בנק בשיעור של ארבעה מתוך חמשת מיליוני הדולרים.

המעשה כולו אירע שבועות מספר לפני קריסת מניות הבנקים. משקרסו המניות, שב אותו בנק וקנה את מניותיו בשני מיליון דולר. כאן המקום לעשות אבחנה בין ספקולנטים בבורסה למפעלי ההתיישבות. הראשונים מגיבים במהירות מפליאה על החלטות בנק ישראל לצמצם את האשראי על־ידי ייקורו ואילו הפירות, המטעים, החממות וכו' מוסיפים להזדקק לתשומותיהם. לשם כיסוי נפח ההפסד שנגרם „בתרגיל" המניות, נאלצו החקלאים לפנות אל האשראי החריג. חמשת המיליונים תפחו והגיעו עד היום ל־16 מיליון דולר. מי שיטען כי התפיחה הנוראה הזאת אין לה קשר עם הריבית הבנקאית, הוא ציניקן או מתעתע – הבחירה בין שני התארים היא חופשית.

פרשה מיוחדת במינה היא זו שראשיתה ביולי 1985. בגלל הפיגור שנתהווה בין התאמת שיעורי הריבית לבלימת האינפלאציה, נוצרו שיעורי ריבית מרהיבים. בחודשים אוגוסט, ספטמבר, אוקטובר, נובמבר, דצמבר 1985 ירדה האינפלאציה החודשית הממוצעת ל־2.7% ואילו החח"ד הממוצע היה באותה תקופה 11.6%. פירוש הדבר, ריבית ריאלית במונחים שנתיים של כ־230%. לא בודדתי חודש אחד ויצגתי אותו במונחים שנתיים. הריבית הריאלית במונחים שנתיים בדצמבר 1985, למשל, היתה יותר מ־400%. במתכוון ציינתי תקופה ארוכה, שנחתה על המשק החקלאי ללא יכולת הכנה מוקדמת. למי שלא יכול היה לשרוד במשך אותם חמישה חודשים, לא הועיל הממוצע השנתי, שירד ל־83% „בלבד". בחרתי בתקופה זו כדי לתאר מה התרחש אז בתקציב הפיתוח. אם נניח כי במחציתה הראשונה של שנת התקציב בוצעה מחציתו של תקציב הפיתוח, שהיה אותה שנה 30 מיליון דולר, כי אז אמור היה המשק החקלאי לקבל 15 מיליון דולר. תקציב הפיתוח משתחרר, כידוע, עם השלמת הפרוייקט: עד אז נזקקים למימון־ביניים. יש להניח כי מימון־ביניים זה הוא המימון החריג, כי הלא־חריג כבר נוצל במלואו לתשומות שוטפות. עלות מימון הביניים לחקלאי באותה תקופה שצריך היה לקבל 15 מיליון דולר, עלתה לו 30 מיליון דולר. אני מניח שגם המקטרגים יסכימו, שלא כל המפעלים היו מיותרים ולא כולם נוהלו ניהול כושל. ילמדונו רבותינו איזה מפעל טוב יכול לשאת על גבו „גיבנת" כזו ולא להכשל.

אילו תיארתי את מה שהתרחש בתחום ההלוואות הדולריות צמודות המדד, לא היה הקורא מאמין למקרא עיניו. גם כאשר מודים סוף־סוף, כי הריבית היא אם כל חטאת, אומרים לנו: „הן ידעתם את שיעור הריבית, מדוע לקחתם הלוואות אלו?" על שאלה זו, אם נשאלה בתום־לב, יש שתי תשובות:

א. לא ידענו ולא יכולנו לדעת. להלן אפרט שיעורי ריבית החח"ד, בחלוקה לחודשים ובמונחים שנתיים מאמצע 1985: אוקטובר – 16.6%, נובמבר – 30%, דצמבר – 421%, ינואר – 222%, פברואר – 31%, מארס – 52%, אפריל – 9%- (קרי: מינוס תשעה אחוזים) מאי – 244%: מי שיודע לקרוא „מדחום" מטורף כזה, שיקום: על מה שהתרחש עם בלימת האינפלציה ביולי 1985 ואי־התאמת הריבית, כבר עמדתי לעיל.

ב. נניח שידענו. האם כל ההלוואות שלווינו שמשו לבניית וילות ומפעלים כושלים? שמא בכל־זאת לווינו חלק מן הכסף לצרכים חיוניים? אם גם רק 20% מחוב ההתיישבות חוייב בכל „התרגילים" שתיארתי לעיל, כי אז רק על קטע זה מחובותיו חוייב המגזר ב־500 מיליון דולר ריבית במשך שנתיים.

מעולם לא עסקתי בשאלה מה היה חלקם הישיר של הבנקים במסכת שתיארתי ולאיזה חלק שמשו כמתווכים בלבד, אבל על שתיים אני תמה: א. על הכחשת העניין מכל וכל; ב. על כי יש בנקים שבהם נתקלים גוזרי המשקים, הזקוקים גם היום, בעוונותינו, לאשראי בנקאי, ביחס בוטה ובהוספת מוסר. נדמה לי שמי שאמר „טול קורה מבין עיניך" התכוון למקרה שלפנינו.

כאשר העלינו את השאלה, לפני כשנה וחצי, לפני הדרגים הגבוהים ביותר, טענו אנשי האוצר כי אי־אפשר לתת כסף בלא לדעת חשבון (בסוגריים אשאל, איזו פירמה ידעה, באותה תקופה, את חשבונה לאשורה?). עוד מעט תמלא שנה מאז מונתה ועדת רביד ומתברר: ראשית, כי המספרים שנקבעו לפני קום ועדת רביד היו נכונים; שנית, כי גם ועדת רביד גורסת כמוני, שרק העבודה ברמה המפורטת תבהיר את המספרים לאשורם; שלישית, גם כאשר יודעים סוף־סוף את החשבון, ממשיכים בהקזת הדם ובינתיים מתפורר והולך מפעל חיים של שלושה דורות.

לסיכום: בשיחה גלוית־לב אמר אחד מבכירי בנק ישראל, כי לא היה אפשר לבלום את האינפלאציה ולקבוע את שער החליפין בלא לפגוע קשה בייצור וכי יש לפצות את היצרנים על הפגיעה בהם – פיצוי על הפגיעה ולא חסד!

הכותב הוא מנכ"ל משרד החקלאות

בנק ישראל

חדש

הודעה על הוצאת מלווה קצר מועד

ביום 26.8.1987 תונפקנה סדרות מלווה קצר מועד לפי הפירוט הבא:

מספר הסדרה	כמות מוצעת במיליוני שקלים חדשים שווי נקוב	מועד הפדיון	ימים לפדיון
0947 א'	30	23.9.87	28
1037 ב'	70	21.10.87	56
1137 ג'	100	18.11.87	84

בקשות לרכישה של הסדרות תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך, במחירים שיהיו נמוכים משווין הנקוב. יום המכירה הראשון בבורסה לניירות ערך יהיה יום ג', 25.8.1987 (ערך יום ד', 26.8.1987).

ביום המכירה הראשון בבורסה ימכור בנק ישראל את מלוא הסכום המוצע או חלק ממנו כפי שייקבע על ידו.

הסדרות תסחרנה בבורסה לניירות ערך ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב ותפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב (100%), בתאריך הנקוב לעיל.

התנאים המחייבים לסדרות הנ"ל פורסמו בתקנות מלווה קצר מועד (סדרות מסוג א', ב', ג') התשמ"ד – 1984 – קובץ תקנות מספר 4615.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז ת"א
מרחב תכנון מקומי ת"א־יפו
הודעה בדבר אישור שינוי
תוכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ת"א, החליטה, באישור שר הפנים לאשר תכנית מס. 1938 א. שינוי מס' 1 לשנת 1984 של תכנית מס. 1938.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומיקומם:
חלקה 633, גוש 6111
רח' רב־יאל פריש פינת רח' רוקח, ת"א.
עיקרי הוראות השינוי: קביעת השימושים בקומת הקרקע, מפלסים 1.37 – ו־0.00 ± דלקמן: בקומת הקרקע לא יותר מסחר אלא יותר השימוש לסניף בנק, וזאת במקום יעוד השימושים כבסעיף קטן (ו') מסעיף 9 שבתכנית הראשית.
קומות המסכנות לא תנוצלנה לכל מטרה אחרת ותרשם על כך הערת אזהרה בספרי רישום המקרקעין.
לא יותר שימוש לקבלת קהל או למקומות עבודה לעובדים במרתף התחתון והמרתף המוצמד לבנק. שינוי התכנית הראשית מס' 1938 אשר אושרה למתן תוקף בילקוט פרסומים מס. 2960 מיום 5.9.38.
הודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 3238 תשכ"ה עמוד 3199. השינוי האמור בצורה שאושרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מרדכי ברנא
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה
מחוז ת"א

עיריית חיפה –
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון
ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר – 04־648775

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965. ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: מר גד מליץ – לאשר הקמת בנין קומי בן 2 קומות ברחוב הבונים מס' 42 חלקה 12 בגוש 11576 קרית־חיים מזרחית.
הבקשה כרוכה בעודף שטח בניה מעל למותר, והבליטות לגזוזטרות.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00־11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת הנ"ל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר יעבץ
מהנדס העיר

למלון המלכים
בירושלים
דרוש
חשמלאי
עם רשיון מוסמך
לפנות למנהל
האחזקה
02־247133

עליית הנוער
הדסה־נעורים
בית־ספר תיכון מקצועי
ומכללה טכנולוגית
מדריכים
חברתיים
חובת מגורים במקום
נא לפנות לפי הכתובת: מחלקת כוח־אדם
„הדסה נעורים", דאר נעורים 40298
טל. 053־666831
המודעה מתייחסת לגברים ונשים כאחד

עיריית תל־אביב־יפו
חוק עזר לתל־אביב־יפו – תיעול
הודעה לבעלים בדבר
התקנת תיעול

מודיעים בזה לכל בעלי הנכסים הנמצאים באזור איסוף 17 כפי שנקבע ע"י מהנדס העיר בתכנית מס' 2617/65 מיום 10/6/65 ורחובות דלהלן כי מועצת העיריה בישיבתה ה־86 ביום 26/7/87 החליטה מס' 579 להתקין תיעול (השלמה) באזור איסוף 17 בהתאם לתכנית מס' 3634/3 מיום 22/6/87.
ואלה הם הגושים, חלקות והרחובות:
בגוש 6338 – כל החלקות
בגוש 6339 – חלקות 1־3, 4, 5, 6, 8, 12, 11, 13, 14
בגוש 6639 – חלקות 1־22, 25־50.
רחובות – הברזל, הארד, עתיר ידע, דבורה הנביאה.
2184, 2185, 2188, 2228, 2229.

ועדה המשנה לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי ראשל"צ
16.8.87
הודעה לפי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה־1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדה המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות, חלקה 21 בגוש 3947 רח' מאכלר אסמבגיל לפי תכנית מתאר־תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ב' ומותר לבנות עליה: בית מגורים דו־קומתי, דו משפחתי. בקשת בעלי החלקה: העברת זכויות מקומה לקומה. לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך מועד 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאשור.

מ. ניצן
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
ראשון לציון.

חוק התכנון והבניה,
תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי, חיפה
תיקון טעות

בהודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: „תכנית מס' חפ/1156 ו' – שינוי יעוד חלקה 153 בגוש 12286", שפורסמה בילקוט פרסומים מס' 3448, התשמ"ז, עמוד 1581 – נפלה טעות במספר הגוש המוזכר בשם התכנית.
מספר הגוש צריך להיות 12286.
כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע מתיקון הטעות וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חיפה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

משה גלזר
יושב ראש הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

הלוח הכללי · ידיעות אחרונות · דבר ראשון בבקר

וילות ובתים

דירות למכירה

דירות בשכירות

הצעות עבודה

בקשת עבודה

מכוניות

עבודות

הלוואות

טלוויזיות

ריפוי והרזיה

פוליש ונקיון

נרשמו לנישואין

שדוכים

הכרויות

ירושלים

ריפוי והרזיה

צעירי תנא המשמרת הצעירה של מפ"ם בתל־אביב קיימו אתמול את מבצע „סע לים עם מפ"ם", ללא התערבות הגורמים הדתיים בעיר. במסגרת המבצע אספו חמישה אוטובוסים אזרחים שביקשו לצאת לים, והמבצע זכה להצלחה גדולה בגלל היענות הקהל. דוברת מפ"ם מסרה אתמול, כי המבצע הצליח והיו אף מי שהציעו לתרום כסף להמשך המבצע.
(כתב: נתן רועי; צילום: שאול רחמים)

חברת „משכן אמנויות הבמה" הוקמה בלי אישור משרד הפנים

החברה התל־אביבית האחראית להקמת „מרכז גולדה" נרשמה ללא ידיעה וללא אישור של הנהלת העיר – טוען חבר המועצה, אריה צוקר, בהצעה לסדר

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

„משכן אמנויות הבמה", האחראית להקמת „מרכז גולדה", סמוך למוזיאון תל־אביב, נרשמה בשנת 1986 אצל רשם החברות ללא אישור משרד הפנים, כנדרש על־פי חוק הקמת התאגידים.

„משכן אמנויות הבמה־תל־אביב" היא חברה בשליטתו הישירה של שלמה להט, ראש עיריית תל־אביב, המשמש כיו"ר הדירקטוריון של החברה. על־פי הנחיית היועץ המשפטי של העירייה, דורי סלמור, מה־23 באפריל 1987, שהועברה לפנחס להב, מנהל לשכת החברות העירוניות, ראש העירייה הוא – יחד עם שר החינוך והתרבות – מוסמך לקבוע מי החברים המורשים של החברה ומי יימחק מרשימת חברי החברה.

„המשכן לאמנויות הבמה" מתעתדת להקים פרוייקט ענק בהשקעה של 70 מליון דולר על קרקע עירונית בהשתתפות כספית של העירייה. על־פי חוק כנ העירוניות (הקמת תאגידים) תש"ם 1980, העירייה אינה יכולה לייסד חברה או אגודה עירונית אלא באישור שר הפנים וברוב של שני שלישים מחברי מועצת העירייה.

חבר מועצת עיריית תל־אביב, אריה צוקר, מציין בהצעה דחופה לסדר היום של מועצת העיר שתועלה היום־ראשון, כי החברה הוקמה ונרשמה ללא ידיעה וללא אישור של הנהלת העיר, וועדת הכספים ומועצת העיר. „אין זה מקרה שהדברים מתנהלים כך, שאפילו לא מביאים לדיון ולאישור המוסדות הנבחרים של העירייה. וזוהי שיטה הנובעת מחוסר התייחסות ואף זלזול בנבחרי הציבור ויש לי יסוד להניח שהתייחסות זו הדביקה גם חלק מפקידות העירייה הבכירה", כותב צוקר.

צוקר מביא מקרה נוסף של ביצוע פעולה באחת החברות העירוניות ללא ידיעת מועצת העיר. הוא מתייחס לחברת מת"ם, שנוסדה כדי לבנות את קריית־המלאכה בדרום העיר. בראשית ינואר 1987 – מציין צוקר – מכרה העירייה את חלקה בחברה שהיו 11.2 אחוז מסך המניות בחברה. המכירה בוצעה, אמנם, ללא קבלת אישור ועדת הכספים של העירייה ומועצת העיר, אך במסגרה הודעה בבורסה התל־אביבית, סמוך ליום המכירה. „יתכן שמכירת המניות היתה רצויה, אך מדוע לא להביא לאישור את ההחלטה של מכירת נכסי העירייה כפי שהחוק מחייב? האם באמת נכסי העירייה הם רכושו הפרטי של מר להט?"

אתמול אחר הצהריים לא ניתן היה להשיג את תגובת דובר העירייה, בני כהן.

פולקסווגן התנגשה במשאית: הבעל, האשה והחמות – נהרגו

(עו). שלושה אנשים נהרגו וחמישה נפצעו קשה בתאונת־דרכים בחצות, אור לשלשום, בצומת מורשה ברמת השרון.

מכונית פרטית מסוג פולקסווגן שנסעה בכביש גהה צפונה, התנגשה בצומת מורשה במשאית שבאה מצומת הכפר הירוק.

שלושת ההרוגים הם מנוסעי המכונית הפרטית תושבי חדרה: בחלוף בוהגלו (53), אשתו שרה (57) והמותה נרים (75).

יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי, מוסר כי בתאונה שאירעה שלשום אחה"צ בכביש החוף, ליד הכפר ג'סר אל־זרקה פגעה מכונית פרטית בילדה בת 7 ופצעה אותה פצעי מוות. היא ניסתה לחצות את הכביש המהיר בין חיפה לת"א מימין לשמאל.

2 בכירי מע"ץ בצפון החשודים בשוחד זה שנה וחצי – הושעו

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

שנה וחצי לאחר שהמשטרה החלה לחקור פרשיית שוחד מסועפת במחלקה לעבודות ציבוריות (מע"ץ) במחוז הצפון, החליט נציב שירות המדינה להשהות מעבודתם את סגן מהנדס מחוז הצפון במע"ץ, ועובד בכיר במחלקתו, כחשודים בקבלת שוחד.

לפני כשנה ושמונה חודשים התלונן קבלן לעבודות בניין מנצרת־עלית בפני הנהלת מע"ץ, כי עובדי החברה מקבלים שוחד מקבלנים ובתמורה זוכים במכרזים או לחלופין פקחי מע"ץ מעלימים עין מחריגות בבנייה או מהפחתה בכמויות וחומרי בניין, דבר שממנו נהנים הקבלנים בצורה ישירה.

מבקר הפנים של מע"ץ, שבדק את התלונות, קבע כי שמונה־עשר קבלנים מצפון הארץ נהנו תקופה ממושכת ממכרזים פיקטיביים שאורגנו לטובתם על־ידי שני הבכירים במע"ץ צפון. המסמך הועבר ליועצת המשפטית של מע"ץ וזו העבירה את הממצאים למשטרה.

מהמסמך עולה, כי החשודים נהגו לדרוך מכרזים לטובת קבלנים שנתנו להם – על־פי החשד – טובות הנאה, בכך שמחקו מחירים של קבלנים שהגישו הצעות נמוכות מאלו של קבלנים ששיחדו אותם ורשמו בכתב ידם מחירים גבוהים יותר. כך יצא, שקבלנים, שהחשודים רצו ביקרם, הגישו את ההצעה „הנמוכה ביותר", והם אשר זכו במכרזים.

בנובמבר אשתקד, לאחר בעשרה חודשי חקירה סמויים, נעצרו ליבוביץ ובורמיל על־ידי נציגי השלוחה הצפונית של היחידה הארצית לחקירות הונאה, בראשותו של הרב־פקד מיכאל מובשוביץ. מעצרם הוארך מספר פעמים על־ידי בית משפט השלום בעכו. בתום החקירה הועבר החומר לפרקליטות מחוז הצפון עם המלצה להגיש נגד השניים כתב־אישום. כעת, החליט נציב שירות המדינה להשהות את השניים מעבודתם.

מהנדס המחוז, בני דוד, אמר כי השניים יקבלו במחצית השנה הראשונה של ההשהיה מחצית ממשכורתם, ואם יימשך משפטם למעלה מתקופה זו, יקבלו העובדים לאחר מכן משכורת מלאה.

כבר נודע, כי הנהלת מע"ץ החליטה לצמצם את מחלקת הבניין במחוז הצפון, וחלק מהעובדים בה הועברו למחלקות אחרות. מהנדס המחוז טוען, כי לצמצומים אין קשר לחקירת המשטרה ולהשהיית העובדים.

ניתוח השתלה ראשון של עצם־ירך שלמה – מחר בילד בן תשע

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

לראשונה בישראל תושתל מחר בבוקר עצם ירך שלמה. הניתוח יבוצע בילד בן 9 המתגורר באחד הכפרים הערביים בגליל ומאושפז בבית־החולים הממשלתי בנהריה.

דוברת ביה"ח, דליה בר, סיפרה כי השתל הגיע לביה"ח מאוניברסיטת מיאמי בארה"ב והוא הושם בהקפאה של 70 מעלות מתחת לאפס. בראש הצוות המנתח יעמוד ד"ר הופמן, מנהל המחלקה האורטופדית.

בשאילתה לראש עיריית ת"א:

עשרים אלף דולר עלתה הופעתו של יהורם גאון למשלם המסים התל־אביבי

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

הופעתו של יהורם גאון בפארק הירקון בתל־אביב עלתה למשלם המסים התל־אביבי 20,000 דולר – טוען אריה צוקר, חבר מועצת עיריית תל־אביב בשאילתה לראש העירייה שלמה להט.

לדבריו, הופעת גאון שהתקיימה ב־8 באוגוסט ב„גני יהושע"–פארק הירקון, עלתה 20,000 דולר אך העירייה נאלצה להוציא כספים נוספים בעבור התזמורת ועבור הוצאות נוספות שהיו כרוכות בהעלאת המופע.

„מאחר שלמופע כזה באים תושבים שאינם תושבי תל־אביב, האם אינך סבור שהיה צריך לגבות מהם דמי כניסה?" שואל צוקר את ראש העירייה.

מונתה ועדה לבדיקת גורמי הסכסוך במספנות ישראל

מאת סופר „דבר" בחיפה

מועצת פועלי חיפה מינתה אתמול ועדה לבדיקת גורמי הסכסוך בין ההנהלה לעובדים במספנות ישראל. על הוועדה הוטל למצוא פתרון למחלוקת הנוכחית במספנה, שנוצרה בשל הודעת המנכ"ל על פיטורי מזכיר ועד הפועלים, בתגובה על התפרצות הוועד והשתלטותו במשך שלושה ימים על משרדי ההנהלה.

מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן, קרא אתמול לעשות את הכל כדי לחסל בהקדם את הסכסוך במספנה. בציינו, כי זהו מקום עבודה רגיש הנמצא עתה בשלבים ראשונים של התארגנות לאחר המשבר הקשה שעבר על המפעל.

מתארגנת עמותה להסבת גני־ילדים למעונות

מאות אמהות עובדות מאיזור המרכז הביעו רצונן להתארגן, בסיוע המחלקה לעובדת השכירה בהסתדרות, במסגרת עמותה שתפעל להסבת גני ילדים רגילים למתכונת של יום חינוך ארוך עד שעה 16.00 – מסרה יו"ר המחלקה לעובדת השכירה, עליזה תמיר.

בכנסים שהתקיימו בשבוע שעבר ביוזמת המחלקה בהשתתפות מאות אמהות עובדות, הן תיארו את מצוקתן לקראת פתיחת שנת הלימודים הקרובה. מתברר שאמהות רבות נתקלות בקשיים להבטיח טיפול מתאים לילדיהן הרכים בעת שהן שוהות בעבודה. מצוקה זו נובעת מהיעדר מקומות במעונות הקיימים ומאי יכולתן של נשים רבות לעמוד בגובה התשלום שגובות מטפלות.

להחזיר מחירי העוף לקדמותם – תובעת הרשות להגנת הצרכן

יו"ר הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות, נוחה קצב, הביעה תדהמה מהחלטת הממשלה להעלות את מחירי העוף הקפוא בניגוד להסכם הקיים בין ההסתדרות לממשלה לאי ייקור המצרכים המסובסדים עד סוף מארס 1988.

קצב שלחה הבוקר מברק לשר האוצר, ובו היא דורשת להחזיר את המחירים לקדמותם.

הוקם פורום מנהלי בתי"ס לחינוך בערכי תנועת העבודה

ביוזמת המחלקה לחינוך במרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות הוקם פורום קבוע של מנהלי בתי־ספר, שמטרתו ללבן דרכים ובעיות של החינוך ברוח ערכי תנועת העבודה – הודיע מנהל המחלקה לחינוך במרכז לתרבות, אהרון ברנע.

בדיון שבו השתתף גרעין ראשון של מנהלים ואנשי חינוך מכל רחבי הארץ, היתה הסכמה רחבה לגבי חשיבות פיתוח כלים פדגוגיים מעשיים לשימוש בתי־הספר.

מאידך ביקרו המשתתפים את הגישה הדקלרטיבית, המפארת בהבל פה את החינוך ברוח ערכי תנועת העבודה, אך אינה טורחת להכניס שינויים משמעותיים בבית־הספר.

בפגישה לובנו, בין היתר, כיוונים להעברת נושא „40 שנה למדינת ישראל מנקודת ראותה של תנועת העבודה וההסתדרות".

אהרון ברנע הציג תוכנית הפעולה של המחלקה על רקע החלטות ומסקנות הוועידה הראשונה לקידום החינוך ברוח ערכי תנועת העבודה שנערכה הקיץ בירושלים.

בן 24 נורה למוות בעכו על רקע חיסול חשבונות

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

תושב עכו, מרדכי כהן בן 24, נרצח שלשום בלילה בלבתו סמוך לביתו, ברחוב אלקלעי בעיר.

האלמוני שארב לו, ירה בו מקרוב מספר יריות. האיש נפל מתבוסס בדמו, פצוע קשה. היורה נמלט מן המקום. אמבולנס של מד"א העביר את הפצוע לבית־החולים הממשלתי בנהריה, שם מת מפצעיו. לזירת האירוע הגיעו כוחות גדולים של משטרה בראשם מפקד משטרת מרחב הגליל ניצב־משנה יעקב גנות ומפקד משטרת עכו, סגן־ניצב משה אסף, שהחל מייד במצוד אחר הרוצח. כעבור זמן לא רב עצרה המשטרה שלושה בני־אדם ביניהם אשה, החשודים במעורבות במעשה.

המשטרה סבורה כי מרדכי כהן נרצח במסגרת חיסול חשבונות בקרב העולם התחתון בעיר. כהן החשוד בעבר בהשתתפות בסחר ברכוש גנוב, בסמים ובהתפרצויות לבתים. בעבר נעצר כחשוד במעורבות במספר מעשי רצח שאירעו באיזור הצפון, אולם שוחרר מחוסר הוכחות.

הסכסוך בין המועדון לעירייה:

„אריאנה" קיבל היתר להתרחב

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

[illegible]

[illegible] בביקור אצל עובדי „רום [illegible] (צילום: פול מילינס)

אנשי השירותים הדתיים המוסלמיים – עובדי מדינה

מאת מוחמד והילית, סופר „דבר"

אנשי השירותים הדתיים המוסלמיים בישראל הצליחו, לאחר מאבק עקשני וממושך, להשיג מעמד של עובדי מדינה.

הסכם ברוח דברים אלה נחתם אתמול בין נציגי אנשי הדת ומנכ"ל משרד הדתות בישיבת עבודה שנמשכה כארבע שעות. קודם לכן סרבו אנשי הדת המוסלמים לחתום על חוזי עבודה אישיים עם משרד הדתות הם עמדו על כך שיש לחתום על חוזה עבודה ארצי.

בינתיים יוכר בהם כעובדי מדינה בחוזה מיוחד ובמשך חודש ימים ילובנו כל הבעיות והתנאים והזכויות המגיעים להם.

כן הוסכם שמשרד הדתות יכיר בכל שנות העבודה של אנשי הדת שעבדו במסגדים ובמקומות הקודש המוסלמיים. כן הוסכם שאגודת אנשי הדת המוסלמיים תבטל את השביתה המפספסת, שהגיעה לביהד לעבודה האחורי בבצרה.

משרד הדתות נעתר לתביעתם של אנשי האגודה לאייש בתקופה הקצרה ביותר את כל המשרות הפנויות במסגדים. המדובר ב־250 אנשי־דת שמשרד הדתות העניק להם מענקים תמורת שירותם.

ההסת' ומועצת פועלי י־ם נגד עמותה לתזמורת הסימפונית

מאת אלי הורי, סופר „דבר" בירושלים

ההסתדרות ומועצת פועלי ירושלים מתנגדות בתוקף להחלטה החד־צדדית של רשות השידור בדבר הקמת עמותה לתזמורת הסימפונית ירושלים של הרשות.

„הנהלת רשות השידור מבקשת להוציא מכפיפותה ושיפוטה את התזמורת הסימפונית ירושלים ולהקים לעובדיה עמותה עצמאית־ציבורית אשר תנהל ותפעיל את התזמורת", אמר אתמול זאב לבל, המזכיר הארצי ומחזיק התיק של עובדי רשות השידור בוועד הפועל של ההסתדרות הכללית.

לצורך הקמת העמותה הורכבה ועדה בראשותו של עו"ד יחזקאל בייס, וחבריה הגי פינטקר ואליהו טורנר.

זאב לבל הוסיף, כי ההסתדרות לא תיתן יד להקמת העמותה כל עוד לא תנהל רשות השידור מו"מ עם ההסתדרות בעניין זה. הוא הדגיש, כי ההסתדרות ומועצת פועלי ירושלים לא יסכימו להחלטות חד צדדיות של רשות השידור לממש את הצעתם של 105 עובדי רשות השידור, מבלי לחתום על הסכם עבודה עם ההסתדרות.

„התזמורת היא נכס יקר ואל לה לרשות השידור לוותר על נכס זה ולהתנער מאחריות כלפיה", אמר לבל.

בצער רב אנו מודיעים על
פטירתו של בעלי אבינו וסבנו היקר

חיים אדלר

ההלוויה תצא היום יום ראשון כ"ח באב תשמ"ז 23.8.87
על מועד ההלוויה נא לפנות לטלפון:
053־27029
053־337140
053־338193

המתאבלים:
אשתו מנקה
ילדיו אבי והדסה אדלר
שרית דני לוי

יושבים שבעה ברחוב האילנות בית אלבר

הפועל

לחברנו שאול כרמל
משתתפים באבלך הכבד במות

אשתך ז"ל

בית מרכז „הפועל"

של היום הוא חדש

במלאת שנתיים לפטירתה של יקירתנו

יונה אופז

נתייחד עם זכרה ליד מצבתה בחלקת חברי „ההגנה"
בבית העלמין בהרצליה מחר יום שני
כ"ט באב תשמ"ז (24.8.87) בשעה 5.30 אחה"צ.

המשפחה

מועצת פועלי כפר־סבא – המזכירות
אבלים על מותו הפתאומי של החבר

דוד גרינברג

מעובדיה הותיקים של מועצת הפועלים
ומשתתפים בצער המשפחה

זאב בלפר
מזכיר מועצת פועלי כפר־סבא
ועובדי מועצת הפועלים

לחברתנו אידלמן לובה
אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף גבעתיים
ההנהלה והעובדים

כל דיירי בית נחלת שושה בע"מ
ברחוב בן לברט 9
אבלים על מותה של חברתם

ריבק טאובר סופי

שנפטרה ביום א' 16 לאוגוסט 1987

המומים וכואבים את פטירתו הפתאומית של יקירנו

דוד בן יחיאל גרינברג

הלויתו תצא מביתו ברח' סירקין 17 כפר סבא ביום א' 23.8.87
בשעה 17:00 לבית העלמין החדש בכפר סבא.

אשתו: צפורה
בתו: בתיה ומשה בוק (?)
בנו: חיליק ותמי גרינברג
הנכדים: שחר, עמית, אבירם, עדי ומיכל

נהג !
עשה את
המינימום למען
אלה העושים
את המכסימום.
תן טרמפ
לחייל !

אבינו וסבנו היקר

פנחס (פיני) **זסלבסקי**

איננו

ההלויה התקיימה ביום שישי כ"ו באב תשמ"ז 21.8.87
בגבעת־שאול, ירושלים.

המשפחה

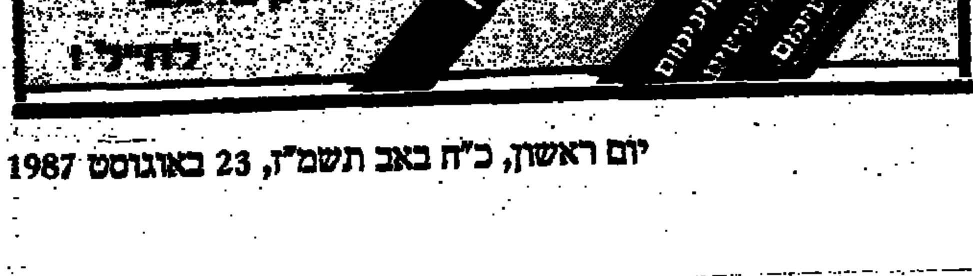

هكذا من الأصل

דבר היום

מלחמות ה„לביא"

השם „לביא" נעשה טעון כל־כך במשמעויות רגשיות, עד שראוי להיעצר לרגע ולהיזכר במה, בעצם, מדובר. במערכת של לחצים ותגמולים, עם ציפיה פוליטית ואישית לשכר ולעונש, נמהלים שיקולים ענייניים בחישובים זרים. ייתכן שמסלולם של שרים ומועמדים לכתר ראשות הממשלה ייבלם או יואץ לפי תוצאות מחלוקת זו, השוסעת את שתי המפלגות הגדולות. אך בסופו של דבר, כמו גם בראש ובראשונה, מדובר במטוס־קרב, שכל תכליתו נמדדת לפי תרומתו להכרעה במלחמה. כל השאר – הטכנולוגיה, התעסוקה, יחסי־החוץ, ההשפעה על המשק – חשוב, אך לא מכריע. השאלה הבסיסית היא: האם אמור מטוס מסויים זה להשתלב במיתארי־המלחמה של העשור הבא, ואם כן, על חשבון אילו כלי־מלחמה חיוניים יעשה זאת.

התשובה המוסמכת ביותר לשאלה זו צריכה להימצא בידי ממשלת ישראל, שהיא על־פי החוק, המפקד העליון של צה"ל. אלא שבשלוש שנותיה לא התפנתה ממשלת פרס־שמיר לעסוק בשאלה קיומית זו, לתרגל תיפקוד במצבי־משבר (עניין מסובך, כשנדיר ריתוקם של כל השרים ארצה) ולהקדיש מחשבה מעמיקה למלחמה הבאה. השרים עסוקים בהישרדותם הפוליטית, מתרפקים על התחושה התמימה שאין סכנה קרובה למלחמה כוללת ומותירים את העבודה המקצועית האפורה למערכת הבטחון. כאשר מתרגשות מלחמות ונתבע מחיר (לא גופני, אלא מקצועי בלבד) מהאחראים לתיכנון ולביצוע, משלמים אותו בכירי הדרג המבצע ובעקבותיהם גם שר־הבטחון וראש־הממשלה, בעוד השרים האחרים ממשיכים בשלהם בשאננות. כך במלחמת יום־הכיפורים וכך במלחמת לבנון.

הצמרת הנוכחית של צה"ל מונתה בחודשים האחרונים לא כהמשך שגיאות העשור האחרון, אלא במפורש כדי לשנות כיוון. לכן, מגוחך, לטעון כלפיה, כי עליה לדבוק בנכונות קודמיה להשלים עם פיתוח ה„לביא". הרמטכ"לים הקודמים התייחסו במידה של הסתייגות זו או אחרת לפיתוח, בהדגישם כי מימונו חייב לבוא ממקורות חוץ־ביטחוניים וברומזם כי כהגיע עת הייצור, אחר זמנם, ידאגו לבעיה יורשיהם. כעת קמים מפקדיהם הנוכחיים של חילי המלחמה הבאה ואומרים לשרים: כדי שהמלחמה הבאה תהיה זולה יותר, חסכנית ככל המקווה בחיי ישראלים, חיוני להצטייד בכלים ולקיים מסגרות לתכות ולאמנן, בדרך שאינה אפשרית אם ימומן ה„לביא" ויקלט בכפייה בחיל־האוויר, כמו קודמו הכושל, „כפיר". שר־הבטחון לשעבר שמעון פרס, שבעת כהונתו ייצג נאמנה את תביעות צה"ל של 1974 ואילך להצטיידות, מעדיף עתה עניינים אחרים. כך גם שר־הבטחון לשעבר משה ארנס ושר־האוצר לשעבר יצחק מודעי, שהתעופף מתפקידו לאחר שכינה את פרס „ראש־ממשלה מעופף" ומוכן עתה שה„לביא" יתעופף, בניגוד להסתייגותו מאשתקד – ובלבד שגם יריבו משה נסים ייאלץ להתעופף. עם כל הכבוד ל„לשעברים", האחריות מוטלת על הנושאים עכשיו בכהונות – הרמטכ"ל ושר־הבטחון, שהזהיר בשבוע שעבר כי הפוגת בין־המלחמות עלולה להסתיים. על הממשלה להקשיב להם, כי לא מי ינצח במלחמות ה„לביא" חשוב, אלא אם וכיצד ישפיע ה„לביא" על הנצחון במלחמה הבאה.

וירא שמעון והנה יצחק

מאת עליזה וולך

במחלוקת של פרס עם רבין על גורל המטוס יש – לבד מאי הנוחות שבמחלוקת עם שר הבטחון בנושא בטחוני – גורם העלול לערער את האיזון שכוננו השניים ביחסיהם, לא בנקל, אחר שנים של יריבות

„אני מברך על שיתוף־הפעולה בין שמעון ליצחק", אמר אחרי ישיבת הממשלה בשבוע שעבר השר אריאל שרון. „על איזה שיתוף־פעולה אתה מדבר? הם הרי משני עברי המיתרס" השיב מי שהשיב, וחשב על פרס ורבין. „פרס ושמיר הצביעו יחד לדחות את ההצבעה", הבהיר שרון לאיזה מיצוקי הממשלה התבונה, והוא צדק. פרס ושמיר אכן מצאו בשבוע שעבר שפה משותפת, וזה מזכיר את מה שאמר פרס לאבא אבן בישיבת מרכז מפלגת העבודה אחרי פרסום מסקנות „ועדת פולארד": „אתה התפשרת עם מצפונך? התפשרת עם הליכוד?"

כפי שנראים הדברים כרגע, שמיר אינו היצחק היחיד שפרס רואה אתו עין בעין את עתידו של פרוייקט ה„לביא". פרס עשוי למצוא את עצמו בסירת הצלה אחת עם יצחק נוסף, גם הוא מהליכוד, עם יצחק מודעי, שאותו השליך מהאוניה האם. יש בממשלת האחדות שלושה שרים נוספים ששמם הפרטי הוא יצחק: שניים במפלגת העבודה – יצחק רבין ויצחק נבון – ואחד בגוש הליכוד – יצחק פרץ.

סוגיית המשך פרוייקט ה„לביא" מעמתת את פרס עם רוב שרי מפלגתו, ובראש ובראשונה עם יצחק רבין. יצחק נבון אף הוא נחרץ מאוד בשלילתו את המשך הפרוייקט, אך נימוקיו נשענים בעיקר על ראייה כוללת של צורכי המשק, כפי שהיא באה לידי ביטוי בעמדה שהציג משרד האוצר. לעומת זאת, במחלוקת עם יצחק רבין יש מלבד אי־הנוחות, בלשון המעטה, שבמחלוקת עם שר הביטחון בנושא שהוא בתחום אחריותו, ספק בישי־מזל. יש ביריבות שבתפיסה בין השניים לערער את האיזון העדין שהשיגו, לא בנקל, אחרי שנים של יריבות אישית, שהיו לה השלכות על ההרמוניה במפלגתם המשותפת.

„פרס חוזר ומדגיש את מידת התחשבותו בעמדת שר הבטחון בבואו לכמת את שיקולי הבעד־והנגד שלו לגבי המשך פרוייקט ה„לביא", אך בפועל הוא אינו מתחשב בהם. בפעילותו הנמרצת באחרונה הוא נעשה מחוייב יותר ויותר להמשך הפרוייקט. עדיין מוקדם לנבא בשלב זה איך ינהג פרס כשיועלה עתידו של ה„לביא" להצבעה בממשלה. נטיית לבו מכוונת אותו להצביע בעד המשך הפרוייקט, יחד עם רוב שרי הליכוד ונגד כמעט כל שרי מפלגתו (חוץ משושנה ארבלי), אלא שהסתכנות בקבלת ההחלטה איפשרה לליכוד לשחק משחק חדש, וכלליו אינם נוחים לפרס.

נתעלם מעמדתו של יצחק מש"ם, שעמד בפרץ מול שרי הליכוד על אף היכללותו בגוש שלהם ואימץ את עמדת מערכת הביטחון, ונתמקד בעמדתו של יצחק מודעי. אחרי ישיבת הממשלה בשבוע שעבר, שבה הציג מודעי את עמדתו, לא היה שר אחד שהבין מדבריו איך יצביע, בסופו של דבר. אולי חוץ מהשר משה ארנס, שעמו נפגש מודעי ביום ו' שלפני הדיון בממשלה. אגב, אחרי שיצא מודעי מארנס, ללימוד פרק בנושא ה„לביא", נכנס אליו השר יגאל הורביץ, וגם עמדתו שלו עברה מהפך. על התנהגותו ה„טובה" בישיבת הממשלה קיבל מודעי פרס: הוטל עליו לבחון את נושא החלופות שמציע צה"ל.

חוות־דעת ראשונית על התרשמותו מהבדיקה שעשה השמיע מודעי עוד לפני שהניח את מסקנותיו לפני ראש הממשלה. היא תאמה להפליא את עמדתו של ארנס, גורו־לתורת־הלביא, הגורס, בלשונו המנומסת, שבלה־הסותה להביא להפסקת פרוייקט ה„לביא" לא הציגה מערכת הביטחון כראוי את נושא החלופות, כדי שהשרים יידעו במה מדובר. מודעי אף הרחיק לכת יותר ופיזר רמזים על קנוניה בין משרד האוצר למשרד הביטחון, שנועדה להגדיל את תקציב הביטחון במיכסת הכספים שיתפנו מה„לביא" המקורקע.

ההצעה של מודעי – על מקור התוספת לתקציב הביטחון – לא תעלה, קרוב לוודאי, בקנה אחד עם עמדת משרד האוצר, שיזכה לגיבוי מערכת הביטחון. אפשר לפטור אותה בדרך הקלה והפשטנית ולומר שמודעי, המפורסם באי־אהדתו את רבין ונסים, כל אחד מהם מסיבות שונות, „עשה דווקא". אך עניינו אינו בפסיכולוגיה אלא בפוליטיקה. יש להניח ששרי הליכוד יתלכדו מאחורי הצעתו של מודעי, בראותם בה פתרון של ממש לסוגיית המשך פרוייקט ה„לביא".

אבל האם יוכל פרס לתמוך בהצעה שגיבש מודעי, להסתפח אל הליכוד ולהעניק לו רוב, מול עמדת שר הביטחון ומערכת הביטחון, שיזומת מודעי מקוממת אותם? אולי. כולם יכולים לעמוד על הראש" עד שיגמור פרס את בירוריו ובדיקותיו, אך בינתיים ההצעה שעליה ייושן הפתרון היא הצעה של הליכוד, ושריו מסוגלים להשיג לה רוב בגלל יחסי־הכוחות בין שני הגושים בממשלה. במצב כזה לא יועילו לפרס כל מאמציו. הקול יהיה קול הליכוד וגם הידיים.

יש להניח שפרס קיווה בסתר לבו לנסים מן הסוג של גיוסו בתחילת השנה לפתרון אחד ה„משברונים" הכלכליים. שמיר, שלא מצא את ידיו ואת רגליו בסוגיה וחשש מפני העימות עם ההסתדרות, ומשה נסים, שעדיין לא היה בטוח בעצמו די, השאירו לפרס את העבודה השחורה, שהיה עמה גם הישג יוקרתי. אלא שנסים של היום אינו עוד שר אוצר שאפשר לכופפו בטריקים, והוא יעמוד הן מול מודעי – שהתקטטות אתו אינה מרתיעה אותו – והן מול פרס. גם אם תהיה ידו של נסים על התחתונה, בגלל חוסר־גיבוי מצד ראש הממשלה, יהיה זה ניצחון ביתי, נצחונו של מודעי.

ואל ילך פרס שולל אחרי התייצבותו המגומגמת של שחל לצדו, מול דברי הביקורת שהשמיע נגדו וייצמן. רק לפני חודשיים היה זה שחל, שכינס מסיבת עיתונאים כדי למתוח ביקורת פומבית על פרס, דווקא כשנהנה פרס מגיבוי למהלכיו בנושא קידום השלום מוויצמן ומרבין. עיניו של פרס נעוצות כרגע רק בתעשיה האווירית, אבל עליו להסיט את מבטו ממנה אם עדיין לא נואש מקידום תהליך השלום. המשך פרוייקט ה„לביא" יהיה ניצחון לליכוד, לא למטוס ובוודאי לא לפרס, והדורי ביטחון עצמי מופרז יאותתו ראשי הליכוד לפרטנרים האפשריים למשא־ומתן לשלום: תשכחו מפרס, המדינה זה אנחנו.

באיחולי טלטלה נעימה

מאת אריה ארד

מודעי תקע טריז בין המימסד הבטחוני לזה הכלכלי: אם יקצצו מתקציב הביטחון מה שיישאר מכספי ה„לביא", הוא יצביע בעד ה„לביא"; ואם יקצצו, יסתלק רבין מהעיסקה.

פרי ההילולים, המכונה „חלופות צה"ל", נמצא פרי באושים, משהוסרה ממנו אריזתו בשבוע שחלף. כמה מן המשקיפים הקרובים לנושא באמת ומתמצאים בו, חשדו זה זמן מה שלא הכל כשורה במה שמצוי בחבילה הנאה.

לפני שבועות אחדים, בהופיעו באחת הישיבות המשותפות של ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון של הכנסת העיר מפקד חיל־האוויר אלוף עמוס לפידות, כי חלק של ה„חלופות" כבר מתבצעות וחלקן נגנזו משום שלא היה בהן טעם. הרמטכ"ל דן שומרון נזף באלוף לפידות, שסירב להצטרף למקהלת המטכ"ל והעניין הושתק. צריך היה לבוא אדם כיצחק מודעי, אשר בתור שר אוצר לשעבר היודע לקרוא את האותיות הקטנות של התקציב וגם מוסמך לקבל את הפרטים הסודיים ביותר על מה שמצוי בתוך האריזה, כדי לגלות עובדה זו. בעוד יצחק רבין מכריז בישיבת שרי מפלגת העבודה, שלא יתן למודעי לפקח עליו, ישב מודעי עצמו במטה הכללי ותיחקר את ראש אג"ת דני יתום. עכשיו רק שמעון פרס יכול עוד להציל את כבודו של שר־הבטחון.

ההתפתחות הדרמטית הזאת החלה, כאשר נכנס מודעי למשרדו לפני עשרה ימים ומצא שם את הצעת־ההחלטה המשותפת של השרים נסים ורבין להפסיק את פרוייקט ה„לביא" ולהפנות את הכספים המתפנים מכך ל„חלופות צה"ל". מודעי אמנם אינו אהוד במיוחד בקהילה הפוליטית ועם אחרים מחשובי חבריה הוא בנתק גמור – חיים ומוות ביד הלשון – אולם הוא איש יסודי, מנוסה מאד ועיתונות בידו. ישב לו וקרא את המיסמך חזור וקרוא, עד שידע אותו בעל־פה. משהו לא מצא חן בעיניו בהצעה: אם מבטלים את פרוייקט ה„לביא" ואין מקצצים את הסכומים העודפים מעבר למה שדרוש ל„חלופות", הרי זה כאילו הגדילו את תקציבו השוטף של צה"ל. „מי הסמיך אתכם?" ישאל את בעלי ההצעה בישיבת הממשלה ביום א'. שר־הבטחון יאשר ביושר שאכן כך הדבר. שר־האוצר יגמגם. אם כך, יאמר מודעי, „אני מצדיע ללא הירהור את המשך הפרוייקט". וכך, בגררו אחריו את יגאל הורביץ המתנדנד, יוצר מודעי במפתיע את התיקו, שאילו הובא לידי ביטוי בהצבעה, היה פירושו החלטה להמשיך בפרוייקט. רבין יאמר אחר כך „ישיבת ברוחים" ויוכיח התעלמות ממה שאירע.

ראש־הממשלה יצחק שמיר, שעמד להמריא למחרת היום לרומניה, פנה למודעי אחרי הישיבה והטיל עליו לבדוק את הנושא כולו ולהציע תוכנית פעולה מעשית. מודעי לא ביזבז זמן. ביום ג' ב־10 בבוקר כבר התייצב בשערי התעשיה האווירית ובמשך שבע שעות למד את פרוייקט ה„לביא", בחן את תוכנית הקימוצים. למחרת היום נערכה הצגה שניה במשרדו של אלוף יתום. הוא פתח את חבילת ה„חלופות" של שומרון ומצא שני פרוייקטים, שהוא עצמו אישר את תקציבם בהיותו שר־האוצר לפני שנתיים: שניים, „שייתכנותם הטכנולוגית לא הוכחה", ולפחות אחד שכבר יש לו חלופות טובות וזולות בארה"ב: מאחד לא כל כך התלהב. נותרו אפוא ארבעה, אבל, מעשה שטן, גם עליהם כבר עובדים: בסך הכל שנים־עשר איש בשניים־שלושה משרדים אי־שם. הקצינים אישרו, שאכן יש בדעתם ליטול 250־300 מיליון דולר בשנה מכספי ה„לביא" לתקציבו השוטף של צה"ל: הצבא זקוק לכסף (שהדברים ייוודעו לי בו ביום ושלשכת שר־הבטחון תאמר עליהם „קישקוש" בו בערב, לא יכלו לדעת אותה שעה). הקצינים אף אישרו שכמה מהפרוייקטים כבר מתוקצבים, אבל ציינו: צה"ל רוצה יותר.

אולם יש למודעי שאלה קשה לא פחות. לפני שנה, כאשר החלו דיוני התקציב, ביקש שר־האוצר לקצץ כמה מאות מיליונים מתקציב הבטחון, בזמן ששר־הבטחון ביקש תוספת של 120 מיליון דולר. תקציב הבטחון כמעט הביא למשבר ממשלתי ואילמלא התערב השר פרס והפיס את הצדדים, היתה הממשלה מתפרקת. מדוע לא סיפרו אז אנשי מערכת הבטחון על עשרת הפרוייקטים החיוניים הללו? הרי שר־הבטחון אמר באחרונה, כי חבילת ה„חלופות" גובשה עוד בתקופת כהונתו של הרמטכ"ל הקודם משה לוי?

אבל גרוע מזה: השר רבין קיבל מהשר ויינברגר רק הבטחה כללית להמשך המרת כספי הסיוע לשקלים ולהגדלתה, אם יקורקע ה„לביא". מימוש ההבטחה עוד תלוי בשני גורמים. ראשית, על ישראל להציג בפני האמריקאים את הפרוייקטים הספציפיים, שהיא רוצה לפתח בכספי הסיוע. בשלב זה עלולים האמריקאים לגלות, שלתעשיה שלהם יש חלופות טובות וזולות ופרשת ה„לביא" תחזור על עצמה. שנית, ההבטחה טעונה אישור הקונגרס ובעניין זה שוב יש שני פיקפוקים. ראשית, ויינברגר לא כל כך מצליח להעביר שם בקשות החשובות לו הרבה יותר. שנית, הקונגרס עלול לשאול עצמו, למה זה ייתן לישראלים לבזבז עוד כמה מיליארדים על מוקדי־סרק, אחרי שביזבזו שני מיליארד דולר על ה„לביא", שבו הם מואסים כעת? ישראל עלולה להפסיד גם את הציפור שביד וגם את העשר שעל העץ.

כך אם כן נראו הדברים בסוף השבוע. מודעי תקע טריז בין המימסד הבטחוני והמימסד הכלכלי. שהרי, אם לא יקצצו מתקציב הבטחון את מה שיישאר מכספי ה„לביא", יצביע מודעי בעד ה„לביא"; ואם יקצצו, יסתלק רבין מהעיסקה. הייפלא אפוא, שראשי מערכת הבטחון נאחזים עכשיו בהצעת שמעון פרס לדחות את ההצבעה בממשלה ושאפילו השר וייצמן, שותק עכשיו פתאום, בניגוד גמור לדרכו? נותרה עוד קושיה עקרונית. היא נוגעת לרמטכ"ל המדיח מג"ד שבא מן השדה לכנס קצינים במדי עבודה; הרושם רפורטים לנהגים שעוקפים את מכוניתו בדרך לירושלים; המורה להטיל אחריות מפקד על קצינים שחייליהם נראים בלבוש מרושל. רמטכ"ל משמעתן שכזה, אחר שבמשך חודשיים הוביל את המערכה על עתיד ה„לביא" לאן שהוביל – איך יתרץ את אשר התברר בשבוע שעבר?

„...צעקה גדולה בלב"

מאת שלמה גינוסר

אם יתברר, כי מי שעשה את המעשה המנובל של גזיזת פאות הנער נחום חנן הוא יהודי חילוני, כי אז ברור שהאידיוט שיחק הישר לידיהם של החוגים הקיצוניים והמיליטאנטיים ביותר ברחוב החרדי

שנים ספורות אחרי מלחמת העולם השניה ראיתי בפעם הראשונה תמונה שבה נראים קלגסים נאצים גוזזים את פאותיו וזקנו של יהודי. מישהו בכיתה הביא ספר או חוברת, כבר אינני זוכר, שבו נדפס אותו צילום. מה שאני זוכר היטב הוא, שהמורה שהבחין בהתגודדות סביב אותו ספר, נטל אותו בידיו וכאשר מבטו נתקל באותה תמונה הוא פרץ בבכי ועזב את הכיתה. כאשר חזר, כעבור כמה דקות ארוכות ומביכות, עוד היו עיניו אדומות. השנים שעברו מאז לא סייעו להידהות של הזיכרון, ולכן אני נאלץ להסתמך על זיכרון פולקלוריסטי. האגדה שהילכה בין ילדי הכיתה היא, שהמורה זיהה באותו זקן, שפאותיו נגזזו, איזה קרוב משפחה.

היום, אחרי שנים רבות כל כך, לא צריך לדעת מה האמת באותו סיפור כדי להבין שאפשר לבכות למראה אותה תמונה גם ללא קשרי משפחה.

ההבדל בין אותו קלגס נאצי לבין מי שגזז את פיאותיו של הילד נחום חנן בשכונת „מאה שערים" בירושלים הוא שהחייל הנאצי היה חיה ואילו גוזז הפיאות מ„מאה שערים" הוא גם בהמה. זאת בהנחה שמי שעשה את המעשה הוא באמת יהודי חילוני.

האילוץ לכתוב ביום שישי מה שעתיד להתפרסם בעתון של יום ראשון מחייב לנקוט זהירות. בשעת כתיבתן של שורות אלה ידועה רק גירסתו של הילד ומשפחתו. המנגנון החרדי (ראו נא כמה הוא משומן היטב) דאג תוך שעות לצייד את התקשורת בפרטי פרטים מגירסת הילד המותקף, אביו ואמו. אני, לעומת זאת, חייב להביא בחשבון את הנסיבות המעוותות שבהן אנו חיים, חושבים וחשים. ובנסיבות אלה אין מנוס מלהעלות השערות נוספות לסיבת המקרה. גם גורם חרדי יכול היה לעשות זאת. גורם לא מאוזן, כמובן, אבל בשעת כתיבתן של שורות אלה אינני יכול להוציא אפשרות זאת מכלל חשבון. וכי חולי רוח לא מסתובבים כבר ברחובות? מובן, שגם „גורם עוין" היה יכול, בנקל, לשלוח יד אל פיאותיו של נחום חנן. העניין שלו, במקרה זה, הוא הכי „הגיוני". אילו היה מתברר שאכן כך קרה, בוודאי היתה אנחת רווחה נמלטת מבין שפתיהם של חרדים וחילונים כאחת. הנה, עד כמה מעוותת הוויית החיים של תושבי ירושלים: אם כבר – שיהיה ערבי...

אבל אם בכל זאת יתברר אי פעם שמי שעשה את המעשה המנובל הזה אכן היה יהודי חילוני, אזי ברור שהאידיוט שיחק ישר לידיהם של החוגים הקיצוניים והמיליטאנטיים ביותר ברחוב החרדי. זאת תהיה גם קריאת אזעקה לקברניטי המדינה ולירושלים להתייחס ברצינות יותר למצוקת הרוב הגדול של תושבי המדינה הזאת, המבקשים לגלגל מעליהם את הגוש השחור והאפל של החרדיות האנטי־ציונית ושל ההתחרדות וההקצנה במיגזרים דתיים־ציוניים מסויימים. אם המימסד הממלכתי הפוליטי לא ייזעק לעשות משהו בעניין – האיבה לא תסתפק במספריים ובגזיזת פיאות מכאן, ובידויי אבנים מכאן. אחר יתחיל שלב של שבאה עוד יבליח גם מלהביהן של סכינים. האותות כל כך ברורים!

רבי נחמן מברסלב אומר, „שהצעקה בלב היא בעצמה בבחינת אמונה. „כי אף על פי שבאות על אדם כפירות גדולות וקושיות, אך מאחר שצועק (על כל פנים, בליבו), בוודאי עדיין יש בו ניצוץ וקורת מהאמונה הקדושה". כך רבי נחמן.

מה אפשר לומר? יש צעקה גדולה מאוד בלב.

טרור במצרים

מאת דן אבידן

המשטר נתון במעגל קסמים: המשבר הכלכלי המתמשך מחזק את הקבוצות הדתיות הקיצוניות, ופעילות הטרור של הקבוצות מכשילה מאמצי השלטון להפגין כלפי חוץ יציבות שתצדיק סיוע לפיתוח הכלכלה המצרית

בליל 14־13 באוגוסט ניסו ארבעה טרוריסטים חמושים להתנקש בחיי שר הפנים המצרי בדימוס נאבווי אסמאעיל. הארבעה ארבו לו מול ביתו, ברובע המהנדסים בקאהיר, בתוך מכונית „פיאט" גנובה. משהגיע ירו לעברו מנשק אוטומטי, אך החטיאו אותו ופצעו שני עוברי־אורח.

ממימצאי החקירה הראשונים בפרשת נסיון הרצח עולה, שארבעת הטרוריסטים הם חברי קבוצה איסלאמית קיצונית, המכנה את עצמה „הניצולים מאש (הגיהנום)". קבוצה זו פרשה לאחרונה מגוף איסלאמי מחתרתי אחר, המכונה ארגון „ארתוקוף וארתבאיון" (המתבודדים בעולם הזה והמתרחקים ממנו), העוסק אף הוא בפעילות חתרנית במדינה. שתי הקבוצות קשורות, לדברי מקורות בטחון מצריים, עם קבוצת „אל־ג'יהאד" ועם ארגון „אתכפיר ואל־היג'רה", שאנשיהם רצחו ב־1981 את הנשיא סאדאת.

קרבן התנקשות: נאבווי איסמאעיל

נסיון ההתנקשות בנאבווי אסמאעיל היה נסיון שלישי שעשו בחודשים האחרונים אנשי הקבוצות האסלאמיות המיליטאנטיות לחסל אישים מצריים הידועים כמתנגדים חריפים של הזרם האסלאמי הרדיקאלי. נאבווי אסמאעיל כיהן כשר פנים בשלהי תקופת נשיאותו של הנשיא סאדאת: ב־1981 ביצע מעצרים רבים בקרב הקבוצות האיסלאמיות המיליטאנטיות ומאז רכש לו בתוכן שונאים רבים.

גם אבו באשא, שנפצע קשה זה לא כבר בנסיון התנקשות בחייו, כיהן בעבר כשר־פנים ונקט קו תקיף נגד הקבוצות האיסלאמיות המיליטאנטיות. דוברי אותן קבוצות טענו בשעתו שבתקופת כהונתו כשר פנים עונו קשה בכלא עשרות קנאים איסלאמיים שחלקם היו בקשר עם רוצחיו של הנשיא סאדאת. אבו באשה הועבר, לאחר ההתנקשות, לטיפול רפואי במערב גרמניה והוחזר אחר־כך למצרים להמשך הטיפול.

זמן קצר לאחר נסיון ההתנקשות באבו באשא ניסתה אותה קבוצה מיליטאנטית, או קבוצה איסלאמית רדיקאלית אחרת, להתנקש בחיי עורך השבועון „אל־מוסאוור", מכרם מוחמד אחמד, המקורב לנשיא מובארק והמטיף בלי־הרף, מעל דפי עיתונו, למדיניות של יד קשה כלפי הקבוצות האיסלאמיות הקיצוניות. נסיון ההתנקשות בחיי מכרם התבצע בליבה של קאהיר. קבוצת הטרוריסטים ירתה לעבר רכבו מתוך רכב אחר, אך החטיאה את מטרתה.

זמן קצר קודם לכן ניסתה קבוצה מחתרתית אחרת, „מהפיכת מצרים" שמה, להתנקש בדרך דומה בחיי שלושה קציני בטחון אמריקאים. אמנם הארגון „מהפיכת מצרים" איננו קשור, כנראה, לקבוצות המחתרת האיסלאמיות, אולם נסיון ההתנקשות בדיפלומאטים האמריקאים העיד גם הוא על התגברות הטרור במצרים.

בעקבות הנסיונות הללו הוגברה השמירה על אנשי הצמרת המצרית. אלפי קנאים איסלאמיים נעצרו אחרי נסיונות הפיגוע השונים, אך רובם שוחררו לאחר שלא נמצאו הוכחות מוצקות למעורבותם בהם. עתה מנהלים השלטונות מצוד רחב אחר חוליית הטרוריסטים שניסתה להתנקש בחיי נאבווי אסמאעיל.

הקבוצות האיסלאמיות הפונדאמנטליסטיות צמחו במצרים בשנות השבעים, על רקע דעיכת רעיונות הנאצריזם ואוזלת־ידו של הנשיא סאדאת, שלא הצליח במדיניותו, מדיניות הפתיחות למערב, לפתור את בעיותיה החברתיות והכלכליות הקשות של ארצו. בתקופת שלטונו של הנשיא מובארק החריף המשבר הכלכלי, והקבוצות הללו התחזקו. באחרונה חתם אמנם מובארק על שורת הסכמים עם קרן המטבע הבין־לאומית ועם הבנק הבין־לאומי לפריסת חלק מהחוב החיצון הגדול של מצרים ואף זכה בסיוע כלכלי רחוף מגורמים אלה – ואולי אף ממדינות המפרץ – אולם בד בבד הוא נאלץ לנקוט כמה צעדים כלכליים: הפחתת המטבע המצרי (מה שגרם לעליית יוקר המחיה), ייקור חלקי של מצרכי הדלק, העלאת שיעור הריבית במשק וכדומה. צעדים אלה, שהגבירו את התנגדות הקבוצות הרדיקאליות למשטר, הם רק ראשיתה של רפורמה כלכלית מקפת יותר שיצטרך הנשיא מובארק לבצע עד אמצע השנה הבאה, על־פי ההסכמים שחתמה מצרים עם קרן המטבע הבין־לאומית ועם הבנק הבין־לאומי. כדי להצליח ביישום הצעדים הכלכליים מבקש מובארק להפגין יציבות פנימית, אולם גל מעשי הטרור האחרונים מחבל במאמציו.

יוצא אפוא שהמשטר נתון במעין מילכוד. מצד אחד המשבר הכלכלי הנמשך מחזק את כוחן של הקבוצות האיסלאמיות הרדיקאליות, ומהצד האחר פעילותן הטרוריסטית פוגעת במאמצי המשטר להוכיח יציבות כלפי חוץ, כדי להשיג מקורות מימון נוספים לפיתוח הכלכלה.

עד עתה לא הצליח מובארק לחסל את תופעת הטרור במצרים. עם זאת, ארגוני הטרור האיסלאמיים מסוגלים לבצע פעולות ספוראדיות בלבד. הנשיא מובארק יצטרך איפוא לעמול קשה כדי לשכנע גורמי־חוץ פינאנסיים להגדיל את תמיכתם במשק המצרי ולסייע לו בכך לבלום את הפעילות הטרוריסטית ואת התסיסה החברתית בארצו, בקרב השכבות החלשות ובקרב חלקי מחוגי המעמד הבינוני המשכיל, שמתוכם מגייסות הקבוצות האיסלאמיות הפונדאמנטליסטיות את אנשיהן.

אנואר נוסייבה המנוח עם פועלים שובתים במפעל המזרח־ירושלמי

חברת החשמל של מזרח־ירושלים

זעקת חמס ואמת שמאחוריה

מאת דני רובינשטיין

הם מוחים בקולי קולות על קיצוץ הזיכיון, אבל בינם לבין עצמם יודעים: ההפקרות שפשטה בחברה ואוזלת היד של הנהלתה לא הותירו מנוס מכך

כל מבטאי דעת־הקהל בשטחים – העתונים הערביים של מזרח ירושלים, דוברים מטעם עובדי חברת החשמל הערבית ושורה של אישים – כולם תקפו בשבוע שעבר בחריפות את החלטת ממשלת ישראל לקצץ בזכיון החברה הערבית.

לכאורה מדינת ישראל היא זו שגרמה להידרדרות חברת החשמל המזרח־ירושלמית. מדינת ישראל אמנם איפשרה לחברה להמשיך ולפעול אחרי 1967 בכל תחומי הזיכיון שלה, אבל במידה רבה הגבילה את צעדיה. לא הרשו לה, למשל, לרכוש גנראטורים חדשים ולייצר חשמל ואילצו אותה לקנות חשמל מהחברה הישראלית; למעשה, כבר מזמן חדלה החברה הערבית להיות חברה מייצרת והיא חברה משווקת בלבד (הדעות חלוקות בשאלה, אם אומנם מסוגלת היתה החברה לרכוש את הציוד ולבנות תחנת־כוח רצינית, ולספק חשמל במחירים סבירים). אבל גם אם מביאים בחשבון את ההגבלות שהטילה ממשלת ישראל על החברה המזרח־ירושלמית, הרי האשמה העיקרית להסתבכותה מוטלת בפירוש על מנהלי החברה ועל עובדיה הבכירים.

ההסתבכות ראשיתה ב־1978, אחרי שהוועדה המשותפת לירדן ולאש"ף החלה לפעול ברבת־עמון. ועדה זו קיבלה סכומי כסף גדולים מקרן שהקיבה ועידת הפסגה הערבית שהתכנסה אותה שנה בבגדאד. מטרת נותני הכספים היתה – לגבש את חזית ההתנגדות הירדנית־פלשתינאית להסכמי קמפ־דייוויד. כבר בישיבות הראשונות של הוועדה ברבת־עמון היה ברור, שהיא תעביר סכומים גדולים לחברת החשמל של מזרח־ירושלים. חברה זו היתה (ועודנה) החברה הכלכלית הערבית הגדולה ביותר בשטחים: קיומה והמשך פעילותה חשובים לכל פלשתינאי.

במסגרת הוועדה המשותפת סוכם בין ירדן לאש"ף שאנואר נוסייבה ימונה כיו"ר מועצת המנהלים של החברה. תפקידו היה לארגן את עבודת החברה, שגדלה בממדים מדהימים בתוך שנים ספורות. סיבת הגידול היתה תוספת של עשרות־אלפי צרכנים חדשים, חלקם יהודים בשכונות החדשות של מזרח־ירושלים, כהר־הצופים ובהתנחלויות, וחלקם ערבים שבנו בתים בקצב מסחרר בכל הכפרים והעיירות סביב ירושלים: את הבניה מימנו בכספים של בני משפחה שעבדו בארצות הנפט הערביות ובמדינת ישראל.

חברת החשמל הערבית לא הצליחה להתמודד עם הגידול העצום הזה. מדי כמה שבועות או כמה חודשים יצא אנואר נוסייבה לרבת־עמון והביא סכומי כסף שהקציבה הוועדה המשותפת לחברה. בהנהלת החברה במזרח־ירושלים התבססה ההרגשה שאין צורך לייעל ולשפר את עבודת החברה. אם יש גרעונות – נוסייבה יוצא לרבת־עמון ומביא כסף. בתחילת שנות השמונים חלה אנואר נוסייבה ולא יכול עוד לתפקד כבעבר. בחברה פשטו נהגים של הפקרות. משכורות העובדים – בעיקר הבכירים – גדלו עוד ועוד, נקבעו דרגות שכר חדשות, המנגנון תפח והתקבלו עובדים רבים נוספים, רבים מהם מיותרים. רכילות מזרח־ירושלמית סיפרה על שוחד בחברה, על טובות הנאה, פרוטקציה ושחיתות.

בהדרגה הגיעו גם בוועדה המשותפת ברבת־עמון למסקנה, שאי־אפשר להמשיך כך. חברת החשמל נהפכה לחבית בלי תחתית. נציגים מהגדה המערבית, שבאו לוועדה המשותפת לקבל סיוע, ביניהם חברי עיריות, מנהלי בתי־חולים, מוסדות סעד ואחרים, שמעו מחברי הוועדה – נציגי אש"ף וירדן – שהקופה ריקה. מדוע? מפני שחברת החשמל לקחה את הכל. נציגי ירדן בוועדה וגם נציגי אש"ף הודיעו להנהלה בירושלים, בראשות נוסייבה, שלא יקבלו סיוע כל עוד לא יבריאו את החברה. נוסייבה החולה והתשוש ניסה וניסה, אבל לא הצליח. המנהלים והעובדים התרגלו למשטר של בזבוז. כל פעם שהודיעו למנהלי חברת החשמל שיפסיקו להם את הקצבת הכספים, היו חברי ההנהלה מתריעים באוזני הוועדה המשותפת: אם תפסיקו, נפשוט את הרגל ומדינת ישראל תשתלט על החברה.

נימוק לאומי־פלשתינאי זה פעל על הוועדה במשך זמן מה, אבל לא יכול לפעול לנצח. ברבת־עמון וגם בגדה המערבית החלו יותר ויותר להאשים את מנהלי חברת החשמל ואת עובדיה: אמרו שהם משתמשים בנימוקים לאומיים לאיומים ולסחיטת כספים מהוועדה ברבת־עמון.

לפני כשלוש שנים הופסקו כמעט לגמרי ההקצבות מירדן. מיתון בעסקי הנפט שיתק במידה רבה את עבודת הוועדה: אחר־כך היה הניתוק בין ירדן לאש"ף (אחרי נאום חוסיין, בפברואר 1986), וגרעונות חברת החשמל המזרח־ירושלמית גדלו במהירות. פתרונות שהציע נוסייבה ערב מותו נדחו על־ידי המנהלים והעובדים: הצעות ייעול של ממשלת ירדן לא התקבלו אף הן.

בעצם, לא היה מנוס מהקיצוץ בזכיון שהחליטה עליו ממשלת ישראל. עכשיו צפויים זעזועים קשים בחברה: יהיה צורך לפטר כמחצית העובדים ומהומות עלולות לפרוץ על הרקע הזה. אבל גם במזרח ירושלים יודעים, שמאחורי החלטת הממשלה לא מסתתר, בהכרח, רק מניע לאומי ופוליטי: גם אוזלת־היד של ראשי החברה הערבית יש לה חלק בכך.

• אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים •

החתונה וה„לביא"

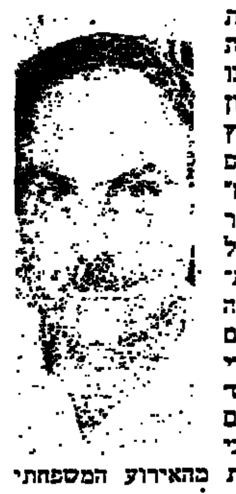

כל המי ובי בדמות מפלגת העבודה ובדמות משרד האוצר התקבצו ביום חמישי האחרון סביב הבריכה בקיבוץ געש. לא היה זה יום עיון על נושא ה„לביא" אף שהנושא המדובר ביותר היה עתידו של הפרויקט. העילה להתכנסותם של כל אלה יחד, היתה החתונה בתם של סגן שר האוצר, עדי אמוראי (בתמונה) ואשתו התהראילית — עם בח"ל פזי צוקמן. לאבי הכלה הניחו ליהנות מהאירוע המשפחתי הסכמה, אבל כבעקב כל האחרים, הערכבים מתחלפים, דשו ודשו בנושא. גם אישים מהליכוד היו בחתונה, ובלטו ביניהם שלושה נציגים מהליברלים. שר האוצר משה נסים, שר המדע גדעון פת וחברת הכנסת שרה דורון.

נגד כפיה דתית

בין עשרות חניכי תנועת הנוער העובד והלומד שעמדו והפגינו בערב שבת האחרון בכביש היציאה מירושלים לתל־אביב, בזכות חופש הדת בבירה היו גם ח"כ דדי צוקר, בר"צ שהיה בעבר חניך התנועה, וכן יו"ר אגף הנוער במפלגת העבודה יעקב גיל. תוך שהוא מצטרף למפגינים הצעירים ומחלק כרוזים לירושלמים שנהרו לשפלה אמר ח"כ צוקר: „משמרת מחאה זו היא החלוץ לקראת איחוד הכוחות הנלחמים בכפיה הדתית ההורסת כל חלקה טובה".

עודד בן־מאיר

אורחת מלכותית

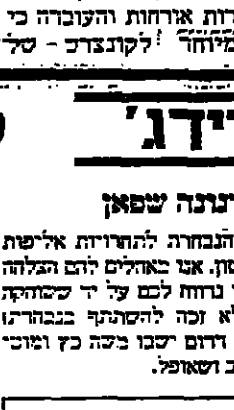

במטוס צבאי מיוחד של חיל האוויר הספרדי הגיעה סופיה, מלכת ספרד, (בתמונה) ממקום חופשתה בפאלמה דה מיורקה לקונצרט של התזמורת הפילהרמונית הישראלית בפסטיבל סנטנדר שבצפון ספרד. אל המלכה נלוו אחותה אנה־מאריה, המלכה הגולה של יוון, ואנשי ממשל ספרדים.

התזמורת ניגנה יצירות משל וכר, יוספכל ומאר לר. אחרי הקונצרט נפגשה המלכה עם המנצח זובין מהטה ועם חברי הנהלת התזמורת. היא הביעה את התפעלותה מרמת התזמורת, וכן הביעה תקווה לבקר בישראל. חוגים עיתונאיים בספרד מציינים כי המלכה אינה נוהגת לבקר בדרך כלל בקונצרטים של תזמורות אורחות והעובדה כי ההליכה „לבוא במיוחד" לקונצרט של הפילהרמונית הישראלית היא מחווה מיוחדת לתזמורת ולמדינת ישראל.

מזכיר ההסתדרות בירושלים ניסן הרפז הגיע בסוף השבוע לביקור ולסיור באולפנים החדשים של קול ישראל שם נתקבל ע"י מנכ"ל הרדיו גדעון לב ארי. הרפז הפתיע את מנהלי רשות השידור כשסיפר להם: „בהיותי נער, בשנות קום המדינה הייתי קריין ברדיו והשתתפתי בתכניות הרדיו לצעירים והשתתפתי באופן קבע בסטודיו הדרמטי של משה ברונפס (גורליגי). הרפז נשאל — „אז מדוע פנית לפוליטיקה?" הוא השיב: „באולפנים שהיו אז — לא היה נעים כל כך לשבת, עכשיו בפאר האולפנים החדשים אני מוכן לחזור לתכניות ולקריין. זה יהיה ממש כיף". זאב לבל — מחזיק תיק רשות השידור העיר בחיוב. „בקשתך תבדק בחיוב אם ההסתדרות לא תתנגד".

בתמונה: ניסן הרפז משמאל עם גדעון לב ארי.

המדיה — כקרבן הטרוריזם

„המזרח התיכון תופס רק מקום רביעי מבחינת הפיגועים הטרוריסטיים המתרחשים בו, בעוד שעל פי דיווח אמצעי התקשורת מתקבל הרושם כאילו הוא תופס את המקום הראשון". דברים אלה נאמרו ע"י פרופסור יונה אלכסנדר, מנהל המכון למחקר הטרור הבינלאומי באוניברסיטת ניו יורק, בסמינר שהתקיים בשבוע שעבר מטעם האוניברסיטה הפתוחה בשיתוף עם המרכז למחקר הטרור הבינלאומי באוניברסיטת ניו יורק, המרכז ללימודי המזרח התיכון באוניברסיטת מיאמי והמכון לפתולוגיה התנהגותית וחברתית באוניברסיטת שיקגו. פרופ' יונה אלכסנדר, שהיה מיוזמי הכנס, אמר עוד כי המדיה היא קרבן של הטרוריזם, ומהווה מטרה בפני עצמה לגביו כדי ליצור לחץ. הטרוריזם הוא מעין תיאטרון, העושה מאמץ גדול לזכות בתקשורת. מצד שני, המדיה היא תעשיה המבוססת על תחרות ורווח, והטרור הוא נושא טוב עבורה. ג'י ברשינסקי, יו"ר התאחדות העיתונות הזרה, טען כי ישנן הרבה מדינות בהן יש פיגועים טרוריסטיים, כמו ארמניה, תורכיה, ספרד, וכו', אך אין שום אינטרס תקשורתי לסקר אותם, כנראה משום שהטרוריסטים שם אינם מודעים לחשיבות הפרסום במו הטרוריסטים של אש"ף.

„לייף־סטייל" — למען הבריאות

אתמול „נחנך" במושב „שורש" בנוכחות קהל רב ובו רופאים מהשורה הראשונה מרכז־הדרכה למניעת גורמי סיכון למחלות, במיוחד מחלות לב וכלי דם, בשם „לייף־סטייל". המרכז בשורש הוא שלוחה של מרכז ההדרכה „פריטיקין" שבארה"ב שהקים מרכזים דומים ברחבי העולם בעשר השנים האחרונות. כדי לקבל את חסות „פריטיקין" היה על המרכז בשורש לעמוד בתנאי ביקורת איכות מחמירים ביותר. האנשים הנוטלים חלק בתכנית משתייכים לשלוש קבוצות. האחת הם אלה שנפגעו כבר וברצונם לצמצם את הנזק וממדי הפגיעה. השניה, הם אנשים אשר נתגלו אצלם גורמי סיכון כמו כלסטרול או סוכר גבוהים, יתר לחץ דם, משקל גבוה וכן מעשנים. השלישית היא של אנשים בריאים אשר שואפים לאמץ לעצמם הרגלי חיים ותזונה נכונים. תכונות לייף־סטייל מבוססת על לימוד והכוונה לתזונה דלת שומן, סוכרים ומלח. היועץ הרפואי, העומד בראש הצוות הרפואי של המקום הוא ד"ר פסח סגל (בתמונה) שהוא מנהל היחידה לסוכרת ומטבוליזם של שומנים בביה"ח על שם שיבא בתל השומר.

המנהל הרפואי [illegible]

להנציח את גדולי היהדות

העמותה להנצחת גדולי היהדות תפיק בקרוב שני סרטים דוקומנטריים, האחד על ראש הממשלה המנוח, לוי אשכול, (בתמונה) והשני על פנחס ספיר. העמותה הוקמה ע"י מיטור פרישטרט במטרה להנציח את גדולי הציונות מהרצל ועד ימינו, בסרטים דוקומנטריים חינוכיים שיוצגו בטלוויזיה החינוכית ובבתי הספר. עד כה הפיקה העמותה שני סרטים. האחד על משה דיין, והשני על ברל כצנלסון. אורכו של כל סרט 50 דקות ועלותו כ־50 אלף דולאר. התקציב ממומן מתרומות. היוזמה להפקת הסרט וארגון המימון לסרטים הוא של מנכ"ל דלק איש האוצר לשעבר אברהם אגמון ושל עמוס ספיר, בנו של פנחס ספיר. משתתפים בוועדה המארגנת גם אבנר קוטשר ויעקב אבנון. אנשים קרובים שליוו את השניים במהלך חייהם כמו לובה אליאב, יעברו על החומר שיאסף וישלימוהו בהערותיהם.

תרומה משמעותית

מחווה יוצאת דופן עשה בסוף השבוע המפקח על החינוך הבדואי בנגב, האנתרופולוג עארף אבו־רביע. במהלך טקס חלוקת מילגות לסטודנטים ופרוגגים בידואים בנגב שנערך בבאר שבע מטעם לישכתו של השר משה ארנס, התבשר עארף כי הוא אחד מ־60 הזוכים במילגה, שערכה הכספי נאמר בחמש מאות ש"ח. בו במקום, הודיע עארף כי הוא תורם את סכום המילגה לטובת המכון לחקר המדבר במדרשת שדה בוקר זאת, כהגדרתו, „בגלל תרומתו של מוסד זה להבנה ולקירוב בין האוכלוסיה היהודית והבדואית בנגב".

אמיר רוזנבליט

הלורד חייך בהיפר־קו־אופ

הלורד, נשיא ארגון הקואופרציה שבאנגליה ישב ליד הקופה וחייך מלוא פיו לעבר המצלמה בהיפר־קו־אופ שבקרית אליהו, ולא כפי שנמסר בטעות במדור זה בשבוע שעבר.

מכתבים למערכת דבר

[illegible] המלך ערום

עוזר כהן מעין־הורד איתר נוקם באוד בכתבו למערכת („דבר", 13.8.87) על שר החוץ שמעון פרס על הריצות תרבות שלו לפיחות שלום עם ירדן, ובאלתי לעורר: האם הסכמים הקיימים בינינו עם ירדן והגשרים הפתוחים, הפקע בגבול המזרחי הם לא הוכחת הרבות של שר החוץ לנגד קודר מהפך את הבורר ואנו מתפסים את הדרך להבאת השלום אשר יש להתקדם לקראתו בכל דרך. הוא מבמש את מכתבו „חבר שמעון פרס, אתה גודר את הבריכה וגם את המפלגה לאבדון". בכוח של שר החוץ גודר אותנו לאבדון במטרות שלו להידבר עם ירדן? אפשר להסכים או להתנגד להועידה בינלאומית אבל מה האסון שברבות?

ולקביעתך, שהמלך ערום — במה אתה רוצה להלביש אותנו — בבגדי קרב?

יעקב זרחי
אזהר

[illegible]

היהדות הקיצונית, ואלוף הבית, עיבה, אינה רואה פסול בכמיהה מיסבית בשיהודה, לקלוט על הכל ארץ לארלנגה, מאחר שערבי הארץ אינם בהוקת בנראים מבחינתה. הפעם אין זו זכותם — אבל כי יעשו זאת בעצמם?

הגאור ברבנים קבע כבר בזמנו, שערכם של גר פחות הוא בערכה של בהמה. החשוב כבהם אף יעביר הל בקובעו, שרשאי יהודי להרוג גוי (ערבי הוא גוי, בא לא לשכוח) גם בלא משפט. כעצבר היו גם על אחת משבע מצוות בבריתה והוא כי קיבר אחד שלא עבר וזו גם על אחת משבע מצוות בבריתה...

מה לנו כי נלין עליה, על האלוף במיל, שהעלה פתע פתאום את רעיון הטרנספר? הרי ביחס לרבניה, לחולי התורה במועצתם, צריך הוא שבעיניהם בסך הכל רוצה האיש הייטיב יום עם הארץ.

שולטו בעצבבם: וכי מהיע יישבו להם „הסכבנים" דורות על גבי הקיות בחברון, בשכם, בעזה, בטולכרם וכוה, שעה שבנצרה, במאר־גולה, בכוונית ובבנעא מצפים להם אוהבים האוהבים, בזרועות פתוחות ובבית חם?

שורשים? זכות היסטורית? מורשת אבות? תרבות ומסורת? הבלים! לכל אלו יש משמעות אך ורק כשמדובר בנו, בבנו ההוזר בתשובה או ברבניו הקיצוניים מאיר הרכל. גוי, ביחוד ערבי, נעדר הוא כל אלה, ואף חכד נעשה עימו, אם נסייע בידו למכש את מיאת נפשו ולהגשים את חלומותיו: הטרנספר?

יהודית גלזר
רמת גן

* * *

אלוף מיל. רחבעם זאבי (גנדי) אומר, כי הפתרון לבעיה הפלסטינאית הוא טרנספר של הערבים מהארץ. גנדי הוא דמוקרט אמיתי. הוא לא מדבר על גירוש הערבים מהארץ כפי שמציעים זאת חברי הכנסת כהנא ויובל נאמן, כי אם טרנספר, כלומר: הגליית אוכלוסיה.

המדינה היהודית הבאה בחשבון לגבינו (טרנספר) היא ממלכת ירדן. ישראל תעביר לירדן את שני מיליון הפלסטינאים המתגוררים בארץ־ישראל השלמה ותמורתם תעביר ירדן כשכמה שני מיליון יהודים.

רעיון גאוני. הבעיה הפלסטינאית תיפתר וירדן תהפוך למדינה פלסטינאית ואילו ישראל תהפוך למדינה דו־לאומית יהודית־יהודית, ובזה תבוא על פתרונה הבעיה הדמוגרפית ושלום על ישראל.

שמואל כגן
תל־אביב

* * *

לסערה שהתעוררה בתגובה לדבריו של רחבעם זאבי סביב הטרנספר יש לציין, שקדם לו בהצעה זו לפני כמה שנים הסופר אברהם שרון (שבדרון) באחד ממאמריו בעיתון „הפועל הצעיר" בזמנו היה.

התנועה נכונה להסכמה כללית של מנהיגי היישוב דאז, ולא בתגובה השלילית היווה בחלק מן הקהל.

התגובה הציבורית אינה מוכיחה, שזו דעתם של כל האזרחים והקוראים.

יעקב גליבטר
רחובות

[illegible] יציבו תנאים

גם אני מסכים להערה של הגה זמר בתגובה למכתבו של חיים צורית. הלוואי וסגנו זה יתגלם במהרה בימינו.

אבל, חיים צורית עושה לעצמו מלאכה קלה. הוא מציין מה הוא מוכן להשאיר אצלנו במדינת השספים. אבל, גם אנחנו בבוא העת נציב תנאים אחרים לפני „חתימת" הסכם.

קודם כל ביקוש עובדי המדינה וחמור שבתוך היילד"ש (סעיף 1 באמנתו על השגא חייב לגרול את צוהו היכל שלמה, את כל מועבת הדת ואת הוכם של הרבנים.

תמורת עשרם מצגע ואפרים כנה על עזרה החברי לקבל את הרב — אליק נגד ובכתב בתפרוותם.

כהנא עובר לייש"ע (סעיף 6) יפה: מה הוא? וכה עם נקים, יובל נאמן, האחים חקק ועקיד כהן מעדהרהו?

דבר אחרון, מה יעשו תושבי יש"ע אפילו במחצית הנשק (סעיף 2) כי יילחם עבודם? במקום זאת, צריך להעביר את במפעל „ממפר" ליש"ע? הלא דניאלה וייס נלהבת בבקבוקים?

אפרים אפרתי
תל־אביב

גאולה [illegible] את הטאבו

„אור" לאוזניים שכך שמעתי: גאולה כהן התריעה על התעללות שוטרי הגבול בערבים... קבוע כיה קבלה גאולה „פרה קדושה". לפיה אנשי הימין, חייבים לבלוע ערבי לארוחת צהריים ולבלוע ערבי לארוחת ערב.

חסד עשתה גאולה בזעקה זו אבל, רבש"ע, היכן היתה היא וצפיו יובל נאמן ואחרים, במשך כל השנים. כשהתעללו בבני מיעוטים והזיקו בתוך הקו הירוק, בעזבו בני תערות מתעללים בבני מיעוטים בהיות רובים באבחתלת הגזענים [illegible] האחרים?

ברוע התעררבו מכל קבוליות [illegible]

ושוב יש לחזור ולשנן: הומניות לעומת ברבריות, אינן עניין של גיאוגרפיה, אלא של חינוך לאהבה והערכה לכל אדם שנברא בצלם.

אריה סהורי
בת־ים

[illegible] יהודי?

רב תבורי, ראש עיריית פתח תקוה, בבקרו פעם בבית־הכנסת הגדול, ניגש ליטול ידיו לפני ברכת הכהנים משום היותו כהן. כב, ליד הערה. שבע איש אומר להבהן באידיש: „זה כהן? אינני בטוח בכלל אם הוא יהודי".

זה מזכיר את הסיפור על אותו אדם הניגש לרב קהילתו ו[illegible] משתיה, בגלל היותו בגור לכיפה הגדולה. „לא יתכן, [illegible] ... אני ... יהודי". [illegible] ושואל: „האם אתה במוה שאתה יודע מי בריית היה אבדו?"

אם אין אלבוהלוסים יהודים או וראי אין גם פושעים ורוצחים יהודים, ואם כן אני שואל את הרב רדוקמן ואת הרב פרץ האם ויליאם נקס, לכהל, האם הוא יהודי או לא יהודי?

סמי ארגון
נתניה

* * *

בפרשת בראשים בפסוק י"ג כתוב: מכה איש ומת — מות יומת. ובפסוק כ"ו כתוב: וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה — מעם מזבחי תקחנו למות.

מדובר בפדות על איש, אם הוא יהודי או ערבי או באיזה לאום הוא.

[illegible]

שכתוב אלא במה שהם מאמינים ועושים הכל לבצע הצילו, והנימוק העיקרי הוא חורתו של נקם בתשובה.

צבי קוזוך
חולון

[illegible] פוליטיקה

כידוע, כל דבר בישראל, היה במוקוא[illegible], הוא עניין פוליטי. היה בכלכלה ועד הסידה וכן גם האבטלה. באופן רשעי אבטלה לא קיימת עתה ביום שבשלב הזה היא לא יכולה להיות כלייבשהם בידי פוליטיקאים.

אבל, אנשים פשוטים רבים באה מהתעניינים בפוליטיקה [illegible] את העבודה על עורם. בתוך האנשים האלה גם אני, ירושלמית, [illegible] שנה מחפשת עבודה [illegible] בכל המקומות [illegible] לא קיבלתי עבודה. גם [illegible] בעיקתים, לא מצאתי עבודה.

אז אני שואלת כיהודיה שעלתה לארץ לפני חמש שנים: מה יש בישראל — פוליטיקה או אבטלה?

רוזה מרדר
ירושלים

[illegible] חסידים

בקשר למכתבו של משה שפירא („דבר" 15.6.87), לצערי לא ידעתי את חלקו של הרבי מקוזניץ ר' ישראל אלעזר הופשטיין בהקמת כפר חסידים. [illegible]

[illegible] שהקים את „עבודת ישראל" [illegible] לייסוב אחר בשם כפר חסידים. כל הכבוד לזוכרו.

יחיאל גלברד
נתניה

לפני 60 שנה

בועידת זכויות היהודים

ציריך. נחום סוקולוב פתח את „ועידת זכויות היהודים" בנאום עברי. הוא עבר על הגירי לרשום את כל באמצעי ההגנה על זכויות היהודים בארצות הגולה. סטיפן ווייז אמר כי יהודי אמריקה רוצים במגע אישי עם יהודי אירופה כדי לפתור את שאלותיהם. בין השאר ציין כי המתנגדים מבין היהודים עצמם למפעל זה של התנהגות היהודים מארצות שונות לשם הגנת זכויותיהם — מתנהגים בנימוקים אנטישמיים. ד"ר ב. [illegible] בקש את הועידה בשם הועד הלאומי בא"י.

מת מרוב שמחה

בעיירה הונגרית חגג זקן יהודי אחד, [illegible] את יום הולדתו המאה. כל אותו יום בזה הסיים [illegible] ומרוב שמחה — מת.

לפני 40 שנה

החלטת הממשלה על מעפילי „יציאת אירופה"

הממשלה הבריטית החליטה לכלות את מעפילי „יציאת אירופה" — הנמצאים על שלוש הספינות הבריטיות בפורט דה בוק ומסרבים לרדת לחוף הצרפתי אלא להשילה לארץ ישראל — לאזור הבריטי בגרמניה. הם יוכנסו במחנות גירוש, יתכן במחנה בוכנואלד.

דגל הודו תחת דגל בריטניה

ניו דלהי. בנוכחות רבע מיליון הודים הניף פאנדיט נהרו, ראש ממשלת הדומיניון ההודי, את הדגל הלאומי על „המבצר האדום" בדלהי העתיקה שעליו התנוסס הדגל הבריטי מאז כיבוש המבצר ב־1857.

ברידג' — לפני הנסיעה

מאת ארנונה שפאן

במזל טוב, ממריאה הנבחרת להתחרויות אליפות אירופה שיתקיימו בבריטון. אנו מאחלים להם הצלחה מקרב לב, ובהזדמנות זו נרוח לכם על יד שהוחזקה על ידי משה כץ (שלא זכה להשתתף בנבחרת) במשחקי המבחן. בצפון ודרום ישבו משה כץ ומוטי גלברד, ובמזרח במערב לב ושאופל.

צפון: ♠A J 10 4 ♥A K x x ♦K 10 x ♣A x
מערב: ♠x x x ♥x x ♦x x x ♣Q J 10 x x
מזרח: ♠Q 9 x x ♥Q x x x ♦A x ♣x x x
דרום: ♠K x ♥J x x ♦Q J 9 x x ♣K x x

מחלק: מערב
פגיעים: אף אחד
ההכרזות:

מערב	צפון	מזרח	דרום
---	1 דיאמונד	---	3 דיאמונד
---	*4 קלאב	---	**4 הארט
---	*4 ספייד	----	**5 קלאב
----	***5 בלי שליט	---	6 דיאמונד

* שאלה למצב בצבע
** קונטרול שני (מלך או סינגלטון)
*** שאלה למצב בדיאמונד

חוזה יפה, שלא רבים הגיעו אליו, ועתה נותר רק שלב הביצוע. לכרוז יש כמה קווי משחק, אחד עקיפה בספייד, השני, מלכה ספייד שלישית (Q x x) כדי אחד המתנגדים (ואז הכרוז משליך את המפסיד הארט על הספייד, אולם לפני שמבצעים את העקיפה, על הכרוז למשוך את המלך והאלוף הארט, למקרה שהמלכה הארט נופלת, ואז אין צורך בעקיפה, אולם משה כץ בחר בדרך שונה.

מערב הוביל במלכה קלאב, הכרוז זכה עם האלוף, חזר לידו במלך קלאב, וחתך קלאב שלישי עם העשירית דיאמונד שבדומם. הכרוז המשיך במלך דיאמונד, מזרח זכה וחזר בדיאמונד. הכרוז שיחק דיאמונד נוסף, המשיך במלך והאלוף הארט, חזר לידו במלך ספייד והגיע למצב הבא:

צפון: ♠A J 10 ♥x ♦---- ♣---
מערב: ♠x x ♥--- ♦--- ♣J 10
מזרח: ♠Q x ♥Q x ♦--- ♣---
דרום: ♠x ♥J ♦x x ♣---

הכרוז המשיך בדיאמונד, מערב השליך קלאב, הדומם הארט ומזרח הארט קטן, הכרוז המשיך בדיאמונד, ועתה מזרח בקשיים, הוא השליך ספייד, בתקווה שהכרוז ישגה ויבצע עקיפה בספייד, אולם משה כץ, שועל ותיק ליד השולחן, המשיך בספייד לעבר האלוף, והפיל ספייד הגבוה. לב, שישב במזרח, הומיא על הביצוע הנאה.

אלמקס
במניעת עששת

תל־אביב:
בנה ישראל — בנה ישראל 11 פינת אבן גבירול 53 — 226545
בני — דיזנגוף 174 — 222386
ירושלים:
אגמהא — המלך ג'ורג' 12 — 224872
חיפה:
יבנה — אבן סינא 7 — 672288
פתח־תקוה:
עין גנים — חוני איש פינת גורדון — 905051
בני־ברק — רמת־גן:
בני־ברק — ר' עקיבא 110 בני־ברק 787353
בת־ים — חולון:
נגי בתים — הנביאים 3 בת־ים 5515671
קופת חולים — עין יהב 4 חולון — 884854
אחרון — הפרין 52 חולון — 889153
רחובות:
כללית — בני משה — 452381
רעננה — כפר־סבא — הוד השרון:
קופת חולים כללית — הרכות הוד השרון

אלמקס

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי קרית אתא
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קרית אתא, הופקד שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא:

„תכנית מס' 218/5 — שיקום בניינים ברחוב הרב הרצוג בקרית אתא" המהווה שינוי לתכניות הבאות:
כ/150 — תכנית המתאר לשטח קרית אתא תשל"ז — 1977.
תרס"צ 2/47/10
השטחים הכלולים בשינוי התכנית:
גוש 10257 חלקי חלקות 33,22,20,8.
עיקרי התכנית:
1. קביעת הוראות לבנית תוספות למבנים קיימים.
2. קביעת הוראות להבטחת עיצוב ארכיטקטוני.
3. איחוד וחלוקה מחדש.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע משינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, קרית אתא, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

התנגדות תהיה מנומקת ותלווה בתצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.

התצהיר יוגש בפני עורך דין או אדם שהוסמך לכך בחוק או על פיו.

משה גלנבר
יושב ראש הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

ה' בתמוז התשמ"ז, 2 ביולי 1987

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי, [illegible]
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה [illegible] הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מפורטת מס' עח/1.39" ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות השינוי: שינוי יעוד מאיזור [illegible] מגורים, מבנים ציבוריים, ספורט, דרכים, [illegible] עפ"י תכנית מתאר עח/200 בתוספת הוראות [illegible].

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 8331 חלקה 24 גוש 8528 חלק מחלק 27.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק הנ"ל, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט הנימוקים להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.

ר. שיש
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה — מחוז המרכז

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה — תשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי מבוא העמקים
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז הצפון החליטה [illegible] לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת: תכנית מפורטת מס' 5531 שינוי לתכנית מפורטת מס' 2266 תכנית מס' 3783 — [illegible] השטח למטרות ציבור, [illegible] קטע כביש מס' 3, יקנעם עלית שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3364 מיום כ"ט בתמוז התשמ"א (29.7.81) עמוד 2801.

ואלה השטחים הכלולים בתכנית:
גוש 11495 חלקות 62, 49, 45
גוש 11084 חלקות 2־5

עיקרי מטרת שינוי התכניות: בטול חלוקה קיימת וחלוקת שטחים מחדש בהתאם ליעודים ושימושים המסומנים בתשריט.

תכנון קטע כביש המתוכנן, כביש 3 תכנית מפורטת מס' 3783 וכביש מס' 3 בתכנית מפורטת מס' 2266.

השינוי האמור בהודעה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה מבוא העמקים שברחוב כרמל 20/5 בנצרת עילית.

כל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

עמר קלנבר
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ובניה — צפון

[illegible] כ"ז בתמוז התשמ"ז, 13.7.1987

הועדה המקומית לתכנון ולבניה — מרחב רמת השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת השרון בגוש 6416 חלקה 272, 242 ברחוב ארנון 35 — 1 הקלות בגובה הבניין. בקשה לנתן אישור להקלה על סטיה בלתי ניכרת מתכנית — תשריט בינוי רש/596.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור ההקלה, בסקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו והובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

מ. הרפין
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה מרחב רמת השרון
ת.ד. 4134

רכוש ספר
מספרית
דבר

בנק ברקליס דיסקונט בע"מ

הודעה ללקוחות בנק ברקליס דיסקונט

הננו מביאים לידיעת לקוחותינו, בעלי חשבונות עובר ושב, כי ניתן להצטרף לחשבון „עו"ש נ"" המזכה בריבית זכות בשיעור שנתי של 7%, על היתרה היומית בחשבון.
בחשבון זה חלו שינויים בדמי הניהול.
פטור מלא מדמי ניהול על כל הפעולות הכרוכות בביצוע השקעות ובנוסף לכך — פטור מלא מדמי ניהול עבור 15 פעולות ראשונות ברבעון.
החשבון יחוייב בעמלת ניהול חודשית בסך 3 ש"ח.
ניתן להחיל תנאי „עו"ש נ"" על חשבון העו"ש הרגיל, ע"י מתן הוראה בכתב בסניף ולהוסיף ולקיים בכך את מס' חשבון העו"ש הרגיל.
הלקוחות רשאים להוסיף ולנהל את חשבונות העו"ש הרגילים בבנק, אשר אינם נושאים ריבית זכות, החל מיום 6.8.87.
פרטים נוספים וטפסי הצטרפות לחשבון „עו"ש נ"" — בכל סניפי הבנק.

מדינת ישראל

צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים למספוא) (מס' 8) (תיקון מס' 2) התשמ"ז 1987

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7 (א) (1) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ה — 1985 (1), אנו מצווים לאמור:

בצו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים למספוא) (מס' 8) התשמ"ז — 1987 (2) בסעיף 2,

במקום „בתמסת סויה 44% חלבון 373"
יבוא „בתמסת סויה 44% חלבון 406"

תחילתו של צו זה ביום כ"ח באב התשמ"ז (23 באוגוסט 1987)

משה נסים
שר האוצר

אריה נחמקין
שר החקלאות

תיקון טעות

בצו המחירים המרביים למספוא שפורסם ביום 18 באוגוסט 1987 נכתב בטעות סובין חיטה 138. צריך להיות סובין חיטה 185.

هكذا من الاصل

דבר ספורט

בהפועל לוד, יהוד ואור יהודה מכינים את המפתחות לסגירה

מאת שמואל קליגר

כשהתקשרנו בצהרי יום ששי למועצת הפועלים של לוד, שמענו מעברו השני של הקו קולות עצובים אך גם חד־משמעיים. המזכיר דוד מרציאנו ושחקני הפועל לוד, בראשות השוער יעקב בעודים, לא נתנו כמעט מקום לתקווה. דיברו על קשיים חסרי תקדים: חובות לשחקנים ועיקולים בסכומים מדהימים. הקבוצה מפורקת – אמר המזכיר בלי להותיר מקום לניחושים. לא בטוח שלוד תשחק בגביע ליליאן. וזה כבר בשבת.

גם הקפטן, השוער יעקב בעודים, לא היה איש בשורות. הטלפון של „דבר ספורט" תפס אותו, כמו גם את שאר השחקנים, בדיוק ברגע שבו איים להבהיר את ה„פצצה" על מועצת הפועלים, שהניחה כי בדברי כיבושין ובהשמעת ציונות לשמה אפשר להחזיר את השחקנים לאימונים בלא תנאי.

„אם לא ישיגו את הכסף כל שחקן יהיה משוחרר וילך לדרכו. עד היום שמרנו את הכל בבטן. יש כאן שחקנים שלא קיבלו משכורות שלושה וארבעה חודשים. אנחנו, שלא כמו בקבוצות אחרות, לא הלכנו לבית המשפט. מי שגרם לזה יצטרך לשאת בתוצאות", דברי השוער.

ואם כבר מדברים ציונות, יש לבעודים מה לומר בעניין הזה: „מי שחושב שב־88 ישחקו בהתנדבות כמו ב־48 יש לו טעות. אנו שחקנים מקצוענים וצריך לדעת איפה אנחנו עומדים".

בסוף הפגישה באה תקווה מכיוון אחר. בולם דיברו על גורם חסר ששמר להורים מכום כלשהו מתוך 250,000 השקלים החסרים, כדי שהקבוצה תתחיל להתאמן. מחמת עינא־בישא סרבו לנקוב בשם. ניחוש פראי שלנו – המדובר בחברת הבניה הלוראית „מגדלי סנטר". גם בונה אולי גם תציל את קבוצת הכדורגל יהוד עם גורמי ההסתדרות.

הצעה לחזור לאימונים סדירים ללא תנאי נפלה. המאמן צבי רונן התגבר אף הוא לחזור לאימונים לפני שכל העניינים עם השחקנים יסתדרו. הרעה הרווחת היא, כי אם עד יום ג' לא ימצאו הפתרונות המקודים יהיה הפרוק עובדה מוגמרת.

גם הפועל יהוד בצרות

הפועל יהוד מהליגה הארצית גם היא בצרות. אולי בהוראת האחות הבכירה מלוד. המאמן דוד קרקו נטל יוזמה ואסף את השחקנים לאימון. אבל עתידה של הקבוצה ייקבע היום בישיבת מועצת הפועלים. חובות אסטרונומיים אי אפשר לפתור על כף הדשא. בינתיים בוטל משחק האימון, שנועד לאתמול בין הקבוצה ומכבי פתח־תקוה. יתר ההשתלשלויות: ר' הפועל לוד.

ועכשיו אנו בטוחים שהמדובר במחלה מידבקת: הפועל אור־יהודה מליגה א' עומדת בפני פירוק. אולי בגלל השכנות הגיאוגרפית ללוד ויהוד. הסיבה: גרעונות מעיקים של יותר מ־200,000 דולר.

דורון רבינזון מצפה לתשובה מנתניה

דורון רבינזון מחכה לתשובה של מכבי נתניה מחו"ל. מכבי תשוב לארץ ביום רביעי והמאמן זלצר הבטיח לתת תשובה לרבינזון עד אמצע השבוע. עודד מכבס יחזור כנראה למכבי נתניה. התחליף של רבינזון במכבי פתח־תקווה יהיה כנראה אבי גולדה. מכבי פתח תקוה תתכנס היום במלון כפר המכביה למחנה אימונים. מותרים על חו"ל. לקחו דוגמה ממכבי תל־אביב. גם מחנה אימונים בארץ זה משהו. שלא לדבר על ציונות לשמה.

רונן הלל מחכה למוטלה שפיגלר

רונן הלל, שחקן הפועל פתח־תקוה, מצפה לתשובה של מוטלה שפיגלר. איפה שרונן הלל רוצה להיות אנו כבר יודעים. איננו יודעים רק את העמדה של בית"ר ירושלים. הכל תלוי בהחלטה בקשר לעתידו של וונדרמולן. אם יוחזר על שרותיו של האחרון יזרקו לשירותיו של הראשון.

נסים כהן רוצה שיחרור

בית"ר תל־אביב חוזרת היום מהולנד, לאחר שקיימה שם בשבוע וחצי האחרונים מחנה אימונים. עם שוב הקבוצה יפגש נסים כהן עם המנהל ארצי בן־דיקבר. ניסים כהן רוצה להשתחרר מבית"ר. מבקש לשחק בהפועל תל־אביב (המאמן שניאור: „אני מעוניין מאוד בנסים כהן") או במכבי פתח־תקוה של ג'ק מנסל.

„המלך" יגן על שלושת כתריו

„המלך" קרל לואיס (במרכז) מתכוון להגן על שלושת כתריו העולמיים באליפות העולם ברומא. לואיס יתחר ב־100 מ', בקפיצה למרחק ובמירוץ השליחים למרחק 100 מ'. לואיס ויתר על ריצת 200 מ' כדי להתרכז במאמציו לשבור את השיא העולמי בקפיצה למרחק „המקצוע המועדף שלי". לואיס סבור, כי התנאים ברומא יאפשרו לו לנפץ את שיאו של בוב בימון מלפני 19 שנה ואולי אף לנתר לתשעה מ'. לגבי הדיבות שלו עם הרץ המהיר ביותר השנה, הקנדי בן ג'ונסון, הדגיש לואיס: „לא צריך לעשות מזה עניין. הוא יודע מה מוטל עליו כדי לנצח ואף אני יודע את המלאכה. יהיו שמונה רצים מהירים בגמר וכל אחד מהם יוכל לנצח". הקרב בין לואיס לג'ונסון יהיה אחד העימותים הגדולים באליפות העולם.

ישראל מחתה על שיתוף פלשתין באליפות העולם בהאבקות בצרפת

מאת גדעון קרץ, סופר "דבר" בצרפת

פריז (מיוחד ל"דבר") – יועץ ההסברה בשגרירות ישראל בצרפת דוד דדון, יצא בסוף השבוע לעיר קלרמון פראן כדי להביע את התנגדותה של ישראל להשתתפות משלחת פלשתינית באליפות העולם להיאבקות הנערכת שם.

דדון לא הצליח להיפגש עם ראשי הפדרציה המארגנת את התחרות והסתפק בפעולת הסברה בקרב המשתתפים ובתקשורת המקומית.

היו"ר היוגוסלאבי של הפדרציה אחראי להזמנת אש"ף. זו הפעם הראשונה מוצגת פלשתין רשמית – בצד ישראל – באליפות העולם. המשלחת הפלשתינית כוללת מתאבק אחד בלבד וחמישה מלווים. בראשה עומד אנואר אבו עיישה, הממונה על הנוער והספורט מטעם אש"ף באירופה. בעבר הוא היה עוזרו של עיסאם סארטאוי המנוח.

דגל אש"ף מתנוסס בין דגלי ארבעים ואחת המדינות המשתתפות באליפות. המשלחת הפלשתינית ניצלה את השתתפותה לפעולת תעמולה ולרשותה הועמד דוכן מיוחד. היא הפיצה חוברת הסברה על ארבעה עמודים שבה מתואר "דיכוי" הספורט בפלשתין הכבושה על ידי ישראל. גם הערבים הישראלים נכללים במניין הפלשתינים בחוברת זו.

שגריר ישראל בצרפת, עובדיה סופר, אמר בראיון טלוויזיה כי ישראל רואה בחומרה את הפוליטיזציה של הספורט. לעומת הבעייה הפלשתינית התפתחו יחסים חמים בין המשלחת הישראלית לסובייטית. אחד המאמנים הסובייטים בילה בשבת במסיבה עם הישראלים ועם הדיפלומט הישראלי ששהה במקום.

הפסדים למתאבקים

כל חמשת המתאבקים, שייצגו את ישראל באליפות העולם בסגנון יווני־רומי שנערכה בצרפת, כשלו ונוצחו ע"י יריביהם מבלי שזכו בנצחון אחד.

במשקל עד 48 ק"ג נוצח רב גרוברמן ע"י שני מתאבקים מברה"מ ומפולין. במשקל עד 57 ק"ג נוצח יונתן ארבוב ע"י שני מתאבקים מרומניה ותורכיה.

במשקל עד 68 ק"ג נוצח בני מגראשווילי ע"י שני מתאבקים מיפאן וקובה. במשקל עד 82 ק"ג נוצח ראובן קונבאשווילי ע"י שני מתאבקים מרומניה והונגריה.

במשקל עד 90 ק"ג נוצח אבן ברנשטיין ע"י שני מתאבקים מקובה ומארה"ב.

מוסקטלו (יהודי) ישחק בהפועל נס ציונה בתקווה לעלות לליגה א'

בין הסלים

הכדורסלן היהודי אמריקאי, אלברטו מוסקטלו, ישחק בשלוש השנים הקרובות בקבוצת הפועל נס־ציונה ואת שכרו תשלם קבוצת הפועל חולון.

מזכיר מועצת פועלי נס־ציונה, מני ויצמן מסר, כי ראשי חולון פנו אליו, שיסכים לקלוט את מוסקטלו. השחקן יגיע לארץ בעקבות בקשתו של מאמן הפועל חולון, מרדן קסלר.

נס־ציונה משחקת בליגה ב' ועל־פי חוקת איגוד הכדורסל מותר לקבוצה מליגה נמוכה לשתף שחקן כתגבורת. בעוד שלוש שנים הוא יוכל לשחק בקבוצה לאומית ואכן, אז הוא יעבור להפועל חולון. בינתיים, מקווים בנס־ציונה להעפיל לליגה א' בעזרתו האדיבה של מוסקטלו שגובהו 1.96 מ'.

שטייניץ חזר לארץ

חבר ועד מחלקת הכדורסל של מכבי ת"א, רוני שטייניץ, שב אמש לארץ. שטייניץ שהה בארה"ב במטרה למצוא שחקן חיזוק למכבי ת"א. בינתיים, לא הגיע לארץ השחקן הזר וההערכה היא שתוך כמה ימים יוסדר העניין.

תקווה לפתרון כספי

ראשי מכבי ר"ג מקווים שהבעיות הכספיות של הקבוצה יפתרו, כדי שהשחקנים יוכלו להתרכז בהכנות מסודרות לקראת פתיחת העונה. האימונים, שאמורים היו להפתח בסוף השבוע, נדחו בינתיים ויתכן שכבר היום יערך האימון הראשון של הקבוצה. ראשי הקבוצה מפעילים על ניר ריכליס לחצים כבדים, שיבטל את ההסגל בו הוא מצוי וישוב לשחק בקבוצה.

לברקוזן בירושלים

סגנית אלופת מערב־גרמניה, קבוצת לברקוזן, תתמודד מחר במשחק אימון מול הפועל ירושלים. לנבחרת הלאומית מצפים השבוע שני משחקי מבחן: ביום שלישי מול הפועל ת"א במשחק ההוקרה למייק לארגי וביום חמישי מול נבחרת חיפה במשחק לזכרו של אבי דן ז"ל.

מכירת מנויים מוגברת

ראשי הפועל ת"א לא הסתירו בסוף השבוע את הפתעתם מקצב מכירת המנויים למשחקי הקבוצה בעונה הקרובה. עד־כה נמכרו 500 מנויים ויו"ר הקבוצה, דני קורן, מסר שאם הקצב הנוכחי ימשך יעברו רוב משחקי הקבוצה להיכל הספורט ביד־אליהו.

ישראל גמלה ללברקוזן

גברה עליה אמש בנתניה 79:92

מאת דוד בכר

נבחרת ישראל בכדורסל גמלה אמש לקבוצת לברקוזן המערב־גרמנית, כשגברה עליה 79:92 (56:60, 34:37) במשחק אימון שחולק לשלושה חלקים.

גם אמש סבלו חניכיו של משה ויינקרנץ מחוסר יציבות ביכולתם. לנבחרת היו דקות טובות רק בפתיחה ובסיום. את הפתעת המשחק היווה מיקי ברקוביץ, שבדקות המכריעות הבטיח, כהרגלו בימים הטובים, את הנצחון.

גם לדורון ג'מצ'י ולהארווי לאסוף בתחתת לסלים, היו דקות טובות. הפתיחה הישראלית היתה מוחצת – 2:11, אבל בהמשך נטלו הגרמנים את היוזמה והמשחק הישראלי דעך.

עד לדקות האחרונות התנהל קרב שקול ואז התעוררו הישראלים והבטיחו את נצחונם.

שפטו דוד דגן וראובן וירובניק לעיני 500 צופים בנתניה.

נקודות לישראל: ג'מצ'י 29, ברקוביץ 22, לאסוף 20, מרסר 13, מאור 4, ליפין ופליישר 2 כ"א.

נקודות ללברקוזן: ג'ונסון 20, דברהוק 14, סטינסהוף 14, קורטר 10, פאפרס 9, לרץ 8, שמידט 5, בנקה 2.

לארגי עשוי לשחק שוב בהפועל ת"א

מאת משה כהן

„בשנה הבאה עשוי מייק לארגי לשוב אלינו, אם בריאותו תאפשר לו לשחק", אמר ביום שישי יו"ר מחלקת הכדורסל של הפועל ת"א, דני קורן, בעת מפגש עיתונאים לקראת משחק ההוקרה למייק לארגי, שיערך ביום שלישי הקרוב בין נבחרת ישראל והפועל ת"א.

אווירה עצובה שררה באולם אוסישקין. לארגי אומנם שתק, אבל ניתן היה להבחין בעצב הרב, בו הוא שרוי. לכולם היה ברור, שלא רק גבו של לארגי מנע ממנו לשחק העונה בהפועל ת"א.

דני קורן הודה, שאם לארגי היה „סנטר" טבעי – הוא היה יכול לשחק בהפועל ת"א. ראשי הפועל גם רמזו, שאם לארגי היה נחשב לשחקן מתאזרח – הוא היה לובש גם העונה את המדים האדומים.

„לארגי הוא חלק מהפועל ת"א ונפרד ממנו בהתאם", אמר חבר ההנהלה יורם דורי. מחזיק תיק הפועל, אלי מילר, העניק ללארגי מנוי חינם למשחקי הקבוצה.

ראשי הפועל לא פסלו את האפשרות שלארגי ישמש מדריך באחת מקבוצות הנוער של הקבוצה. בינתיים, הם הבטיחו להפרד ממנו כראוי. קורן הבטיח טקס מרשים ומרגש. לכל שחקני העבר של הקבוצה ואף לחברי ההנהלה שסיימו את תפקידם, יוענקו תשורות מיוחדות.

ג'ון ויליס, שעבר למכבי ראשל"צ, יטול חלק במשחק. שני שחקני הפועל בנבחרת, לאסוף ומרסר, ילבשו ברוב דקות המשחק את המדים הלאומיים.

לארגי עצמו הודיע שהוא ישאר בארץ, גם אחרי המשחק, והוא מקווה לשוב לפעילות במהרה. המעניין הוא, שמאמן הקבוצה, משה ויינקרנץ, נעדר ממסיבת העתונאים, בנימוק שהוא עסוק עם הנבחרת הלאומית.

אחוזה פרטית

מאחורי הרשת

חודש כמעט עבר מאז שבו הטניסאים מהתמודדות הנפל בבירדלהי, במסגרת גביע דיוויס. ראשי המשלחת עשו הכל כדי לרדת מהר מן הכותרות. זה לא צ'כיה, אמרו לעצמם, כאשר נחתו בחוזר האחמים של נמל בן־גוריון. היו"ר הרניק סקן, כי כל ההחלטות היו של ה„קפטן" שבהולץ והוא נתן להן גיבוי. מעניין שאחרי ההישג בהראדץ קראלובה, צ'כיה, שהביא אותנו להדרו לא פסק היו"ר מלשבח ולקלס את הטניס הישראלי ונשאר את הרושם שהוא כבכודו ובעצמו „מר ישראל בטניס".

וכאשר חבורה של אנשים מוליכה ש„הרכב עסקנים מצליח לא מחליפים", מתרחש מצב שבו הם מקבלים בבירדלהי החלטה מוטעית, לא לשתף את ארבעת הטניסאים לטקס ההגרלה המסורתי המחייב בגביע דיוויס, שהוא כיום מצולם גם בשביל חברת הענק היפנית "NEC", המשקיעה בטורניר הכלל עולמי מיליוני דולר, כחלק ממסע פירסומת.

בו במקום מטיל השופט הראשי גילמור מאוסטרליה קנס של 2000 דולר על איגוד הטניס הישראלי ונותן את הדו"ח לידי הישראלים. בהולץ לא נעים וגם תקרית „חצי דיפלומאטית" עם המארחים. מה עושה הצוות הבכיר – ראש המשלחת דוד הרניק והקפטן יוסי שטבהולץ – מאכיסים את כלי התקשורת הישראלים (ששה עתונאים) בסיפור על נזיפה ותו לא, ואת הדו"ח גונזים בכיס כאילו היתה עבירת תנועה.

אחר כך חוזרים הביתה, לא מדווחים להנהלת האיגוד (רק לגזבר) ובשם עצמם פונים לאיגוד הבין־לאומי ומבקשים להקטין את הקנס. ומה על צורת קבלת ההחלטות שם בבירדלהי והוסר הדיווח באן ליותר מ־35 חברי הנהלה. ויש נשיא לאיגוד ונשיא כבוד הרבה שררה אחרת. אבל האמת היא שאיגוד הטניס מתנהל כמו לטיפונדיה של איש אחד. הוא המחליט, המבצע והמוציא לפועל. איש לא פוצה פה ומצפצף.

מעניין לדעת אם את עונש הקנס העלימו גם מידיעת חבר הכנסת פנחס גולדשטיין, שהיה בבירדלהי עם המשלחת, או ששיתפוהו בהלכה. כך או כך זה בהחלט שווה התיחסות של ועדת הספורט של הכנסת.

אהרן להב

קווינס־פארק טיפסה לראשות הטבלה לאחר נצחון על ארסנל

נוטינגהאם, צ'לסי וקובנטרי שמטו אתמול נקודות ראשונות ואיפשרו לקווינס פארק ריינג'רס המפתיעה להעפיל לראש הטבלה האנגלית.

נוטינגהאם לא הסכילה לרשום נצחון ביתי מול האלופה אברטון ושתי הקבוצות אף לא מצאו את הדרך אל הרשת. אל הפסגה עלתה קווינס פארק ריינג'רס בזכות נצחונה על ארסנל 0:2 משעריהם של ג'ונני בירן ואלן מקדונלד. ריינג'רס מקדימה את נוטינגהאם בהפרש של שלושה שערים.

קובנטרי הופתעה ע"י נוריץ' ונחלה הפסד 3:1. סטיב ברוס הבקיע שער ראשון לנוריץ' בדקה ה־21 וקווין דרינקל קבע 0:2 בדקה ה־54. בראיין קירקליין צימק כעבור חמש דקות, אולם דרינקל התם. ניקו קלאסן, המגן הבלגי של סוטינגהאם, נכנס לשדה במחצית השניה והנחיל לצ'לסי הפסד ראשון. יום גדול רשם חלוצה של לוטון, מיק הרפורד, שהבקיע צמד וסייע לקבוצתו לסיים בתיקו 2:2 עם ווסטהאם.

בנצחונה הראשון העונה של מנצ'סטר יונייטד על ווטפורד 0:2 הבקיע סוף סוף הסקוטי בריאן מקליירד את רכישתו בשער נאה. ליברפול נותרה יחידה עם מלוא הנקודות לאחר שמשחקה הביתי עם דרבי נידחה.

יתר התוצאות: פורטסמות – סאותהמפטון 2:2 ניוקאסל – שפילד וונסדיי 0:1 וימבלדון – אוקספורד 1:1

בליגה השניה: בירמינגהאם – אסטון־וילה 0:2 בלקבורן – ווסט־ברומיץ' 1:3 בורנמות – ברדפורד 0:2 קריסטל פאלס – האל 2:2 לידס – רידינג 0:0 מילוואל – ברנסלי 1:3 אולדהאם – מנצ'סטר סיטי 1:1 פלימות – הדרספילד 1:1 שרוסברי – איפסוויץ' 0:0 סטוק – מידלסבורו 0:1 סווינדון – שפילד יונייטד 0:2.

נצחון לריינג'רס

קבוצתו של אבי כהן, ריינג'רס, רשמה אתמול נצחון ביתי מרשים 0:4 מול פאלקירק והוכיחה, כי היא שבה למסלול הנכון.

סלטיק נחלה הפסד אצל דנפרמלין 2:1 ודנדי יונייטד הובסה בידי הארטס 4:1.

לראש הטבלה עלתה אברדין בעקבות נצחונה 0:1 על מוטרוול.

הפסד לבאיירן

קבוצת הומבורג עצרה במגרשה את התנופה הגדולה של באיירן מינכן כאשר הנחילה לה הפסד 3:2.

שאר התוצאות: שאלקה – קייזרסלאוטרן 0:5 קלן – באייר אורדינגן 2:2 מנהיים – המבורג 2:2 האנובר – קרלסרוהה 2:3 ברמן – בוכום 0:0 מנשנגלדבך – לברקוזן 1:2 נירנברג – דורטמונד 0:0.

כדוריד

אני ואתה נשנה את העולם

דורון דיין שואף להשתלב בכדוריד האירופי ■ יש לו טענות לתקשורת ולמוסרות ■ יש לו הצעות לשיפור מצב הענף ■ שתי משימות קרובות: אליפות עם הפועל ראשל"צ ועליה עם הנבחרת לדרג ב' בעולם

מאת משה כהן

הדורון דיין נחשב לכוכב עולה בכדוריד הישראלי. דיין המודע למעמדו ויכולתו מקווה לזכות להכרה דומה גם בכדוריד העולמי. לקיים ראיון עם הדורון דיין זאת ממש חוויה. בחור צעיר היודע היטב את יתרונותיו וחסרונותיו. אינו מתחבא מאחורי סיסמאות ריקות מתוכן ומחשבותיו מפתיעות במקוריותן.

כך, למשל, יש לו כמה עצות לראשי הכדוריד העולמי, כיצד להפוך את הענף לאטראקטיבי יותר לטלוויזיה", הוא מציין.

כאב לו מצב הספורט הישראלי: „הוא רחוק ממקצוענות, לא רק בכסף אלא גם במנטאליות". דיין מודה שהוא עצמו אינו חי כמו שספורטאי מקצועני צריך לחיות: „כשאתה מקצועני אז 70 אחוז מהיום צריכים להיות מוקדשים לספורט ואני לא חי ככה, כנראה בגלל המנטאליות של הספורט הישראלי". סכומי העתק שמרוויחים כדורסלנים וכדורגלנים מפריעים לדיין: „ישנם כדורגלנים שמרוויחים 80,000 דולר לעונה, אבל במנטאליות הם לא מקצוענים. אנו מרוויחים סכומים מגוחכים, שמחייבים אותנו לעסוק בעוד דברים".

לדיין יש הצעות מרחיקות לכת לגבי שינוי חוקת הכדוריד: „קודם כל חייבים שהמשחק יהיה שוטף יותר. אחרי הבקעת שער חייבים להמשיך מיד במשחק ולא להתחיל מהאמצע. צריך ללמוד מהכדורסל ולהעניק שני שערי זכות על הבקעת שער ממרחק. כדאי גם להגביל את משך הזמן שמותר לכל קבוצה להחזיק כדור והעיקר, להגביל את סמכויות השופטים, שבניגוד לשאר ענפי הספורט הם יכולים לעשות במשחק ככל העולה על רוחם".

דיין מודע היטב להכנסתו לשוב ולדעו: „יש לי ניתור גבוה, זריקה חזקה ובארץ אני נחשב לשחקן חסה, אבל עלי לשפר את יכולתי ההסכבית ואת מגוון ההטעיות שלי. בעבר הייתי חם מזג, אבל זה השתנה".

השחקן הנערץ עליו: „מישה יוסיפוביץ'. אין ספק שהוא השחקן הגדול ביותר שהכרתי ואם אני אצליח להגיע לרמתו – אראה בכך הגשמת חלום". אבל החלום היותר רחוק שלה „לשחק באירופה".

דיין כוזב פינה חמה למאמן הנבחרת, איגור ביאליק: „יש לו את הנוקשות המזרח־אירופאית ולא אחת כעסתי עליו בעת אימונים ומבחקים, אבל המנטאליות הישראלית מחייבת מאמן כמותו. חבל שבארץ אין עוד מאמנים שמשתווים לו".

העונה העוקרת בפתח מהווה עבור דיין פרשת דרכים: „קבוצתי, הפועל ראשל"צ, בשלה לכתר האליפות. אני מקווה שעם שני שחקני החיזוק שלנו (ניצן גניס ואבישי פרי) נצליח לעשות זאת. לנבחרת מצפה משימה גורלית וקשה – אליפות העולם דרגה ג' בפורטוגל, שהיא בחינת להיות או לחדול עבורנו. זה יהיה אסון לכדוריד הישראלי אם לא נצליח לשוב לדרג ב'".

וגם לראשי הכדוריד הישראלי יש לו הרבה מה לאמר. את דרכו במגרשי הכדוריד התחיל רק בגיל 14. „כשמשפחתי גרה בחולון, שיחקתי כדורסל, אבל לאחר שעברנו להתגורר בראשל"צ משכו אותי החבר'ה למגרש הכדוריד ותאמין לי שאני לא מצטער על זה", הוא מתאר.

מכאן היתה התקדמותו מהירה. בגיל 16 לבש את מדי נבחרת הקאדטים ובגיל 17 את המדים הלאומיים. „נורא התרגשתי מזימוני לנבחרת בגיל כל־כך צעיר", הוא מודה במבט לאחור. „אני מאוד אוהב כדוריד, שהוא ספורט מאוד יפה ומעניין, חבל שהציבור הרחב אינו מכיר את הענף".

„כל ילד בן 10 שהולך לשחק כדורסל רואה לנגד עיניו את דראזן פטרוביץ' או מיקי ברקוביץ והכדורגלן צעיר רואה את מראדונה כפסגת חלומותיו. ואילו לשחקן כדוריד צעיר אין אפילו למי להידמות וכמובן שהוא לא יכול לחלום על אף אחד". דיין מותח ביקורת חריפה על הטלוויזיה, שאינה מביאה קטעי משחק מהדרג הגבוה באירופה. „משחקים רבים בדרג הראשון של הכדוריד מהווים חוויה ואני בטוח שרבים היו נוהרים לפעילות בענף אם היתה להם דוגמא מוחשית. תראה כיצד הטניס התקדם בזכות

נצחון למכבי חיפה בבלגיה

מאת יצחק צ'יבין

קבוצת מכבי חיפה גברה בסוף השבוע, במשחק אימון בבלגיה על קבוצת מס מיכלן מהליגה השניה בתוצאה 1:3.

הקבוצה הבלגית מצויה בצמרת הליגה השניה בבלגיה. את שלושת השערים לזכות חיפה הבקיע זאהי ארמלי. החיפאים מצויים במחנה אימון בבלגיה והם עומדים לשוב לארץ באמצע השבוע.

בשבת הקרובה יערך בקרית־אליעזר משחק ה„דרבי" החיפאי על גביע ראש עיריית חיפה.

הצלחה לעיוורים באליפות העולם

מאת אברהם תשובה

נבחרת הנכים של ישראל בכדור־שער לעיוורים, המשתתפת בתחרויות אליפות העולם באנגליה, זכתה עד כה בשלושה נצחונות וסיימה שלושה משחקים בתיקו.

בסוף השבוע גברה ישראל על צרפת בתוצאה 0:4 על בלגיה 0:1 ועל אנגליה בתוצאה דומה. גם בשלושת המשחקים הנוספים שמרה ההגנה הישראלית על רשת נקיה, כשסיימה את משחקיה נגד יוגוסלאויה, דנמרק והונגריה בתיקו עקר משערים.

בשלב זה מדורגת ישראל במקום הרביעי בבית המוקדם, עם משחק אחד פחות מיתר הנבחרות. היום תתמודד ישראל נגד נבחרות גרמניה, הולנד ופינלנד, כשסיכוייה לנצח ולהעפיל לבית הגמר טובים.

חלק מהנבחרות, המודעות ליכולתה הטובה של ישראל בהגנה, מותחות מראש על משחק ההתקפה שלהן ומתרכזות במשחק ההגנה.

ויצמן: דיין ספורטאי למופת

יו"ר איגוד הכדוריד, מני ויצמן מדבר בהתלהבות רבה על דורון דייך: „הלוואי שלכדוריד הישראלי היו הרבה דיינים".

„דורון דיין מהווה בעיני דוגמא לספורטאי מופת ורק ספורטאים כמותו יוכלו לעלות את הנבחרת הלאומית על דרך המלך. לדעתי, הוא יכבב עוד שנים רבות במגרשי הכדוריד וכולנו נרוה ממנו נחת". מסכם ויצמן את דעתו.

הפועל ת"א – הפועל י"ם 1:2

לפי הכותרות זה נראה כאילו ניצחה הפועל תל־אביב בקושי את הפועל ירושלים מהארצית.

התוצאה מטעה, כי התל־אביבים היו עדיפים בהרבה ממה שהתוצאה משקפת. אלי כהן הבקיע ראשון כבר בדקה השלישית ומיקי בן־שטרית הוסיף שער בדקה ה־20.

אשר ששון צימצם רבע שעה לסיום במשחק הנוקשה, שבו שיתף המאמן שניאור 18 שחקנים.

השער הראשון אלי כהן היה גם הבולט במגרש.

שפט עובדיה צבי, 250 צופים בבלומפילד.

מכבי שעריים	2
הפועל חולון	1

הפועל „צפרירים" חולון נמצאת כבר בליגה הלאומית אבל עדיין „טעמה" את הארצית. עקבה אשר רחובות, שבקושי נשארו בליגה הארצית, ניצחו ועוד בחולון את העולה החדשה לליגה הלאומית על חוד של שער.

בתוך דקה (28 – 29) הבקיעו האחים אהוד עידן והגולני ארז שקרוקה, אך את שער הניצחון הבקיע שמחה גד בדקה ה־42. במחצית השניה לא היו עוד שערים. יצחק מיימוני, שחקן כפר־סבא לשעבר בלט בשעריים.

שמשון ת"א	2
רמת עמידר	0

המשחק שבו ניצחו השמשונים בתוצאה „חלקה" לא התעלה. הזהיק אבינועם עובדיה (74) ויוסי צרצשווילי (שחקן מכבי נהריה מליגה ג') הבקיעו את השערים. בשער שמשון עמד גיא נחשוני מגדנ"ע יהודה בעוד שבמכבי רמת עמידר שיחק עמוס דדיקס אחיו של אלי שחקן מכבי תל־אביב.

מכבי ת"א	2
הכח ר"ג	1

מכבי תל־אביב מתקשה במשחקי האימון להכניע קבוצות נחותות מהליגה הארצית. אתמול למשל גברו בקושי המכבים על הכח. המשחק היה באצטדיון הישן של המכביה בצפון תל־אביב בשיפוטו של יהושע לזיה.

חיים צימר מועמד למלא־מקום היו"ר בהתאחדות לכדורגל

מאת ג. אשר

סיעת הפועל בהנהלת ההתאחדות לכדורגל תתכנס מחר להחליט על ממלאי התפקידים בהתאחדות לכדורגל. הסיעה תבחר את המינוי ליו"ר, את הגזבר ואת ראשי וחברי הועדות מטעם הפועל.

חיים צימר הוא המועמד כמעט ודאי לתפקיד המ"מ. מולו עשוי להתמודד גד אגוזי, שכיהן כגזבר ההתאחדות. בכל מקרה, אחד מהשניים יכהן בתפקיד מ"מ או גזבר.

סיעת הפועל תקבע מחר את המועמדים הבאים כמועמדיה למזכירות ההתאחדות: שאול מזרחי, גד אגוזי, חיים צימר, גד גולינסקי, דב שחר.

אלי מילר, מחזיק תיק הפועל תל־אביב, יבחר לראשות אחת מועדות ההתאחדות.

חברותו של דב שחר בהנהלת ההתאחדות עשויה להיות נדונה פעם נוספת במזכירות מרכז הפועל. לדברי חבר המזכירות הרצל תגי הבטיח לו המזכ"ל יצחק אופק להעלות את הנושא לדיון פעם נוספת. כל זאת, לאחר שהתברר, כי לא נכח פורום חוקי בישיבת המזכירות בשבוע שעבר.

טניס

נבחרת הנערים של ישראל בטניס, שמנתה עשרה טניסאים וטניסאיות, חזרה בסוף השבוע לארץ לאחר שהשתתפה בתחרויות בין־לאומיות ובשורת טורנירים במערב־גרמניה.

הטניסאית המצטיינת היתה דניאלה בלנקה אשר זכתה ב־18 נצחונות מתוך 24 משחקי יחידים, בהם נטלה חלק. אחריה מדורגת לימור זלץ עם 15 נצחונות.

בסך הכל השתתפו כל טניסאי בנבחרת ב־40 משחקי יחידים וזוגות.

● גינטר בוש, לשעבר מאמנו של בוריס בקר, יגיע לארץ בפסח הקרוב לאליפות הפסח הפתוחה בטניס. בוש יביא עימו שניים מבני טיפוחיו הצעירים. על בואו של בוש סיכם איצ'ה מאייר, מזכ"ל איגוד הטניס, שעמד בראש המשלחת של הטניסאים הצעירים לגרמניה.

עוד נודע, כי שיינבורן, המאמן הראשי של איגוד הטניס של מערב־גרמניה, יבוא לארץ בעוד חודשיים בפעם השניה להשתלמות מאמנים.

כדורמים

קבוצת הכדורמים של הפועל גבעת־חיים ממשיכה להוליך בראשות הליגה הלאומית, בתום מחזור נוסף, שנערך בסוף השבוע.

במשחק המרכזי גברה גבעת־חיים על אס"א ת"א בתוצאה 7:14. יתר התוצאות: קרית־טבעון – הפועל פ"ת 4:11, מכבי קרית־אונו – עמק הירדן/אפיקים 6:9.

איגרוף

נבחרת אנגליה באגרוף עשויה להגיע ארצה בחודש הבא.

במכתב שהגיע בסוף השבוע לועדת האגרוף בהתאחדות לספורט מודיעים הבריטים, שהם עשויים לשגר לארץ נבחרת מתאגרפים מהשורה הראשונה.

המגעים בין ישראל ואנגליה מתנהלים מזה חודש ימים.

כוכב עולה מהחממה המזרח־גרמנית, סילקה הורנר, מומחית למשחי השיאי הזה

השיאן סלניקוב „טבע" במוקדמות

כך חולפת תהילת עולם. יורי סלניקוב, אלוף אולימפי ושיאן עולמי, נכשל אתמול במאמציו להעפיל למשחה הגמר ל־1500 מ' באליפות אירופה בשטרסבורג.

סלניקוב הוליך, אמנם, בראש לאורך 400 מ', אולם איבד את הרסן לאלוף העולמי ממערב־גרמניה, ריינר הנקל. עם זאת, הכל סברו, כי הרוסי בן ה־27 מעדיף משחה טאקטי כדי להבטיח את מקומו בגמר. 200 מ' מהסיום נראה סלניקוב „טובע". שני שחיינים מאיטליה ושחיין שוודי חלפו על פניו והרחיקו אותו מחוץ לתמונת הגמר. „פתחתי מהר מדי ולא חילקתי נכון את כוחותי", הסביר סלניקוב.

ברה"מ זכתה במדליית זהב בזכותו של הקופץ למים, גיאורגי צוגובדזה, שניצח בקפיצות מקפצה עם 618.41 נקודות לפני יאן המפל ממזרח־גרמניה והרוסי ארסן הברידיאן.

ההגמוניה המזרח־גרמנית נמשכה גם בסוף השבוע. אובה דאסלר ניצח ב־400 מ' חפשי את אלוף העולם הבקל. רבעיית מזרח־גרמניה שיפרה את השיא האירופי במשחה השליחים החפשי ל־400 מ' והעמידה אותו על 3:19.17 ד'.

פסק זמן

עם: אהרן להב

תרגיל ביחסי ציבור

כשהתותחים רועמים המוזות שותקות. אימרה מתאימה לאשר התרחש בכל השבוע שעבר סביב שחקני כדורגל זרים. אבל כמו בבחירות – אין ההצבעה דומה לטרום הצבעה. עוריקם מילצ'ן ושאול סוזידי ברגעו. הם כבר אורחים מוזהרות, חוזרים למסלול ישן נושן בקו ישראל – אירופה. המסורה עתיקה אף היא – לשכנע את כל חלקיה של היבשת (מערב ומזרח) לסבך את ישראל ב„שוק האירופי המשותף".

בינתיים דרך הדיסטריה. כמה כוכבים „מודקים" שלנו רועים בבלגיה. שם החלה עונת הכדורגל. בעתונות הישראלית, שמדורי הספורט בה הם אבן שואבת של קוראים והכנסה, מרוחים על כל גביזה של ה„סופרסטארים". מי המרווח – ה„סטארים". הם מחלקים לעצמם ציונים בקו טלפון פתוח למערכות, והכותרות חוגגות.

גם על הזרים ועשו כלי התקשורת. כותרת רדפה כותרת, העתונות לתצה על יבוא זרים. אבל הפעם זה לא הלך. אפילו עוריקם מילצ'ן, הנציג הבכיר של גוש מכבי – בית"ר, שתפס כותרות ענק של מושיע הכדורגל הישראלי, התקפל נוכח העמדה הנחרצת שקבע מרכז הפועל. למה?

הרי הסעיף עמד על סדר היום של האסיפה הכללית. ההנהלה הצביעה נגדו ברוב, אפשר היה להצביע באסיפה אם מילצ'ן היה כל כך משוכנע שקבוצות הפועל רוצות אך נאנסות להצביע נגד. כל הסיפור של המהווה כלפי היו"ר שאול סוזידי מתאים לדרדסים. האמת היא הרבה יותר עדומה: לדעתנו, בליבו פנימה הושש מילצ'ן מצעד הד צדדי שכזה. כי פופולאריות בכלי התקשורת זה דבר יפה ומחניף, אבל לעמוד מול מציאות כספית של „כדורגל ישראלי 87" בקבוצות מכבי ובית"ר זה לא „כותרות פורחות באויר". כי שטרות וצ'קים צריך לפרוע; וגם מס הכנסה צריך לשלם.

* * *

עוד לא נרגעו הדי הויכוח על הזרים ועל היכולת לפרנס אותם מן הקופות המדולדלות, באה הנפילה הקשה של אגודת הפאר מכבי חיפה וה„גודעלד" של הפועל לוד. אגודת הדגל של מילצ'ן קרסה בקול שבר מחליא, שהדיו עדיין מתגלגלים בבית המשפט. רק שלושם הובא לשם, נעצר ושוחרר מאמן ישראלי בכיר, שלמה שרף, בגין עשיית קנוניה להעלמת הכנסות. החוקרים רמזו ששרף הוא הסנונית הראשונה, בהתכוונם לכדורגלני צמרת בחיפה.

לפתע הסתבר, כי אפילו במכבי יודעים לנהל קבוצות „פאר" על חשבון הציבור. השלטונות מעריכים את חובות מכבי חיפה בשני מיליון ש"ח. גם בכדורגל של מכבי ת"א ושל מכבי נתניה העניינים הכספיים יגעים. הקופות מדולדלות. שחקנים גוררים את הנבהלים לבתי משפט. חגיגת „חד גדיא". במצב זה מיהר מילצ'ן לרדת במהירות מהעץ הגבוה של הזרים אחרי שהעלה לשם את הפועל בתרגיל מבריק של יחסי ציבור. הוא מאמין בזרים, הצהיר, אבל „מתושב" בסוזידי. הרשו לנו לצחוק.

הפועל לוד, עם בני רגב הדינאמי, מצויה במצוקה קשה (גן עדן פיננסי בהשוואה למכבי חיפה). הקש ששובר את גב הלוזאים הם בסך הכל 250,000 ש"ח. צבי וייצנר החיפאי היה מוכן להתחלף עם רגב בצרות כאלה. אבל עובדה: גם חיפה וגם לוד בלאומית. וגם הפועל באר-שבע וגם הפועל כפ"ס וגם הפועל חיפה וגם שמשון ת"א וגם בני-יהודה. כל נציגי הקבוצות האלה העידו בפני הוועדה של הפועל, שבוזנה הכנסת זרים לכדורגל הישראלי. הם התנגדו לזרים בנימוקים כבדים (כי בוודה לא מדברים לכלי התקשורת), והזהירו מפני המהלך אבל טענו, כי ייאלצו לברוח מעריכים אם הוועדה תחליט בעד והם לא יביאו זרים. היו שאמרו: „בקצף כסף בסעיפים חיוניים אחרים" והיו שאמרו „אנחנו נייבא מחוסר ברירה ואת הגרעון נגיש לפרעון למרכז הפועל. מי שיחליט להביא – שישלם".

יו"ר ההתאחדות לכדורגל נותר בבירור מוזהר במזכירות מרכז הפועל, שדחתה את ההכרעה על הזרים לעתיד לבוא. הוא לא קרא נכון את המפה, הסתבך ברשת שתווה לו מילצ'ן וכשנותר בודד, התעמם על מזכ"ל הפועל יצחק אופק, דיבר על „חופש הצבעה" כאילו שהוא חבריו בהתאחדות יונקים את כוחם מהשמים הכחולים, וזה יום אחרי שעמדו על נפשם בועדת המינויים במאבק על הישרדות בהנהלת ההתאחדות לכדורגל.

* * *

אבל סוזידי התעשת מהר. עתה הוא מתכוון לתקוף את נושא הזרים בסדר הפוך: קודם להקים צוות שיבדוק את הצדדים השונים הכרוכים בקליטת זרים. ההצעה שתגובש תהפך לאבנה בין מרכזות. לזרים יצטרכו לקבוע „עשרת דיברות" שרק קבוצות מבוססות יוכלו לעמוד בהן. 14 קבוצות לא יוכלו לעמוד במקמכה הכספית כשמדברים על זרים רציניים, שיחזירו לכדורגל שלנו את ה„סס" לרבבות.

נושא הזרים יוסיף להסריד. אם תצומצם הליגה ל־12 קבוצות ייעשה צעד בכיוון הנכון. אולם בינתיים, כמו בכל קרב, יש נפגעים ולעתים גם „אלופים". הפעם זהו מזכ"ל הפועל יצחק אופק. האיש עבר בלחצים אדירים. הפועל לא בא לו בירושת אבות. הוא שליחה של תנועה. עם כל הכבוד לשוחרי הספורט והכדורגל בישראל, יש ביניהם מי שרוצים להיות אמרגן של זרים ולהרוויח הרבה כסף קל ויש מי שרוצים לראות כדורגל טוב – אבל יש גם מישהו שצריך לשלם בסופו של השבון את הגרעונות.

הפועל וההסתדרות וכועצות הפועלים צריכים להתמודד מיידית עם חובות למס הכנסה של שסה מיליון ש"ח. אם לא ישולמו יעמדו הנהלות של קבוצות לדין פלילי (עוד כותרות סנסציוניות), ויש חובות לספקים, לשחקנים ולמאמנים. מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר רותח מזעם על רעיון הזרים. „האם שבר הזרים והתפרקות קבוצות בכדורגל לא מספיק" הוא שואל?

* * *

דחית ההכרעה בענין הזרים אינה קפריזה של איש אחד. מזכ"ל הפועל הוא שליח של ציבור גדול ולא כל יכול. דחילק, תרדו ממנו.

תגובות

"אתה בחרתנו..."

במאמרו „קלקולים" במדור "פסק זמן" מה־16 באוגוסט כתב בין היתר בעל המאמר אהרן להב: „יש כאלה שרוצים לחזור אחורנית אל הימים של "אתה בחרתנו...".

לדעתי, להב הוא אחד מהם. רצונו לחזור לאותם הימים שאת כל חברי הנהלת ההתאחדות לכדורגל (במקרה זה) תמנה ועדת המינויים, שלהב כדרך כלל הוא היו"ר שלה או נמנה עם חבריה הפעילים.

להב מציע שבמקום בחירת נציגים מ־7 מחוזות גיאוגרפיים, יבחרו המחוזות רק 3 וארבעת הנותרים תמנה ועדת המינויים.

האם זו לא נסיגה אחורה אל הימים של "אתה בחרתנו"? מה יותר דמוקראטי ונכון מאשר בחירת נציגים מהשטח בבחירות חשאיות (או גלויות לפי החלטה).

ואם לחפש מקומות פנויים לאנשי מקצוע כדברי להב, הרי שלוועדת המינויים יש מקומות משוריינים. יש רק לאייש אותם באנשי מקצוע במקום בעסקנים מקורבים.

לדעתי תקופת "ועדת המינויים" ו"ועדות מסדרות" בלעדיות נסתיימה, וטוב יעשה הפועל שגם בנושא זה יצעד קדימה ולא אחורה.

ניסן ורדומיצקי
מנהל אגף האירגון בהפועל

* * *

צר לי, אך ניסן ורדומיצקי אינו משייך את דברי בהקשר ל"אתה בחרתנו" לענין הרלבנטי. כוונתי היתה לנטיה הגוברת והולכת אצל חברים לבטל בהפועל את תקנון הרוטציה (שנתיים בשלוש קדנציות) או להאריך כל קדנציה משנתיים לארבע. אם תתממש נטיה זאת, יחזרו בהפועל למצב שהנבחרים יישבו באותו מוסד שנות "נצח".

אני מבין לחששו של ורדומיצקי, כמנהל אגף האירגון החולש על המחוזות, שמא תקטן האימפריה של הנציגים השייכים לאירגון בהסו־על. אבל אם הזכיר ורדומיצקי בתגובתו את המילה הנשגבה דמוקראטיה, מי כמוהו יודע שביותר ממחוז אחד לא התקיימו בחירות חשאיות או גלויות או מוסכמות. פשוט נשלח מכתב ממועצת הפועלים של אותו מחוז ובו מינוי של פלוני.

ועוד: לא רק למחוזות יש חזקה על מקומות ברשימת ה־15 של הפועל להנהלת ההתאחדות לכדורגל. ויוצא שלועדת המינויים נשאר־ים 2 – 3 מקומות לאיוש. ואכן, בשני המקומות הפנויים משובצים אנשי מקצוע. אולם לדעתי לא די בכך. מתוך 15 יש לאייש לפחות שליש בבעלי מקצוע, כדורגלנים לשעבר, ואפשר בהחלט לקשור אותם עם מחוזות בחירה, במקום עסקנים מקומיים שהקשר שלהם לכדורגל גזיל.

אהרן להב

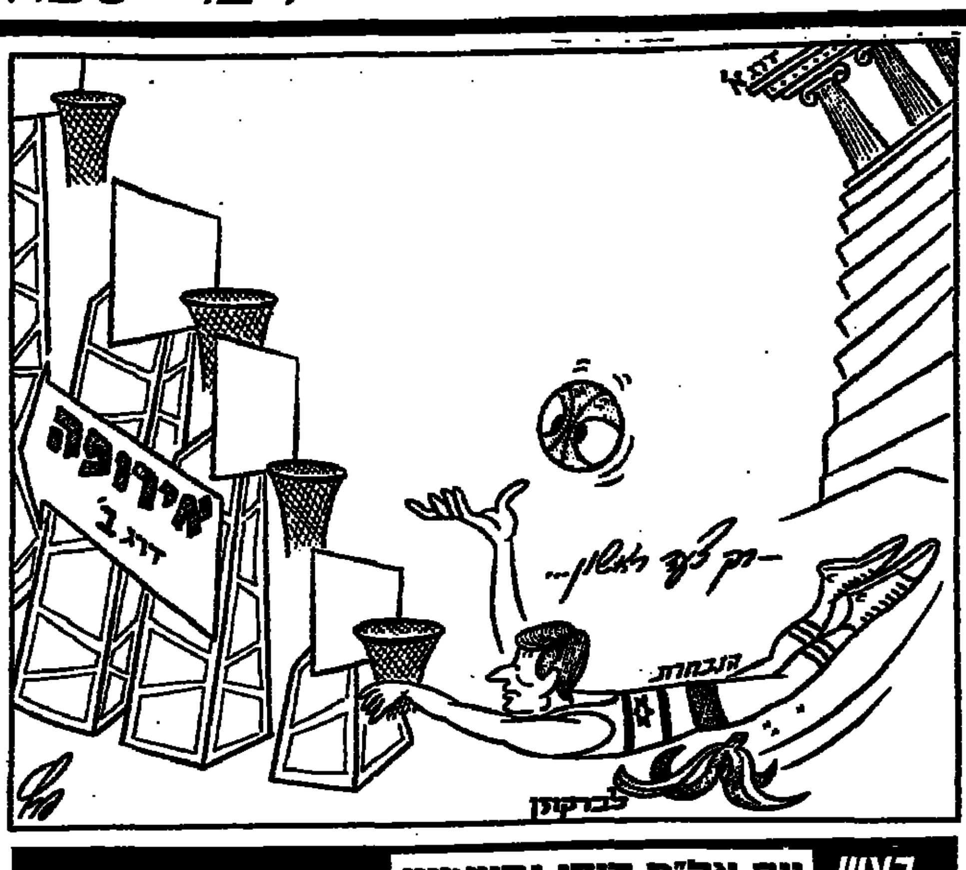

ראיון | עם אל"מ דודו גרשטיין

כדור חאקי

היתה נפילה בנושא אימון גופני בצה"ל • אחרי שבע שנים שוב אליפות צה"ל בכדורגל • בלי שחקני לאומית. עם מפקדים וחיילי שדה • הפרס למנצחים — אפטר

מאת שמואל קלינר

במבט ראשון אי אפשר לחשוד בו, באלוף דודו גרשטיין (42) שהוא האחראי הבלעדי – הגם ניצב בפיסגת צה"ל – בכל הקשור לכושר קרבי בצבא. חזותו החיצונית בכלל לא מעידה עליו שהוא ספקר המרכז לכושר קרבי למרות הדרגה המרשימה שעל כתפו. ממוצע קומה, חייכן, דיבור מהיר ותזנק שכזה נראה דודו מסקר לכל דבר, אך בימים אלה אפשר לראותו אין לו בסמוך לקווי המגרש של אוניברסיטת רמת אביב שם מתקיימת בימים אלה אליפות צבא הגנה לישראל בכדורגל.

מדוע לא שמענו בשנים האחרונות על אליפות הכדורגל, האם הזרים הצבא את ענף הספורט הפופולרי?

דודו: „לא רק בכדורגל. בכל ענפי הכדור לא התקיימו בשנים האחרונות פעילויות בצה"ל. האליפות הנוכחית היא הראשונה מזה 7 שנים. האמת, שהיתה נפילה גדולה בנושא האימון הגופני של צה"ל. התחושה שרווחה בצה"ל היתה שמשחקי הכדור פוגעים ומפריעים. זו גם הסיבה שהתעסקנו בספורט כלבד במקום בכושר גופני. אנשים שהספורט הוא תפקידם הקדישו יותר זמן ממה שצריך ולעומת זה תילות השדה קיבלו פחות מהדרוש ודבר זה היהב פגום.

ומה הביא לשינוי?

דודו: „במשך השנים התגבשה הכרה בצמרת הצבא וגם באימון הגופני שניתן לשלב כבר את משחקי הכדור. כל זאת בלי לפגוע בצורך האמיתי הנדרש: כושר קרבי לחייל. הולטנו להכניס את אליפות צה"ל בכדורגל. זו האליפות הראשונה השנה. בפברואר נבבים גם את אליפות הכדורסל. וזאת בלי לפגוע בשאר התעסוקות. אנו מאמינים שזה רק יכול להוסיף מודעות ופעילות ולא – על חשבון. כדי להבליט את זה ולא לאפשר למחנות מקטרגים אנו לא מאפשרים לשחקנים לאומיים להשתתף באליפות. כדי שלא יווצר מצב שבזמנן הקליטה יחטפו שחקנים לפיקודים מסויימים כשהקריטריון היחיד שלהם הוא יכולתו בכדורגל. לא זו המטרה. ראה לבמשל את השחקנים המתמודדים. כאן מופיעים כולם באותם מדים. מכנסיים וחולצות זהות. אבל כאן תוכל לראות מפקדים בכירים וחיילים המשחקים יחדיו. זה תורם לגיבוש ולתחושת ה"ביחד". למותר לציין כי הכדורגל אינו עיסוקם היומיומי של החיילים והמפקדים וזה תורם להם לכושר הגופני".

מי הן הקבוצות המתמודדות, האם נבחרות החיילות, הכדורגלנים הבולטים בכל חיל?

דודו - „לא. אין כאן נבחרות כי אם קבוצות שזכו בטורנירירים פנימיים ומייצגות את הפיקודים, החילות, הזרועות ואגפי המטכ"ל. בחודשים האחרונים המשחקים התנהלו בליגה בת סיבוב אחד. אחר כך התנהלו המשחקים בשיטת גביע כאשר הקבוצה שניצחה מייצגת היום את הפיקודים, החיילות וכו'".

כמה זה תורם לחיילים?

דודו: „אם כמו בדוגמה שלפניגו משחק באותה קבוצה מפקד המחנה יחד עם החייל שלו. כאן משחק, למשל (מצביע בידו) אל"מ, מפקד מחנה 80 של הנחל, שחקן בן 40, יחד עם חיילים צעירים וזה נותן להם גיבוש ועוד כמה דברים יפים תמצא כאן מפקד חטיבת צנחנים בדרגת אל"מ שבא לראות את המסגרת. זה תורם לגיבוש היחידה, למוראל ולרמת היחידה. מורגשת כאן גאוות יחידה. יש לחיילים עם מי להזדהות. כאשר אתה נמצא באותה חברה יחד עם המפ"ט שלך, עם החטיבה שלך ועם החבורה שלך. ואם אתה גם מנצח – מה טוב ואולי אפשר לזכות גם באפטר... אבל רק בתנאי שזוכים במקום הראשון..."

ומדוע אנו לא רואים ביצ'ע את החברים החיילים המעודדים את חבריהם?

דודו „משחקים כאן נציגים של יחידה היושבת כרגע בלבנון. השחקנים שוחררו למשחקים. אז צריך להחליט איפה צריכים האוהדים להיות, כאן או בלבנון...".

ואיזה פרס יקבלו המנצחים באליפות צה"ל?

דודו: „על איזה פרס אתה מדבר? אולי יקבלו אפטר..."

שמענו גם על מכות, על התפרעויות, האם גם זה חלק מאליפות צה"ל?

דודו: „היה כאן ארוע חריג שלא שייך למסגרת הצבא. כל הנושא הועבר לטיפול הרשויות המוסמכות בצה"ל. אבל דבר כזה יכול לקרות גם ליד שלנוע תל-אביב וזה בהחלט ארוע חריג; שאנשים התחילו להתפרע בסיום אחד המשחקים בגלל איזו בחורה ותקרית שהיתה על שפת הים. אי אפשר ללמוד דבר מארוע שכזה. אנו בפעם הראשונה החלטנו להעניק גביע הגינות וזאת במגמה לעודד הגינות במשחקים".

כמה שחקנים נטלו עד היום חלק בתחרויות?

דודו: „עד היום השתתפו כ־1200 עד 1400 כדורגלנים. מדובר בכ־100 קבוצות בכל הארץ וגם בבסיסים. המשחקים התקיימו בחודשי יוני – יולי. השחקנים מתאמנים כל יום בסביבות 7 עד 8 בבוקר וכל זאת בלי לפגוע בפעילות השוטפת. ההתאחדות לכדורגל סייעה לנו. קיבלנו גם שופטים לאומיים וגם סיוע מראש עיריית הרצליה. העניק לנו את השימוש באצטדיון בהרצליה שם ייערך ביום חמישי הקרוב משחק הגמר של אליפות צה"ל".

בלגיה

„דרבי" ראשון בניכר

מאת ניסן פרידמן

הליגה הבלגית הרחוקה, הפכה לחלק בלתי נפרד מהכדורגל הישראלי. היום יהיה שם ה„דרבי" הרשמי הראשון בין שני שחקני חיזוק ישראלים. רוני רוזנטל מפ.צ. ברוז' מול משה סיני מבוורן.

זאת, כמובן, אם סיני יחלים להלוסין מפציעתו הקלה, שאילצה אותו להפסיד את משחק הפתיחה בליגה. סיני אמר אחרי המשחק: „הרגשתי שאיני מסוגל לשחק. מה היה קורה אילו עליתי והייתי יורד אחרי 10 דקות? היו מאשימים אותי בחוסר אחריות".

לרוני היתה פתיחה טובה יותר בשבוע שעבר. קבוצתו ניצחה 0:1 והוא היה מעורב בחלק גדול מבניית ההתקפות. סיני זקוק להצלחה במשחקו הראשון כמקצועני. אולי מראה הישראלי היחיד, ששיחק גם אשתקד, מולו יעודד אותו.

מעניין להיזכר בעימות האחרון בארץ בין רוזנטל לסיני. זה היה במחזור ה־30 של עונת 1985/86. „משחק העונה" בבלומפילד. הפועל ת"א ניצחה 0:1. והיתה מהפיכה את מכבי חיפה וזכתה בתואר האליפות. סיני בישל את שער הנצחון השנוי במחלוקת. רוני ירד כעוס והאשים את חבריו בחוסר אחריות.

נעים לראות שהשניים משחקים בבלגיה, אך צריך לזכור שבליגות באירופה משחקים בהצלחה הרבה יותר גדולה שחקנים מצפון אפריקה, איסלנד ועוד מדינות קטנות.

רונית בּּּּר־בסט רכשה כרטיס בכיוון אחד:

דוגמנית החיזוק של אלי

מאת משה כהן

אלי אוחנה לא יהיה ממגור בודד בליגה. הוא יקבל חיזוק משמעותי בדמותה של הדוגמנית הזוהרת רונית בר־בסט, שהחליטה לנטוש את כל עיסוקיה לטובת אהוב ליבה.

„אני אוהבת אותו ומוכנה לסייע לו בכל דבר", מציינת הדוגמנית המצליחה. בר־בסט שבעבר הוכתרה כ„נערת ישראל", היתה בין היתר גם חברתו הקבועה של הזמר, שימי תבורי.

בחודשים האחרונים נרקם רומן סוער בין כוכב הכדורגל לבין הדוגמנית. לפני כמה ימים הפתיעה רונית מבקשתו של אוחנה ל„עקוד" ליקוד הבלגי.

ללא היסוס רכשה כרטיס לכיוון אחד והחליטה להקים את ביתה בבלגיה. „אני לא פוחדת מהבדידות, בגלל שכל הזמן אהיה עם אלי ותאמין לי שנורא טוב לנו יחד", היא מציינת בחיוך ומקווה לעשות חיל בדוגמנות גם בבלגיה והעיקר: לסייע לאהוב ליבה. „אני בטוחה ששהותי לצידו תעזור לו מאוד גם על המגרש".

רונית בטוחה שהיא לא תשוב במהרה לארץ: „כשרגנו פה יחדיו הסתודדנו למרות שרבים ניסו להפריע לנו. בבלגיה לא יהיה מי שיפריע לנו ונוכל להיות באושר וזה מה צריך לזכור שהאהבה שלנו יותר חזקה מכל דבר".

סמסטר קי"ץ – קבוצות בהכנה | הפועל ירושלים כדורסל

פרק נוסף בסידרה:

הישרדות

קיט בנט

ארז רון

מאת משה כהן

הפועל ירושלים זכתה בפיס. זאת עקב הצלחת ראשי הקבוצה ל„גנוב" ברגע האחרון שני שחקנים ישראלים מקבוצות אחרות. במשך רוב החודש, „עונת המלפפונים" שררה תרדמה מוחלטת בעיר הבירה, בעוד שאר הקבוצות מנהלות מירוצים מפורסמים אחרי השחקנים הטובים בשוק. כמו ידוע בירושלים שכל ה„קשוף" תהיה בסוף שלום.

כזכור, נותרה ירושלים בליגה הלאומית בעזרת „אלילת המזל" והנצחון המפורסם בגבת, שהעניק לחובבי הענף בבירה הזדמנות לראות כדורסל לאומי גם השנה. קרב ההישרדות גרם לזעזועים בירושלים. כמה מכוכבי הקבוצה עזבו ללא הבעת צער מצד המנהלים, שבמהלך העונה החליפו את המאמן שמחה רינר ברמי כחנא.

שני הזרים: ריקי בראון ולאמר הארד לא ימשיכו. הארד היה אומנם שחקן וירטואוז שלא אחת עורר התפעלות, אבל בירושלים החליטו שהתכליתיות עדיפה.

גורלו של ריקי בראון לא היה ידוע תקופה ארוכה. השחקן עבר סדרת בדיקות בארה"ב ולאחרונה אושפזה רעיתו בגלל תאונת דרכים. דייויד בלאט חתם על חוזה במכבי נתניה, רלף דניאל „בעלם" ושני השחקנים הצעירים, ניב הראל ואסף אפשטיין עברו לשחק בקבוצת הפועל מטה יהודה.

אפילו ה„קפטן" עדי בר־ארי שקל לעזוב את הקבוצה. כאן זכתה ירושלים בהגרלה הראשונה. ארז רון, שהיה מועמד בטוח לעבור להפועל ת"א נתקל בהתנגדות נמרצת של הפועל גליל־עליון.

כבלנותם של ראשי הפועל ת"א פקעה והם החליטו לרכוש את יונתן דלול, שחשש מהתפרקותה של הפועל חיפה. ואז לא ויתר ועמד על זכותו לעבור לעיר הבירה.

רמי כחנא

כשהוא ראה שת"א חסמה – ירושלים נותרה האלטרנטיבה היחידה למעשה; שכן באותה תקופה הפועל חיפה עמדה על סף פרוק. ואכן, לאחר מאבק ממושך הגיע „סמל" הגליל לעיר הבירה.

קיט בנט היה כוכב כתי המשפט בעת הפגרה. הוא היה מועמד בטוח לשחק בהפועל חיפה. בית"ר ת"א ואפילו בהפועל חולון. לבסוף התברגנו ראשי הפועל ירושלים והצליחו להעבירו לשורותיהם בברכת בית המשפט.

אין ספק, שחזון וכבם מהווים חיזוק משמעותי ועם שני שחקנים זרים בעלי רמה נאותה תצליח הפועל ירושלים להתברג בחלק העליון של הטבלה.

בינתיים, אין לקבוצה שני שחקנים זרים, אבל אם נסמך על תקדימים, הרי שהכל פתוח. ה„קפטן", עדי בן ארי ימשיך להוות את הסמל. כידוע, ימשיך לשחק הכתאורה, בילי מילר. ברוכו המשחק יסייע בכל קבוצ.

מתאורה נוסף הוא יהודה אלטס, ששב לירושלים לאחר שהותו הממושכת בארה"ב. העברתו של סטיב פולאק „נתקעה" בגלל סרובה של אליצור רמלה לשחררו.

רני כבצא ועוזרו זוהר זורש יוכלו לבסס את משחק קבוצתם על מהירות וקליעה מרחוק. אולם, הכל תלוי בשני השחקנים הזרים שיגיעו לקבוצה. המועמדים העיקריים הם דיק פיליפס, שבעבר שיחק בבית"ר ת"א וארני קאב המתנשא לגובה של 2.07 מ' בירושלים טוענים שיהיה לו מה לאמר העונה, אם אכן הוא יגיע לעיר הבירה.

בכל מקרה לירושלים יהיה השנה מה לאמר. אומנם על אף השוארים לא כדאי לאף ירושלמי להלום, אבל על הופעה מכובדת ואפילו על „גניבת" נצחונות ביתיים מול קבוצות הצמרת בהחלט ניתן להלום.

זרקור | על אלומה גורן

חושבת קדימה:

אירופה או אמריקה

מאת משה כהן

„אני לא בתוך המלחמות בכר אירגון הכדורסל, בגלל שקודם כל אני צריכה להוכיח את עצמי על המגרש", אומרת הכדורסלנית המצטיינת, אלומה גורן, הכשרון הגדול ביותר של הכדורסל הנשי בשנים האחרונות.

גורן בת ה־18 חושבת קדימה. לגביה מהווה הכדורסל הישראלי קרש קפיצה ללימודים בארה"ב וקריירה מקצועית באירופה. עם ממוצע של 30 נקודות למשחק בחו"ל יש לה על מה להסתמך. בגבעתיים לא חושבים כעת על עזיבתה. גיוסה הקרוב לצה"ל מבטיח שנתיים נוספות בכיבובה. יכולת הקבוצה תלויה בעיקר באלומה.

כבר בגיל 8 התבלטה ידה של גורן, בעת השתלבותה בחוג כדורסל, שיזם איתן חפר. מאז סובבים חייה סביב הכדורסל. „אני מקפידה על חיי חברה, סובלת מפציעות רבות ולימודי נפגעו, אבל אני מאוד אוהבת את הכדורסל", היא מודה בגילוי לב.

גורן המתנשאת לגובה של 1.78 מ' מגדירה את עצמה כ„עצלנית בהגנה". לדעתה, בשנים הקרובות היא תתקדם רבות. עדיכה היה שיא הקליעות שלה במשחק אחד – 54 נקודות (מול מכבי רמת־חן) והיא מציינת שיהיה עדיין נשבר.

גורן בטוחה שקבוצת אליצור ת"א תזכה ללא קושי גם בעונה הקרובה בכתר האליפות. עזיבתה של דיוזה רון תוליש את גבעת חיים, שתשאף לסיים את העונה במקום השלישי.

גורן מציינת את האווירה המצויינת בנבחרת הלאומית, שמתכוננת לקראת משחקי קדם אליפות אירופה שיערכו בסוף החודש בגרמניה. „אנו חייבות להעפיל למשחק הגמר, כיוון שזאת הזדמנות בלתי חוזרת לעשות זאת", היא מציינת.

חוסר ההתעניינות הציבורית בכדורסל הנשי מפריעה מאוד לגורן. „הכדורסל שלנו לא על רמה נמוכה חבל שמתעלמים מאיתנו". לדעתה, יש צורך להביא לארץ שחקניות זרות ולקיים את משחקי הליגה ביום אחר, כיוון שביום שני נערכים משחקי הגברים.

לגבי העמותה שהוקמה נגד „קיפוח" הכדורסל הנשי, דעתה נחרצת: „אני לא משתתפת בכל המלחמות האלה. יש בנות שיודעות צעוק, אבל בנבחרת הן לא מוכנות להשתתף. אומנם יש מה לשפר בכדורסל הנשי, אבל הדבר תלוי קודם כל בכדורסלניות עצמן".

לגורן יש עצה פשוטה ל„מורדות" באיגוד: „שיתעסקו קודם בכדורסל" ומקווה לתת להן דוגמא אישית כיצד ניתן להצליח רק בדיבורים על המגרש.

„היא אחת מהשחקניות המבטיחות של הכדורסל הנשי. יש לה יכולת טכנית גבוהה והיא גם שחקנית חושבת, לדעתי, יש לה נתונים פיזיים להשתפר", מציין איתן חפר, שגילה אותה בגיל 10 ומאז מטפח.

„אלומה חייבת לשפר את הכושר הגופני ויכולת הקליעה שלה מבחוץ. אם היא תמשיך להתקדם, לא ירחק היום שהיא תוכל להשתלב בכל קבוצה באירופה", מסכם חפר.

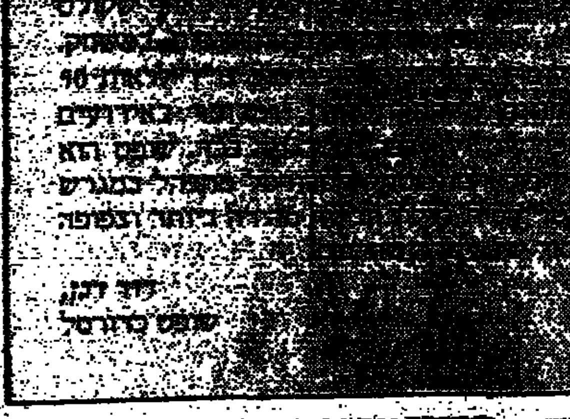

סיבה למסיבה

עשר שנים למרכז הנופש והספורט בחולון נערך במקום שבוע של „כיף" לילדי המרכז. אך לא חסרו גם ילדים אורחים ומעט הורים. התגיגה המתמשכת זימנה לילדים מיפגש ראשון עם כוכבי קבוצת הכדורסל המקומית, שערכו את הופעת הבכורה שלהם לפני האימון הרישמי שלשום, באולם הביתי. בין הכוכבים היו קני אורנג', שהגיע למקום הישר משדה התעופה, טרי, סטיב מלוביק, קורקי נלסון, ניב בוגין, דייוי ברמור ועוד. הילדים עצמם עסקו גם בפעילות ספורטיבית־חברתית במשך השבוע והתחרו במשחקי קליעה למטרה, אליפות טניס שולחן ניצחו בהצלחה מנהל המרכז יאיר טאו ורבים התרבות חווה בתמונה: קורקי נלסון ומשמאל קני אורנג' מרביצים תורה בילדי המרכז. (כתב עמירם גבאי, צילם: אורי מאירי)

مكتبة من الاصل

هكذا امن الاهل

לידה בתוך מים

לידה בתוך מים היא רעיון מודרני למדי, אף כי איננו חדש לחלוטין. השיטה אינה נפוצה בבריטניה; המצב שונה בארה"ב, בברה"מ ובחלק ממדינות אירופה. בין החלוצים שהגו ויישמו רעיון זה, יש למנות את הצרפתי מישל אודנט ואת הסובייטי איגור צ'יארקובסקי. המחשבה המצויה ביסודו של רעיון זה, היא שהמים מרגיעים את האם במהלך הצירים והלידה – מסלקים עכבות ומרפים את השרירים – ובכך מקלים גם עליה, גם על התינוק.

בתחילה גילו המיילדות הסתייגות כמובן מן השיטה. עיצוב מחודש של הגיגיות שנועדו למטרה זו סייע להפחית את ההתנגדות. ד"ר ליצ'י משתמש בגיגית, פרי עיצובה של מתכננת השירות האנקה בק. היא ילדה את בנה באותה דרך, והעבירה את הגיגית הלאה. העיצוב-מחדש לקח בחשבון גם את דרישות המיילדות – די מרחב תמרון לפעולה – וגם את אלה של היולדות.

זוהי גיגית-עץ נוחה – הדפנות הפנימיים עשויים סיבי-זכוכית מעוצבים היטב – וגדולה (כ-125 ס"מ). עומקה המקורי היה קבוע יותר מ-90 ס"מ, אך הופחת לכדי 75 ס"מ – כדי שיוכלו להכניסה דרך כל הדלתות, אפילו בדירות השיכון הסטנדרטיות ביותר.

הרופא בדק את מצבה של היולדת כל הזמן. כשהנרתיק (צוואר הרחם, ליתר דיוק) נפתח לכדי יותר משלושה סנטימטרים והצירים הוסיפו לחזור על עצמם כל ארבע דקות, הוא הנהן בראשו – והאיש העתיד להיות "האב המאושר" הלך למלא את האמבטיה.

לא היה בכוונתו להתרענן, אף כי היה זה יום אוגוסט חמים (וגשום) למדי. גם לא היתה זאת האמבטיה, שבני הזוג בחרו יחד כמה חודשים קודם לכן – כאשר החלו לשפץ את אגף השירותים בווילה הקטנה שרכשו בתחילת השנה. היתה זו גיגית רחצה ניידת, שד"ר רוג'ר ליצ'י העביר במקום פחות משבועיים קודם לכן.

הלידה היתה אמורה להתרחש – בתום תקופת הריון הנורמאלית – כשבוע לפני כן. לו היתה מתרחשת במועדה, היתה זו מתנה יפה ליום-הולדתה של האשה שנכנסה להריון זמן קצר אחרי שהשתקעו בווילה באיזור העיר יוביל (במרכז אנגליה). בני הזוג בחרו לגור שם גם בגלל שהמקום מצוי באיזור פעולתו של המיילד ד"ר ליצ'י.

רוג'ר – כל העוסקים בתורת-הלידה קוראים זה לזה בשמותיהם הפרטיים – התקין את הגיגית מתוך כוונה תחילה. זהו אחד מכלי העבודה המרכזיים שלו כרופא-מיילד. הוא אחד מהרופאים הבריטיים היחידים המיישמים את השיטה הקרויה לידת-מים.

כאן המקום לציין שד"ר ליצ'י – וגם הנשים המתמצאות בנבכותיו בעת שתינוק רואה את אור העולם – מיילד בבית, בסביבה המוכרת והמרגיעה של חדר המגורים. הוא הביא לשם את הגיגית כשבועיים קודם לכן, והעובדה שהלידה התאחרה בשבוע נתנה לבני הזוג די זמן להתרגל לשימוש בה. כדי ליצור אווירה ביתית של ממש, הבעירו בני הזוג להבה קטנה באח הקטנה – אך למטרות נוי, יותר מזה לא היה דרוש באמצע אוגוסט – והאש יצרה תצורות מעניינות של אור וצל על קירות האבן ועל תקרת העץ. גם זאת עשו כחלק ממה שלמדו מד"ר ליצ'י. המטרה היא ליצור סביבה שהיא ניגוד מוחלט לתחושה הסטרילית של חדר-הלידה בבית-החולים. אלמלא הצירים – היתה ג'קי שוכחת שהיא עומדת ללדת, ונייג'ל היה חושב שאין זה אלא אחד מביקוריו הרבים של ידידם המבוגר רוג'ר.

ההורים – לעתיד – ג'קי ונייג'ל וויליאמס – והרופא המיילד הכירו זה את זה שבועות ארוכים לפני שכרסה של האם היתה בין שיניה. רוג'ר ליצ'י ליווה את בני הזוג לאורך כל תקופת ההריון. הוא הרבה לבקר בביתם והם שוחחו רבות על שיטת הלידה במים – ליצ'י רצה לוודא שהם מבינים את הרעיון וחשים ביטחון, ושאין זה מקרה של גחמת-מודרניזם מצד אחד מהם – והרופא הדריך אותם על מהלך ההריון (הוא היה שגרתי ביותר) ועל הסדרים הטכניים והמינהליים של לידת-מים בבית.

כמו כל רופא, הסביר רוג'ר להורים הצעירים כיצד יבחינו שהיום הגדול הגיע. הוא תיאר בפני ג'קי את תחושת הצירים, והורה לנייג'ל כיצד למנות את הזמן החולף בין התקפת-צירים אחת לרעותה.

אבל בבוקרו של יום ראשון ההוא (בשעה 8.45, לחפצים בדיוק), ג'קי כלל אינה בטוחה אם ההרגשה המוזרה אינה סתם הפרעה – בעיכול.

"הפרעה בעיכול" שבה ופוקדת אותה כל כמה דקות, ונייג'ל מתחיל להביט בשעון כל פעם שפניה של אשתו מתכווצים בכאב. המסקנה הסטטיסטית היא שזה מתרחש כל עשר דקות. בשעה 9.35 – בעת ההתקפה החמישית (בעצם, השישית; הם לא ספרו את הראשונה...) – מתקשר נייג'ל אל רוג'ר, ושואל אם זו יכולה להיות "הפרעה בעיכול".

התשובה שלילית, פוסק ד"ר ליצ'י – עוד לפני שנייג'ל מתחיל למנות את פריטיה של הארוחה החגיגית שקיימו בני הזוג בערב הקודם – רק לעיתים נדירות ביותר מתרחשות הפרעות בעיכול במרווחי זמן כה קצובים וסדירים. "אני בא", הוא מסיים את השיחה – ומגיע אחרי כמה דקות, כדי לקבוע שהנרתיק כבר פתוח לכדי כמעט שלושה ס"מ.

"יש לנו זמן רב לפנינו", קובע הרופא המנוסה, ומתיישב בכורסה לצידה של ג'קי. עיתותיו בידו: בלוח-העבודה שלו אין יותר משתי לידות בחודש. "כאשר יגיע הרגע, יהיה צוואר-הרחם שלך פתוח כדי עשרה ס"מ. בינתיים, הבה נתעמק בשמו של הילד" (כריסטופר-דויד, אם זה בן; הלן-אליזבט, אם זו בת) "ובמספר הדקות בין 'הפרעת-עיכול' אחת לבאה אחריה".

יותר משלוש שעות אחר-כך – בשעה 1.15 – קבע הרופא שהתהליך נכנס לתת-שלב חדש. הצירים הופיעו כל ארבע דקות. כאמור, אז הלך נייג'ל למלא את הגיגית.

כשנייג'ל הגיש תה-מנחה, היה הכל בסימן ארבע. גם השעה וגם מספר הסנטימטרים בעת מדידת פתח הנרתיק ומספר הדקות בין התקפת צירים אחת לשניה.

בשעה 6.20 בערב היו רק שלוש דקות בין "הפרעת-עיכול" אחת לרעותה. אכן, הצירים עדיין לא כאבו באמת. קל לטעות בזיהוי התחושה. פתיחות צוואר-הרחם: שישה ס"מ בדיוק.

בשעה 9.35 בדיוק (נייג'ל זוכר את השעה – הוא אמר לרופא: "היי, אתה יושב כאן כבר המון זמן. התקשרנו אליך לפני 12 שעות. אולי זה היה כמה דקות מוקדם מדיי"), נכנסו העניינים לשלב חדש – מי-השפיר יצאו.

ג'קי פושטת את החלוק, שלבשה פחות מחצי שעה קודם לכן, נייג'ל עוזר לה להיכנס לגיגית. היא כורעת על ברכיה, ואחרי דקה אחת אומרת באנחת-רווחה: "זה נהדר. הכאב חלף לגמרי".

היא עוברת לתנוחת ישיבה, ורוג'ר מתרגל אותה בתרגילי נשימה: "כשאת מרגישה את הצירים עולים, נשמי עמוק ועצרי את נשימתך. השתמשי באוויר ריאותייך כדי ללחוץ למטה. כשאת מרגישה ש'נגמר לך האוויר', מהרי לנשוף ומייד נשמי נשימות עמוקות ולחצי שנית. נסי להגיע לשלוש או ארבע דחיפות-נשימה בכל התקפת צירים".

הרופא רגוע מאד, אבל כבר אינו מתבדח. עד עכשיו, נטה לקרוא להתקפי-הצירים בשם "הפרעת-עיכול"...

בשעה 10.15 בערב מתרכזת תחושת הכאב בחלק הקדמי של תחתית בטנה של ג'קי. היא באמת רגועה ונינוחה – "איזה יופי! "לידה על-יבש"? לא הייתי מסוגלת אפילו לחשוב על זה" – ומציעה לנייג'ל להצטרף אליה לאמבטיה מרגיעה.

נייג'ל אפילו אינו מחייך למשמע ההזמנה. כששניים רגועים, השלישי חרד. הוא חושש – מה יהיה על התינוק? איך הוא ינשום מתחת למים? הוא לא יטבע?

אבל הוא נושך את לשונו ושומר את חששותיו לעצמו. הם דנו בזה אלף פעמים, דיברו מאות שיחות עם המון אנשים, ובמיוחד עם הרופא המעולה הזה (איך הוא מצליח להישאר כל-כך רגוע?) וקראו עשרות ספרים ומאמרים על הנושא.

באמת אין מה לחשוש, התינוק שרוי בתוך נוזלים – מי-שפיר – שבועות ארוכים, ואינו מתחיל לנשום עד אשר ראשו אינו מצוי מחוץ למים.

בשעה 10.52 – עכשיו, הכל עולה לרמת דיוק גבוה יותר – רואים את ראש התינוק מבצבץ מפתח הפות. נייג'ל, משתדל לשמור על קול רגוע, נחפז לומר זאת לג'קי. היא אינה מאמינה, עד שהיא נוגעת בו באצבעותיה. עכשיו, היא יודעת מה ההבדל בין לידה לבין הפרעת-עיכול.

הזמן חולף. ראשו של התינוק לגמרי מחוץ לפות, והרופא רק מוודא שחבל הטבור אינו מסכן את הילד – כמו בכל לידה אחרת.

הם מחכים להתכווצות הבאה. זה נראה כמו נצח, אבל זה רק דקה וחצי. ג'קי דוחפת שוב, ידיו של הרופא פשוטות קדימה, בתוך המים. לנייג'ל רק יד אחת פנויה – לליטוף מצחה של ג'קי. היא אוחזת בחוזקה ביד השניה. הוא לא יוכל לזוז גם אם ירצה. אבל מי רוצה לזוז, כשמתרחשים נסים כאלה?

עוד התכווצות, וכתפי התינוק בחוץ. הרופא מכוון אותו החוצה ביד אחת, כשידו השניה אוחזת בחבל הטבור – כמו בלידה רגילה. התינוק צף רגע אחד, וחבל הטבור מספק לו אוויר ככל צורכו.

בעצם, צריך לעבור ללשון נקבה:

הלן-אליזבט נולדה בשעה 10.55 – יצאה מהאמבטיה הראשונה שלה בשעה 10.56, והניחה את עטרת שערותיה הבהירות על חזה הרטוב של ג'קי. הרופא חתך את חבל הטבור, בדק את מצבה של התינוקת – 10/10 בסולם אפגאר (ראש, צוואר, אוזניים, עיניים, אף, פה וחניכיים, לב וריאות, כבד וטחול, מפשעה ואברי-מין, רפלקסים).

זו היתה לידה רגילה לגמרי. רק ביקורו של רוג'ר ארך זמן רב מן הרגיל – יותר משלוש-עשרה שעות. נייג'ל עוד שאל את עצמו: מעניין מה הוא עושה ביום ראשון רגיל?

לאם ולתינוקת שלום.

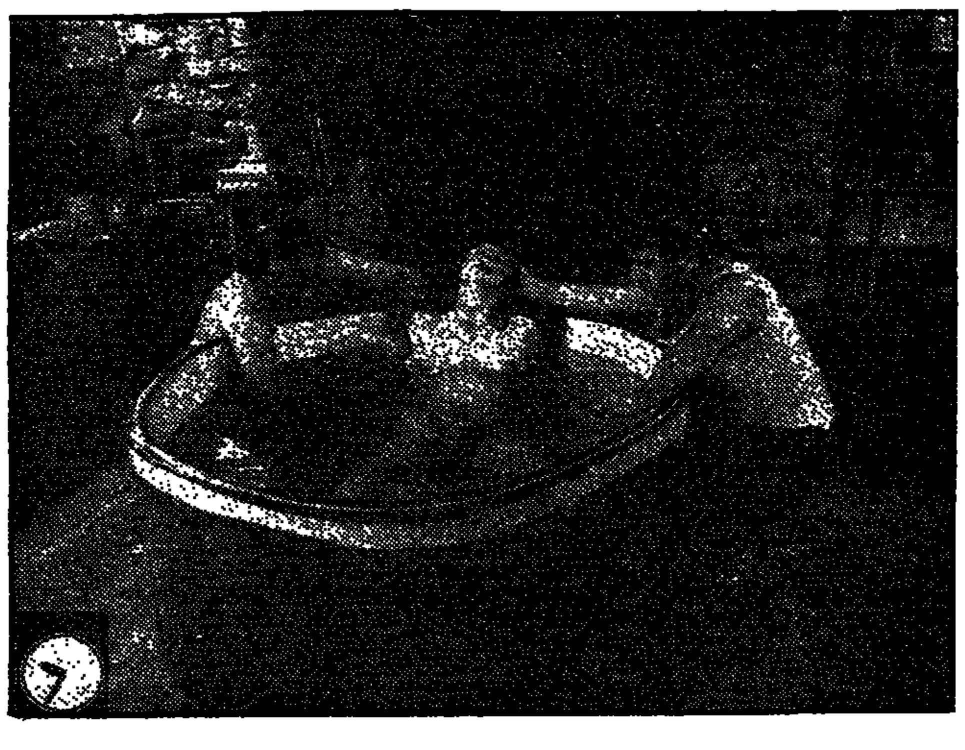

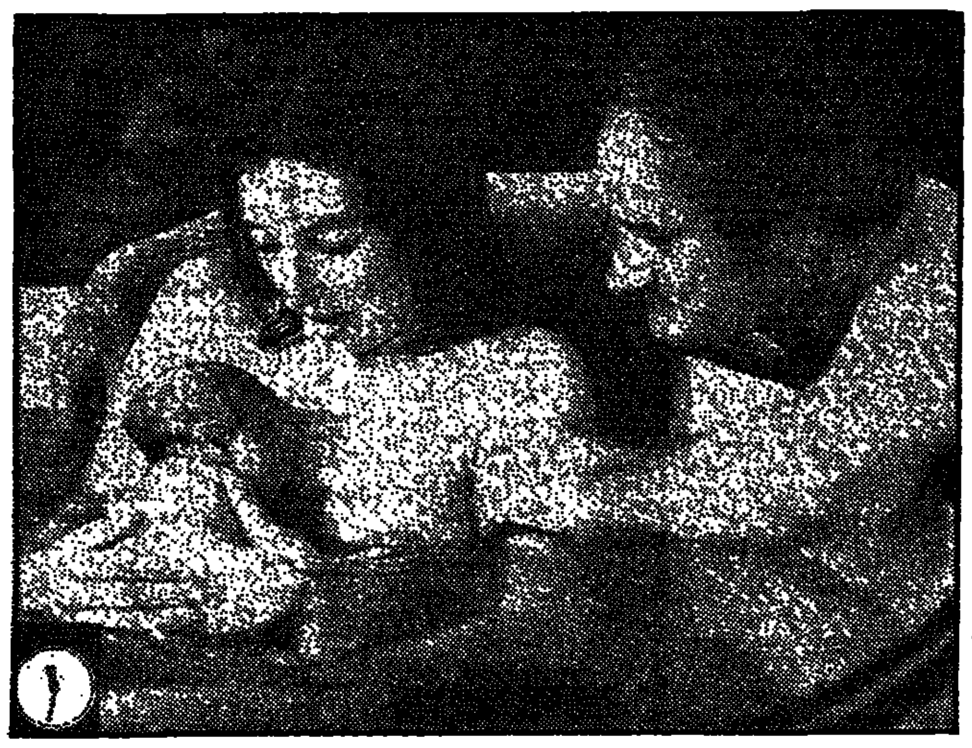

גשמי רעל / אקונומיסט

הגשמים החומציים הם סיוט הטורד את מנוחתם של "הירוקים" במערב-גרמניה ושל חוקרי הסביבה בכל אירופה וצפון אמריקה. תופעות הלוואי המיידיות שלהם ידועות למדי. אבל אלו תופעות לוואי ארוכות-טווח יש לגשמי הרעל?

כדי לענות לשאלה זו, יש צורך במעבדה טבעית – איזור הסובל מתופעה זו כמה אלפי שנים. זה נשמע כתנאי מחקר קשה ביותר, אפילו בלתי-אפשרי.

מדעני אוניברסיטת טורונטו חושבים כי עלה בידם לאתר ממצא כזה – המגיע לזמננו הישר מהתקופה המזוזואיקנית (תור הקירטון, כ-70 עד 140 מיליוני שנים לפני העידן שלנו) – בלב האיזור הארקטי של קנדה.

הכל התחיל ביצורים קטנים שהשתקעו על קרקעית הים. הם מצאו עצמם באיזור של משקע-סחופת, עשיר בגופרית. בדרך כלל יוצאות משילוב כזה תצורות פצל. הפעם, נוצרה ציפחה.

כשהציפחה נרטבת, נוצרת תגובה כימית – פרי שילובם של גופרית, מים וחמצן. התגובה הכימית יוצרת חום, והציפחה אוצרת בקירבה את הלהט. בתוך הציפחה יש גם שיעורים גדולים של פחמן, והיא בוערת [illegible]. הבעירה יוצרת גאז – דו-תחמוצת הגופרית. הגאז הזה, בתורו, יוצר תגובה כימית במגע עם המים – ונוצרת חומצה גופריתית.

החומצה הגופריתית היא אחד המרכיבים המזיקים ביותר של מה שקרוי גשם-רעל – גשם חומצי.

התוצאה: ענני לבנים של קיטור – דו-תחמוצת הגופרית וחומצה גופריתית המיתמרים מעל הגבעות של קייפ באת'ורסט. הגבעות שולטות על יותר מ-53 ק"מ של החוף הארקטי של קנדה. התהליך נמשך שם זה אלפי שנים.

במאה ה-19 אספו חוקרים דגימות של סלע מן האיזור. הדגימות מצויות במוזיאון הבריטי, והן מאפשרות למדענים לשרטט את ההיסטוריה הקרובה של הציפחה הבוערת. זוהי המעבדה הטבעית, שתשמש לבחינת ההשפעות ארוכות הטווח של גשמי-החומצה.

שתי בעיות מרכזיות נוצרות כתוצאה מקיומה של חומצה גופריתית בגשם: האחת – החומציות הגבוהה של הגשם פוגעת במנגנוני ההגנה של הצמחים ובעלי החיים. השניה – סכנה דומה טמונה ביונים המתכתיים, שהחומצה משחררת מן האדמה. בדרך-כלל מצויות במעבה האדמה מתכות שונות: ברזל, מגנזיום ואלומיניום. החומציות העודפת של הקרקע משחררת אותן כלפי מעלה, והן חודרות לשורשי הצמחים ומתערבבות במנגנון חילוף החומרים שלהם.

רמת החומציות בגשמים באיזור הגבעות אפופות הקיטור גבוהה פי מאה מזו הנמדדת בגשמים באזורים מוכי זיהום תעשייתי. התוצאה המתבקשת – אגמים מתים, קרקע חסרת-חיים.

ולא היא. באיזור הגבעות של קייפ באת'ורסט פורחות ומשגשגות צורות חיים רבות, גם ביבשה וגם בים. מנגנוני ההגנה-העצמית וטכניקות ההישרדות, שפיתחו המינים השונים, מעוררים סקרנות רבה. אולי אפשר ללמוד אותם, לאמץ אותם וליישמם במקום אחר?

במחלקה ללימודי הסביבה באוניברסיטת טורונטו, עוסקים במחקר שנושאו חומציותם של מקווי המים הרדודים ברדיוס של שבעה עד שמונה קילומטרים מן הקיטור. על סולם דרגות החומציות, חלק מהם מצוי מעל 10 (כמו חומרים אלקאליים, אשלגן מאכל או נתרן מאכל), מיעוטם מצוי מתחת ל-2 (מאד חומצי), ורובם – מתחת ל-4, כלומר רק מעט יותר חומציים מאלה הנמדדים באזורים התעשייתיים של אירופה וצפון אמריקה.

הבעיה היא כי בצד המגנזיום, האבץ והאלומיניום, יש בהם גם שני חומרים רעילים: אורניום וכן ונאדיום. אשר לאלומיניום – הריכוז הגבוה שלו יוצר תגובה כימית עם המים, ונוצרת רמה גבוהה של חומציות חדשה.

מקווי המים של קייפ באת'ורסט מלאים באצות ובטחב. (במקומות אחרים אין כל חיידקים או צמחים פוטוסינטטיים באגמים נגועי חומציות). הטחב אינו מנסה לדחות את היונים המתכתיים העודפים, אלא מאכסן אותם בתוך תאים מיוחדים. גם הטחבים באגמים שנוגעו בחומציות בתקופה מאוחרת יותר יעברו תהליך דומה במשך הזמן – בעוד כ-2,000 עד 3,000 שנה.

במחלקה לבוטניקה של אוניברסיטת טורונטו, מתעמקים המדענים במיגוון צמחים מארץ האגמים הנגועים – ארבעה סוגי חזזית, וצמח אחד הקרוי ארטמסיה. באזורי מחיה נורמליים יוצאת הארטמסיה תמיד כשידה על התחתונה מכל מאבק על שטחי קיום שהיא מנהלת נגד תצורות צמחיה אחרות. והנה, כאן – באיזור הגבעות העשנות – היא נפוצה. החוקרים טיפטפו על עלוותה חומץ – והיא ניטרלה אותו במהירות. ייתכן שפיתחה מולקולה מיוחדת, המשמשת כפגוש-הגנה זהירה.

יש שימוש לתגלית זו. באיזורי מכרות, מחפשים דרכים להחזיר צמחיה לסלע הכרוסק שמותירה מאחוריה פעולת הכרייה. לעתים קרובות, סלע זה חומצי ביותר. בדרך כלל שופכים עליו רובד אדמה חדש, ונוטעים בו עצים. אבל החומציות מחלחלת כלפי מעלה, הרובד החדש מגיע גם הוא בחומציות – והעצים מתים. הדבר קורה תוך כשלוש שנים.

הנה, רבדי דשא שהועברו מאיזור הגבעות העשנות ונשתלו מחדש – לא פעולות מורכבות ועלויות יקרות – פורחים ומשגשגים זה 11 שנה.

דומה שאין בגילויים אלה להפחית את הדאגות מפני שואה אקולוגית, אבל מצבים אקולוגיים בריפיקה כבעיית הזיהום באזורים תעשייתיים עשויים לצאת נשכרים מגילוי חיותם של היצורים הקטנים בני תקופת המזוזואיקן.

שיכון לחולי איידס

גם אם רק עשרה אחוזים מנושאי נגיף האיידס יילקו במחלה, תעמודנה רשויות הבריאות בפני בעיה חמורה. הטיפול בחולים מורכב וקשה מבחינה רפואית, עולה כסף רב, ומבחינה מעשית מסויימת הוא נראה כבלתי-אפשרי או לפחות קשה ביותר.

התחום הבעייתי הוא תחום השיכון. כדי להעניק טיפול הולם לחולים שגודלם נתרך, יהיה צורך למצוא אתרים לאכסניות רפואיות מסוג מיוחד; שיכון לאוכלוסיות המאופיינות בשיעור גבוה של הומוסכסואלים ושל מכורים לסמים.

בבריטניה נחלצו רשויות הבריאות למלאכה כבר עכשיו – לפני שהמגיפה תפרוץ שיאים חדשים. להוותן, מגלים אנשי הרשויות כי ביצוע המשימה אינו פשוט כל-כך. התושבים בישובים שנבחרו כאתרי טיפול מגלים התנגדות נחרצת.

במקומות מסויימים בממלכה המאוחדת – בעיקר בסקוטלנד – התארגנו התושבים לוועד-פעולה, שמטרתם היא מאבק נגד כוונת השלטונות לרכוש או לשכור מבנים שישמשו

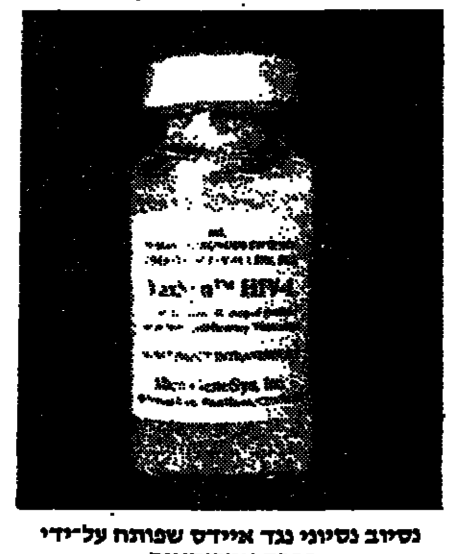

נסיוב נסיוני נגד איידס שפותח על-ידי חברה אמריקאית.

לשיכון החולים. בעיירה טורפיצ'ן למשל, התאגדו כל תושבי המקום – פרט לקומץ פעילי ארגון הסעד לחולי איידס – בוועד-הפעולה. הוועד שכר שירותי ייעוץ של רופאים ושל עורכי-דין, כדי לתת משקל נכבד יותר לטיעוניו.

משקיפים אובייקטיביים מחלקים את הטיעונים לשתי קבוצות – חששות בתחום הבריאות, ושיקולים מתחום ערכי הרכוש. חלק מהמשקיפים אומרים שיש כאן גם כתם סלידה מנוכחותם הקרובה של נושאי-סטיגמה אומללים ושל נוטים למות.

קשה לקבוע איזה מהנימוקים הוא פרי-באושים של בערות ודיעות קדומות, ואיזה – טענה לגיטימית. מה שמסבך את המצב עוד יותר היא העובדה, שחלק מהטיעונים הלגיטימיים אינו אלא ביטוי קיצוני של אנוכיות. אנשי ועד הפעולה ידמו, ובצדק, שאנוכיות אינה פשע – ומכל מקום יגידו שהם מגינים על האינטרסים שלהם ושל ילדיהם.

בנימוקים של חשש לבריאות הציבור, טוענים אנשי הוועד, כי בחירת טורפיצ'ן כאתר לטיפול בחולי איידס תחשוף את תושבי המקום למגע יום-יומי עם אנשים החולים במחלה מדבקת ומסוכנת; את נערי המקום למגע עם צרכני סמים קשים (החולים עצמם או חבריהם); ואת ילדי המקום לסכנה הטמונה במשחק עם מזרקים משומשים.

הטענה הכלכלית של אנשי הוועד היא כי ייבוא האוכלוסיה המיוחדת הזו יגרום לירידת ערך רכושם הפרטי – חוות ובתים. כמו-כן הם מציינים כי הכפר זקוק, לצרכיו-הוא, לבניין המיועד לשיכונם של העניים המקומיים, שהוא נכס חשוב של מחלקת השירותים הסוציאליים המקומית.

נימוק נוסף, שמוסרים חברי הוועד, הוא מנקודת-הראות של החולים: טורפיצ'ן הוא מקום קטן (700 נפש) מכדי לאפשר חיים בצוותא של שתי קבוצות אוכלוסין שונות כל-כך זו מזו – מצד אחד חקלאים שלווים, מצד שני הומוסכסואלים ו/או צרכני-סמים. החולים יהיו מבודדים במקום קטן ומרוחק, ויסבלו גם מן הבחינה החברתית.

פרוייקט טורפיצ'ן נבלם. בפני רשויות הבריאות עומדת עדיין האפשרות להעלות את דרג הטיפול מן השלטון המקומי לרשויות הארציות, אך בכל מקרה יהיה עליהן לדאוג להתייעצות עם תושבי האתרים שייבחרו למטרה זו.

בית-מחסה לחולי איידס, פרוייקט לייטהאוס, פועל זה זמן מה – ובהצלחה רבה – בנוטינג-היל, בקרבת לונדון. יש בו 24 מיטות וצוות רפואי מלא. הפעילות השוטפת ממומנת באמצעות הלוואות נדיבות מארגונים פיננסיים שונים. עם חנוכתו, נהנה המוסד ממענק-הון ממשלתי בסך 500,000 ליש"ט: סכום דומה נאסף כתרומות, שחלקו הגדול תרמו תושבי הסביבה.

המוסד שוכן בבניין המצוי בבעלותו של הפרוייקט. בית-הספר לשעבר, שהוסב במהירות ליעדו החדש, נרכש עוד בטרם נחתם אישור ההסבה. אפשר בהחלט לומר כי השלטונות המקומיים – רובע צ'לסי וקנסינגטון, בהנהגת אנשי המפלגה השמרנית – הועמדו בפני עובדה מוגמרת.

כינוס מחאה אחד לא הותיר אחריו הדים רבים. ערך השוק של נכסי דלא-ניידי בשכונה לא ירד. פעילי ארגון הסעד לחולי איידס הלכו מבית לבית כדי לאתר מתנגדים ולשכנע אותם, והציבור זוכה לדיווח קבוע על המתרחש בין כותלי לייטהאוס. גם הכנסיה חתומה על הכרוזים הללו, ומצרפת את המלצתה החמה להיענות לבקשות העזרה בתרומה כספית או בעבודת התנדבות.

יתכן שהמפתח להבדל בין לונדון לטורפיצ'ן הוא הפתגם המתחיל במלים "עניי עירך ועניי עיר אחרת".

המחלה הולמת בתושבי הכרך יותר מכפי שהיא הולמת באוכלוסיות הכפריות. במקרה של טורפיצ'ן, אף אחד מן החולים אינו בן המקום וסביר להניח שרק מיעוטם יהיו בני סקוטלנד. אף אחד בלונדון אינו יכול להרגיש מחוסן מפני היכרות קרובה עם המחלה וקשה יותר ליישם חשיבה אינטרסנטית או אנוכית.

הבעיה מונחת בסביבתם המיידית של התושבים – שם צריך למצוא גם את הפתרון.

בני תערובת / אקונומיסט

אחד התחביבים הנפוצים בקרב מגדלי צמחים הוא הנסיון להמציא כותנה זולה ומהירת גידול, אשר תשנה את פני תעשיית הכותנה העולמית.

לאחרונה, דומה שחברה מקליפורניה – "זרעי המחר בע"מ" – הצליחה במשימה זו.

הצמחים המוכלאים אינם מסתפקים בעצם היותם גבוהים יותר מצמחים רגילים. תכניות גידול מסוגלות לתעל את כל המרץ הזה לכיוונים רבים. כך נוצרה כותנה רבת-תפוקה, כותנה מהירת-צמיחה, בעלת עמידות-מחלות – וזנים אלה משתלטים על שטחי גידול נרחבים יותר ויותר.

לא רק כותנה עוברת תהליך זה. גם "עגבניית השדות" לשימוש תעשייתי (ייצור קטשופ) ביצרה בעמדת מונופול בחקלאות העגבניות הקליפורנית, ולפחות 95 אחוז מהתירס הגדל בארה"ב הוא תירס בן-כלאיים.

התירס והעגבניה הם בני-כלאיים ותיקים. הכותנה עמדה במשך שנים רבות בפני מאמצי ההכלאה וההצלבה. המגדלים נתקלו בקשיים רבים בבואם ליישם עליה את הצלחותיהם במישורי התירס והעגבניה. כל מין של כותנה יכולים אמנם לגידול בצד מיני כותנה אחרים, אבל המאמץ להפוך אותם למין אחד, מעורב, לא הצליח. ואם היו סימני הצלחה בכיווני מחקר מסויימים, נאלצו החוקרים לנטשם. הסיבה: המחיר הגבוה.

את הכותנה יש להאביק במלאכת-יד ונדרשות כעשר שעות עבודה כדי להגיע לאונקיה אחת של זרעים. האיכרים אינם יכולים "להרשות זאת לעצמם". "זרעי המחר בע"מ" טוענת שמצאה את התשובה: בני כלאיים מן הדור השני. אין זו תשובה חדשה. העבודה החלוצית, שנעשתה בתחום זה מאז שנות החמישים, הניבה אמנם פרי, אבל החוקרים נטשו את כיוון המחקר הזה. הנימוק: במעבר בין הדורות הולך לאיבוד חלק גדול מהתכונות המאפיינות את בני-הכלאיים בדרך כלל.

לטענת חברת המחקר הקליפורנית, אובדן התכונות תלוי בשאלה איזה זנים אתה מכליא ובשיטת הדרכיה בהצלבה-הכלאה.

בשימוש בשיטת הניסוי והטעייה – הרבה מן המרכיב הראשון ולא-מעט מן השני – השיגה "זרעי המחר" זן מסוג חדש, אשר גם בדור השני שומר על רוב חיוניות הגידול המאפיינת אותו בדור הראשון. זמן הגידול הנדרש לו עולה לכדי שלושה-רבעים מן הזמן הדרוש לכותנה רגילה, ואף פחות מזה.

אף ש"זרעי המחר" תמכור את שקיקי הזרעים במחיר גבוה פי חמישה ממחירם הרגיל של זרעי כותנה, מובטחים החקלאים שהעלויות הסופיות שלהם תהיינה פחותות במידה רבה מהעלויות הרגילות.

תעשיית הכותנה של דרום קליפורניה עשויה לקום לתחיה. שטחי הכותנה הלכו והצטמצמו מסיבות כלכליות, ומחלות שונות עוד הכבידו על תחשיבי העלויות של החוואים. אמצעי המאבק היחידים נגד מפיצי המחלות הם חומרים קוטלי-כנימות. באזורים מסויימים, עולים חומרים אלה כדי 40 אחוז מההשקעה לדונם. תקופת גידול קצרה יותר תקצץ בעלויות של קוטלי הכנימות ושל תקציבי ההשקיה.

גם תחשיבי תוצרת ותפוקה ייהנו מתגליתה של חברת המחקר הקליפורנית. משמעותן של תקופות קצרות יותר היא מספר רב יותר של עונות גידול בשנה. באזורים מסויימים, הקיץ הוא קצר מכדי לאפשר גידול כותנה. קיצור תקופת הגידול תאפשר להזיז את גבול שטחי הכותנה של דרום קליפורניה יותר מ-220 ק"מ צפונה.

יש גם תחזיות יצוא: גורמים בברה"מ התלהבו מן האפשרויות שפותחת תגליתה של "זרעי המחר". האקדמיה הסובייטית למדעים בודקת את המוצר בשטח ניסויים באוזבקיסטן.

ושיקוליה של "זרעי המחר"? אין צורך לדאוג לחברה בנקודה זו. בזרעי הכותנה שלהם יש יתרון מסחרי מובנה: תוך דורות אחדים, מאבדים הזרעים את איפיוני הכלאיים ונעשים דומים לאחד מן הזנים מהם הורכבו. הלקוחות ייאלצו לרכוש את הזן החדש מדי כמה עונות.

זהו, כך מקוים, בוקרו של עידן חדש לתעשיית הכותנה הקליפורנית והסובייטית – ותעשיית ההכלאה וההצלבה תאסוף את הפירות הראשונים.

כתב־עת

„פוליטיקה", גליון 16. עורך: גדעון סאמט.

יש לגליון החדש של „פוליטיקה" יומרה אופטימית. כנגד קינת האין־מה־לעשות, ההשלמה עם ממשלת האחדות (והשיתוק) כתופעת טבע, ההשלמה עם המשך שלטונה ורפיון הרוח שהוא גורותיה, מביא „פוליטיקה" מבחר הצעות בבחינת יש־מה־לעשות, פרי הגיגיהם של מיטב כותביו. הנה סותרת אחת המבשרת את הלך הרוח הקונסטרוקטיבי שהשתלט על הגליון: „לפוצץ, למחוק, לסלק, לרמוס, לאסור, לפטר, לבטל, להרוג, לנתחל". זו היא שורה של עצות מעשיות לתיקון עולם בשוליה, לא במרוכזה, שתגובה עליה היה ברשם. קראתי אותה בעניין. כדאי לגזור למשמרת: מדובר בתעודה היסטורית: אינוונטר ה־out העדכני של הפיינשמקר המצוי, ישראל שנות ה־80.

תיקון העולם על פי בושס כרוך בכמה מבצעים דחופים, עכשיו ובייד, „אחת ולתמיד": לפוצץ ב„לבנות־תבלה מסי.אן.סי... את המבנה המוזר המוזיקי כפצע בלב הסיילת התל־אביבית, הנראה כמו מצבור אשפה – כ־כר אתרים... ואם לבנות־תבלה, יש תורה: מורקת אגם בכיכר דיזנגוף, מנותת אגם ב'כולל האידרא'... ואולי גם כמה 'פראבלו אספניול' ... למחוק אחת ולתמיד, את 'הזוהרים' וה'נוצצים', את ה'צמרות'... האח"מים והאנשים היפים במאכלסים את 'שכונות היוקרה', 'בתי היוקרה' ו'מסיבות היוקרה' ... לסלק את המושג הנוראי 'האשה' בה"א הידיעה, יצור חסר פנים וזהות, שיש לו פונקציה אחת ויחידה, להיות בת־לווייתם של כמה 'עיתונאי־צמרת' ... לסלק מן העיתונים את כל מי שאולי יודע א"ב ומסוגל לכתוב, אבל אינו יודע לקרוא. לדלל את כעלי הטורים האישיים: שחקנים, בדרנים, מגישים בטלוויזיה וברדיו, ספורטאים וארחי־פרחי שנהפכו לעיתונאים, ואת אלה שמנהלים שיחות אינטימיות עם המרואיינים שלהם ומציעים להם הצעות מגונות... לסגור מיד את הברז המספטף בתשדירי השירות בטלוויזיה ולהרוג, ממש כך, את 'היבנה' שהולכת לתערוכת אדם ומעונו"...

הקונסטרוקטיביזם הז'ורנאליסטי החדש מסתיים בעצת־מחץ של ב. מיכאל בסוף החוברת: „לעשות את כל זה, ואם לא יעזור – לנסות עוד פעם".

★

אילו כללה החוברת רק עצות קונסטרוקטיביות ברוח זו, אפשר היה להתייחס אליה ברצינות. אבל רוב המאמרים ב„פוליטיקה" אינם ברוח זו. רוב המאמרים טעונים בעצות כל כך טריוויאליות, כל כך ידועות, וכמעט הכל במבנון מתפתל ונפוח להחריד. כתיבה משעממת, יומרנית, תפוחה מרוב חשיבות עצמית ומולידת מחשיבה עצמאית. קחו למשל את מאמרו של אחד המומחים לסוציולוגיה ולפסיכולוגיה חברתית. האיש הזה מציע ללמוד לחיות עם הירידה, לראות בה תופעה נורמלית, ובמקביל לנסות לצמצם את ממדיה. מתקבל על הדעת. אבל איך, תשאלו, אפשר להתגבר על גורמי הירידה? פשוט מאוד, קובע המומחה ברצינות: למצוא פתרון לסכסוך הישראלי־פלשתינאי, לחתום על הסכמי שלום עם המדינות השכנות והשלום הוא שירחיב את גבולותינו במישורי הפעילות הכלכלית, המדעית והמקצועית. בעל החזון הוא הסוציולוג אפי יער.

הצעות לא כל כך מהפכניות ברומו של עולם מעלה פרופ' יהודה אלקנה לשינוי המבנה הפנימי של האוניברסיטאות: לצמצם את סמכויות הסנטים האקדמיים, לקצר את משך כהונתם של רקטורים ודיקאנים, לצמצם את הסגל האקדמי ולהגדיל את מספר הסטודנטים, לפתוח את האוניברסיטאות לכל, אך לסנן רק את המובחרים ללימודים מתקדמים.

יהושע פורת מציע דרכים לעקוף את חוקי הכפיה הדתית באמצעות שינוי חקיקתי ועד או – להנשא בנישואין אזרחיים בחו"ל, מבלי לצאת את הארץ או להתקשר בחוזה נישואין, להחרים את נותני ההכשר החרדי ועוד.

את העצות הפרגמטיות הרציניות באמת משיא דני רובינשטיין במאמרו „במקום לכבוש את אידהיישה". רובינשטיין מציע מדיניות מתוקנת יותר בשטחים. אפשר להתחיל, למשל, בתיקון עוול אחד מני רבים, עיוות בלתי מתקבל על הדעת על פי כל קנה מידה מוסרי של „תקין" ו„תקף" בכל אירגון חברה: במערכת המשפט הצבאית בשטחים אין כל ערכאת ערעור. זה נמשך כבר 20 שנה. היתכן שגם זאת סיבה לירידה? לא מן הארץ, אלא של הארץ.

מירי פז

מנויים לאופרה הישראלית

„האופרה הישראלית החדשה" מתבססת. לקראת עונת פעילותה השניה היא מתחילה במבצע מנויים. היתרון, כך מוסרים, הוא המחיר הנמוך בכ־25 אחוזים ממחיר כרטיס בודד. 500 מנויים יספקו בשלב זה את האופרה ולהם יישמרו המקומות הטובים.

בעונה הבאה תעלה „האופרה הישראלית החדשה" שלוש הפקות: „לה בוהם" בבימויו של **דיוויד אולדן**, „לה טראוויטה", בבימויו של **סטיבן פימלוט** (שהועלתה במסגרת פסטיבל ישראל האחרון) ולקראת סוף העונה – „טבעת התנך", אופרה קאמרית על־פי ספרו של הנרי ג'יימס, אותה יביים **חנן שניר**.

„שיקוי אהבה", אותו תעלה האופרה באוקטובר, אינו נכלל בכרטיס המנוי, שכן זוהי „הפקת כיס", במסגרת הסדנה לזמרים והיא תעלה בליווי פסנתר בלבד.

ורדה צימרמן

כאן וינה עכשיו, כשלאופרה יש עדנה, חשבו כמה אמרגנים זריזים שגם לאחותה הקטנה – האופרטה – יש סיכוי. יהודה טלית וגק יעקב מייבאים אלינו את אחת האופרטות המצליחות והמוכרות ביותר „העטלף" מאת יוהאן שטראוס. סיפור העלילה מבוסס על הקומדיה הפאריסאית „לה ראביון" של צמד הכותבים הפופולארי מיילאק ומאלוי שהיו אחראים לכתיבת כמה מן התמלילים של אופנבאך. המחזה היה הצלחה גדולה בפאריס בראשית שנות ה־70 של המאה שעברה. מקסימיליאן שטיינר, מי שהיה מנהל התיאטרון הוויניאי באותן שנים, רצה להעתיק את ההצלחה לווינה. הוא רכש את זכויות המחזה, אך כשקרא אותו השכן עיניו: המחזה נראה לו אווילי ובעיקר לא הותאם לרוחם של הוויניאים.

ספר המחזה הגיע לידיו של מו"ל אחד, שהיה גם ידיד קרוב למלך הוואלסים יוהאן שטראוס. לדעתו עשוי היה סיפור העלילה הפאריסאי להתאים לאופרטה החדשה שיכתוב ידידו. בשינויים שנועדו להתאים לרוחם של הוויניאים עיבדו צמד התמלילנים ריכרד ג'נה וקרל הפנר את „לא ראביון" ל„פלדרמאוז". הסוף ידוע: כמעט כל ילד ברחבי הממלכה האוסטרו־הונגרית ידע לפזם קטעים מתוך „העטלף". בפארקים, בכיכרות הציוריות שבערי הנופש בשווארצוואלד עדיין אפשר לשמוע את זמירות „העטלף" בביצוע קונצרטנטי של תזמורת מכבי האש המקומית. עכשיו יוכלו לצפות ולהאזין לה גם יוצאי הממלכה האוסטרו־הונגרית בתל־אביב, בחיפה, בנתניה ובירושלים. הצגה ראשונה ב־29.8 בחיפה.

תזמורת ירושלים – לקונצרטים בחו"ל

חברי התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור עומדים לצאת השבוע למסע הופעות של כשלושה שבועות בגרמניה ובשוודיה. התזמורת תשתתף במסגרת פסטיבל ברלין (ב־1 וב־2 בספטמבר) בשני ביצועים של הסימפוניה השמינית „סימפוניית האלף" מאת מאהלר בניצוח ריקארדו שאיי – יחד עם מבחר מקהלות התזמורת הסימפונית של רדיו ברלין.

ערב לאחר מכן יתקיים באולם הפילהרמונית של ברלין קונצרט שבו תוכל התזמורת הירושלמית להפגין את כושרה הכלעדי. ינצח הישראלי דוד שלון וינוגנו הסימפוניה הראשונה מאת פאול בן־חיים, הקונצ'רטו לכינור של הינדמית (עם הסולנית הכנרת הישראלית מרים פריד) והקונצ'רטו לתזמורת של בארטוק. בהמשך סיורה תשמיע התזמורת, בנוסף על יצירות בן־חיים והינדמית, גם את הסימפוניה השמינית מאת דבוז'אק, בקונצרטים בכמה ערים בשוודיה ובגרמניה. נגני כלי־הקשת של התזמורת יקדימו את צאתם לברלין, להשתתף בחזרות המוקדמות, לקראת ביצוע הסימפוניה של מאהלר.

★

בחודש שעבר הובאו לידיעת הציבור פרטים על שינויים מפליגים ומשמעותיים במבנה הארגוני של התזמורת, שיחולו בעתיד הקרוב, בעקבות המלצות הוועדה הציבורית שמונתה על־ידי הנהלת רשות השידור.

כפי שפורסם רשמית תצא התזמורת ממסגרת רשות השידור ותהפוך לעמותה עצמאית שלה יהיו אחראים – רשות השידור (עם רוב ייצוגי בוועד המנהל), משרד החינוך והתרבות, עיריית ירושלים וקרן ירושלים. כפי שנמסר תמשיך בינתיים רשות השידור לממן את התזמורת בגובה התקציב הרשמי הנוכחי. כספים נוספים, מהגופים והאחראים האחרים, יוקדשו להרחבת פעילות התזמורת.

המנצח האמריקאי לורנס פוסטר נתמנה לתפקיד המנהל המוסיקלי המנצח הראשי של התזמורת וייכנס לתפקידו, בהדרגה, החל מהעונה הבאה. המנהל האדמיניסטרטיבי יהיה איציק בדק.

אולם נראה שכמה פרטים חיוניים, בקשר לתהליך המעשי של הקמת העמותה הנפרדת, עדיין סמויים מהעין ובידיו. בראש וראשונה – תנאי העבודה, המעמד והזכויות של הנגנים וההסכם הצפוי שבין רשות השידור והעמותה החדשה.

בראיון מיוחד ל„דבר", בינואר השנה, בעניין עתידה של התזמורת

מנצח, דוד שלון

הירושלמית, ציין המנצח הישראלי בעל המוניטין הבין־לאומי סרג'יו קומיסיונה, שלפי התרשמותו הישירה הגיעה התזמורת לרמה אמנותית חסרת־תקדים בתולדותיה. זאת בעיקר בזכותו של גארי בירטיני, שהיה מנהלה המוסיקלי של התזמורת עד לעונה הקודמת.

קומיסיונה ניצח השנה פעמיים על סדרות של קונצרטים עם התזמורת ולדבריו יהיה זה מחדל משווע לגרום כיום למשבר בפעילות התזמורת, העלול להוריד לטמיון הישגים מוסיקליים, שהושגו במסירות ובמאמצים כה רבים. קומיסיונה, המשמש כיום כמנהל אמנותי של בית־האופרה העירוני בניו־יורק ושתי תזמורות מובחרות בהולנד ובארה"ב, ניאות לנצח על התזמורת גם בעונה הבאה. מן הראוי שכל האחראים לגורל התזמורת הירושלמית יטו אוזן קשבת לדבריו של המאסטרו הוותיק והמנוסה, המכיר היטב את התזמורת משיתוף פעולה מוצלח עם נגניה.

ישראל דליות

ארכיון קארל שלמון – לאוניברסיטה העברית

הארכיון המקיף של המלחין והמנצח קארל שלמון, שנפטר ב־1974 בהיותו בן 77, נמסר בימים אלה למחלקת המוסיקה של בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי של האוניברסיטה העברית בירושלים. הארכיון כולל את יצירותיו הרבות של שלמון, כתבי־יד וספרים שאסף ומהווה עדות חשובה להתפתחות חיי המוסיקה בירושלים בפרט ובארץ בכלל, מסוף שנות השלושים ועד תחילת שנות השבעים.

שלמון היה מחלוצי המוסיקה בישראל, מוסיקאי רב־גוני: מלחין, מנצח, זמר (בריטון) ופסנתרן. עלה לארץ מגרמניה ב־1933 ועם הקמת הרדיו „קול ירושלים", בשנות השלושים, נתמנה כאחראי לתכניות המוסיקה בשידורים. ב־1938 יזם את היווסדה של תזמורת „קול ירושלים", שהתפתחה במרוצת השנים והפכה לתזמורת „קול ישראל" ולאחר מכן לתזמורת הסימפונית בירושלים. בעשר השנים *האחרונות* לאחר הקמת המדינה עמד בראש מחלקת המוסיקה של שירות השידור. בין יצירותיו, להרכבים מגוונים, המבוצעות כיום לעתים נדירות, נמצאות האופרות „דוד וגולית" ו„מתושלח" ויצירות לתזמורת, לכלי־סולו ולאנסמבלים קאמריים. מיצירותיו הנודעות: „ארבעה מחולות עם יונים", „עם ישראל חי", קונצ'רטו לפסנתר ופרטיטה לכלי קשת. שלמון היה ידוע כאמן בעל יוזמה וחוש הומור. על מעמדו הציבורי בשנות הארבעים תעיד היצירה התזמורתית שהוקדשה לו, כשי מוסיקלי, ביום הולדתו החמישים, על־ידי 24 מלחינים ישראליים – ואריאציות לתזמורת על השיר „יהודי חופשי אני", הלחן הראשון שחיבר שלמון לאחר עלייתו לארץ.

בבית הספרים הלאומי שמורים, בנוסף לאוספים הרבים של מוסיקה יהודית וישראלית ומהמסורות של קהילות ישראל, גם הארכיונים האישיים של המלחינים פאול בן־חיים, יוסף אחרון, צבי בן־יוסף, קארל וינר ואחרים והארכיונים רבי החשיבות של החוקרים הנודעים אברהם צבי אידלסון ורוברט לכמן.

ישראל דליות

גם שרה גם רוקדת

עשרות אלפי (כ־80 אלף, על־פי הנתונים הרשמיים) חובבי מדונה הגיעו בסוף השבוע לאיצטדיון ומבלי בלונדון, כדי לחזות בהופעתה האנרגטית של אלילתם. מדונה לא איכזבה. בשיאו של מפגן התלבושות שלה, היא הסירה את תחתוניה לעיניהם המשתאות של עשרות האלפים שזיכו אותה בשל כך בתרועות רמות. מלבד זאת הציגה הזמרת גם את לישוריה כרקדנית (בתמונה, עם אחד מחבריו להקותה).

צילום רדיו א.פ.

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 טלטקסט: עד כאן.
09.05 שעת כושר.
09.15 פרפר נחמד: כוכבים הבאים.
09.40 הלב, פרק 45: מרקו נוסע צפונה.
10.05 מוסמים: פרק 11.
10.30 צבע בנוהל: פרק ו'.
10.55 מגע 1,2,3: אור עיניים.
11.25 מיסיסיפי, חלק ב'.
2.00 טלטקסט: עד כאן.
2.05 היום שבו השתנה היקום, פרק 7: לפי מצוות הרופא.
3.00 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה.
3.20 גברת פלפלת: עץ האורן.
3.30 זהירות ציפי בדרכים.
3.40 200 שנות למשרד הבריאות.
3.45 שעת כושר.
3.55 רחוב סומסום.
4.25 ילדת הפלא, פרק 13: שטיפת מוח.
5.00 ערב חדש. מנחה דן מרגלית.

כללית

5.30 „תהילה" – פרק שישי: „דני אמסולו בברודווי".
6.15 „קטנטנים".
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 „עם הכוכבים" – להקת יד 2. (תרגום לעברית).
6.45 החידושים והמצאות – רצועות מלאכותיות לברכיים; המיקרוסקופ האלקטרוני לשירות החקלאות; דלק חסכוני. (תרגום לעברית).
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 „עד פופ" – שני שירים מתקליטה החדש של להקת משינה ושיחה עם חבריה באולפן. אריאל זילבר בשיר חדש. להקת הרוק האמריקאית „לוס לובוס" הכוכב עולה בשמי הפופ בבריטניה. מרגם מרגם דארבי. מגישים: ענת רולב ומנחם גרינית.
8.30 „תביעות קטנות".
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 „לקראת שידור".
9.50 „שושלת" – פרק 54: בלייק קרינגטון נוסע לסינגפור להחזיר את בנו. אלקסיס מודיעה לו, כי לא ויתרה על תכניות ההשתלטות שלה על דנבר־קרינגטון. ג'ף מתארס על שותפו על המסמך שבו הוא מוותר על מניותיו. אדם מצליח להוליך את קירבי לבית מלון, ובו הוא תוקף אותה. ג'ף נחלץ לעזרתה. בסינגפור, סטיבן מודיע לאביו, כי לא ישוב לעולם לחיק המשפחה. כשבלייק מספר לו על בנו, סטיבן משנה את דעתו.
10.40 מבט הרוח – ענייני תרבות ואמנות. מנחה ירון לונדון.
11.30 „גבול ההרפתקאות" – שם הפרק: „הרולות של החיים".
12.00 חדשות הלילה.

אריאל זילבר, הערב ב„עד פופ"

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה ניגונה – באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 6 ברה מז'ור (תזמורת „פרו ארטה" ממינכן/ק. ריכטר); מוצארט: קונצ'רטו מס' 9 במי במול מז'ור לפסנתר ולתזמורת (ר. פרגבים, סולן/מנצח/התז. הקאמ. האנגלית); ובר: הכינייה בסי במול מז'ור לפסנתר ולכלי קשת (רביעיית אלברט גליניקה); סינפוניה לתזמורת וכלי קשת (התז. הסימפ. של נירנברג/ה. פרידרנטאהל).
09.00 קונצרט בוקר – גלאזונוב: קונצ'רטו בלה מינור לכינור ולתזמורת אופ. 82 (ר. אייסטראך/התז. הסימפ. של מוסקבה/ק. קונדרשין); שוברט: חמישיה ברה מז'ור לכלי קשת אופ. 163 (רביעיית קליבלנד עם הצ'לן ירידתו).
11.57 פינת השיר – משירי רחל.
12.00 אמנים באולפן – רפאל בימיני, ויולה / מלכה לקס, פסנתר – שוברט: סונטה לויולה ולפסנתר („ארפג'יונה"); שוסטקוביץ': סונטה לויולה ולפסנתר.
13.05 בהאזנה ניגונה – ברהמס: פתיחה טראגית (התז. הפיל' של וינה/ק. בוהם); מוצארט: סרנדה מס' 11 ק. 375 במי במול מז'ור (מוצארט סרינה/נ. הרנונקורט); צ'ייקובסקי: סרנדה לכלי קשת (התז. הפיל' הישראלית/ר. פרובק דה בורגוס); פרדריק רז'בסקי: ארבעה קטעים (1977) (פ. רז'בסקי/פסנתר).
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו – [illegible]
16.00 מוסיקה ליום ראשון – י.ס. באך: קנטטה מס' 136 „חקרני, אלוהים" (מקה. הנערים מסלץ/להק.
18.00 דפי פסנתר – סקריאבין: שלושה שירים אופ. 13 (אנדרי גברילוב); שומאן: אטיודים סימפוניים אופ. 13 (מאוריציו פוליני); בטהובן: סונטה מס' 8 בדו מינור אופ. 13 (סונטה פתטית).
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלודי רצף מוסיקלי.
20.30 קונצרט [illegible] – תזמורת סימפונית לאומית לנוער – מוצארט: דיברטימנטו ברה מז'ור לכלי קשת ק. 136; בן חיים: פרק „תהילים" מתוך סימפוניה מס' 1; ברהמס: מחולות פולקלוריים מתוך [illegible]; דבוז'אק: סימפוניה מס' 8 בסול מז'ור אופ. 88.
22.30 קונצרט עבר.
23.00 מחזורי יצירות: [illegible]

רשת א'

10.05 שירישך – מחולות ושירים ישראלים.
15.06 צבעי הקשת. הפעם: „שירי ארץ־ישראל".
15.30 האוניברסיטה המשודרת – [illegible] מס' 32.
16.05 שיר לדרך – שירים מהמזרח והמערב הם משלנו.
17.10 תכנית ליום העצמאות של זמביה.
22.05 הכוונת דברים – הפעם עם יוסף גרבה.

רשת ב'

18.06 מסיבת עיתונאים.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 שלום לבן דודי – פינת הברכה.
22.05 ביננו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים.
00.15 להאזין בחלום – שירים לסיומו של יום.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 ארון פתוח – שירים שלא נס ליחם.
23.05 מבטים לחצות.

גלי צה"ל

13.05 כולם עם רילן.
16.05 קו פתוח לשר התחבורה – מאזיני גלי צה"ל שואלים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
19.05 [illegible]
19.05 צה"ל 2 [illegible]
20.05 [illegible] (צה"ל 2)
21.30 לילה לא שקט.
22.05 על הרבע ועל הביטאל.
23.05 קול הגל הזה (צה"ל 2).
23.55 שיחות חצות עם [illegible]
00.05 ציפורי לילה משוחחות.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכנית.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 הוגה.
09.05 סלודריה.
10.05 פניני בוקר.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
15.00 צבעי הקשת.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.06 „שמע ישראל".
06.12 התעמלות בוקר.
06.22 להקלאי.
06.30 סקירות מאמרי העיתונות.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 בראש צעיר.
09.05 כוכב הבוקר.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.40 הדרושים.
12.10 [illegible]
12.30 מה בשטח.
13.00 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 רגעי קסם.
15.51 לוח מודעות.
16.05 תוצרת הארץ.
16.55 קראתי ספר.
17.05 יומן כלכלה.
17.30 על מספרים ואנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 [illegible]
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 בא לי.
10.05 שישה.
11.05 30 בצל.
13.05 כל טוב.
14.06 [illegible]
16.05 מוסיקה לצעירים.
17.05 משקפיים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – סיכום של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 [illegible]
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 פתוח.
10.05 המסקת עשר.
11.05 [illegible]
13.05 אחד אחרי.
14.05 ד"ר דה מי.
15.05 מה יש.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולש.
18.54 הודעות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.

שימו לב לשידורי F.M.

סרטים

תל־אביב

אסתר: קינג קונג מס' 2 9.45, 7.30, 5
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 7–9.30 עמי ותמי 5
בית ליסין: המוסיקה להיות הביניים – ראשים מדברים 23.15
בן יהודה: זכרונות מאפריקה 9.30
גורדון: הבר מכוכב אחר 7.15, 11.5
גורדון: קנגרו 9.45, 7.45, 5
גת: בלוז לחופש הגדול 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: פושע מובטל וילדה קטנה 5, 3, 1, 11 ושם הורד 7.15, 9.50
דיזנגוף 2: גבר באהבה 9.50, 7.30, 5, 3, 1, 11
דיזנגוף 3: שודדים אישיים 9.50 7.30 / 5, 3, 1, 11 פסטיבל השלום האמריקאי
הוד: קרוקודיל דנדי 9.35, 7.30 צלילי המוסיקה 4.30
[illegible]: סוד ההצלחה 9.45 אלדין ומנורת הקסמים 7.45 הצגת – סקס
[illegible]: ג'ינג'ה האמריקאי 3 9.30 7.30, 5
[illegible] (בית ציוני אמריקה): 5–7.45–9.45
הסינמטק הישראלי: „בכשפים תמימים 7.15, א. גראופיה ב. 3 אמיגוס 9.30
חן 1: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.50, 7.35, 5.40 שלגיה ושבעת הגמדים 4–12.45–10.45
חן 2: לבו של אנג'ל 9.50, 7.45, 5.25 במבי 4 – 12.45 – 10.45
חן 3: אני והחברה 9.55, 7.50, 5.30 / דובוני איכפת לי 4, 12.45, 10.45
חן 4: בי"ס למשמר אזרחי 5.40 – 3.55 חנות קטנה ומטריפה 9.50, 7.40, רובין הוד 10.45–12.45
חן 5: נשק קטלני 9.55, 7.50, 5.30 / הרפתקאותיו של סופר כלש 4.00, 12.45 10.45
לב 1: טוריסט רוקדים במוסקבה 10, 11.30 2 .5 7.50
לב 2: מרדפי החוק 10– 7.50 – 5–2 – 10.30
לב 3: ימי הרדיו 10–8–5–2–11.30
לב 4: בקצב השעון 10, 8, 5, תעלולי שטן 2–11.30
לימור: פוסו רומן 9.30, 5.30–7.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון תל־אביב: מותו של סוכן 9.30, 7, 4.30 / קולנוע קרין בגן המוזיאון / לורי אנדרסון בית האמיצים 9.00
מקסים: המובטל בסיטו 7.15–9.30
פאר (לשעבר אלנבי): גבר בחתונה 9.40, 5, 7.30
סינמה 1: אלדין ומנורת הקסמים 9.30, 5, 7.30
סינמה 2: אהבה בזלון ראווה 9.40, 7.30, 5
סמדר: סגור לרגל שיפוצים
[illegible]: לא שם דין 10.00, 8.00, 5
[illegible]: לבירינט 9.30, 7.15, 4, 2, 12, 23.30 התפוח המכני
צפון: שם הורד 4.30 7–9.45
שחף: סוד ההצלחה 9.40, 7.15, 5 עמי ותמי 11
תמוז – רמת־אביב: בטי בלו 9.40, 7.15
תבלית: החנות מעבר לפינה 5.30–7.40–9.50
תל־אביב: 007 באזור המסוכן 9.45, 7.15, 4.30 / אלדין ומנורת הקסמים 11.00
התיה הישראלית: יום שישי ה־13 9.50

ירושלים

אדיסון: 007 באזור המסוכן 9.30, 7 / עמי ותמי 4.30, 11.00
אורנע: קינג קונג מס' 2 9.15, 7.15, 4.30
אורדון 1: פוסו רומן 9.15, 7.15, 4.30 שליחות קטלנית 10.30
אור 2: המפריום 7.15–9.15 4.30 המובטל בסיטו 10.30
אור 3: התיך אמריקאי 4.30–7.15–9.15 / סינדרלה והלבלב הנגול 10.30
אור 4: אהבה בהלון ראווה 4.30–7.15–9.15 בן לוח בת 10.30
אור 5: בקצב השעון 7.15–9.15 המובטל בסיטו 10.30 4.30 שודדי התיבה האבודה 10.30
אור גיל: ליבו של אנג'ל 9.45, 7.30, שלגיה ושבעת הגמדים 5–12.30–10.30
בית אגרון: מורון ואוצרו הסודי 4.00 כשם כל בני ביתי 5.45 כושם הגוף 8.45 חנות קטנה ומטריפה 10.00 בגלל אותה – חצות
האולם הקטן בבנייני האומה: סגור
הבירה: סגור
כפיר: ימי הרדיו 9.30, 7.30 / סופרמן 4, 4.30, 11.00
מיטשל: לא שם דין 9.30, 7.30
סמדר: ילדים חורגים לאלוהים 9.20, 7
עדן: ג'ינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7.30, 4.30
רון: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.30 המנצח האגודים 4.30 10.45
תיאטרון ירושלים: שיחות מלובלבות 9.15, 7.15

חיפה

אורה: פוסו רומן 9.15, 7.00 / נוזס מכוכב אחר 4.30
אורלי: לבירינט 9.15, 7 / דובוני איכפת לי 11–4.30
אמפי־תיאטרון: 007 באזור המסוכן 4.30–7–9.15
ארמון: סגור
חן: קינג קונג 2 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: ג'ינג'ה אמריקאי 3 4.30–7.15–9.30
עצמון 2: שודדים אישיים 9.15, 7 4.30
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 4.15–7.45–9.10
פאר: ליבו של אנג'ל 9.15, 7, 4.30

קריית חיפה

[illegible]: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15 אבני 5.00
כביר: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.30, 7.15
אורות: פוסו רומן 9.15, 7
בית העם: לא שם דין 9.15, 7
הזוהר: בי"ס למשמר אזרחי 7–9.15
ניצן: צרות גדולות בצ'יינה טאון 7.15–9.30

אשדוד

אסתר: סופרמן 4 7.30 / ילדים חורגים לאלוהים 9.30
אורות: פוסו רומן 9.30, 7.30

אשקלון

אסתר: ילדים חורגים לאלוהים 7.30–9.30
כנאר: סופרמן 4 9.30, 7.30
רחל: לבירינט 7.15–9.30

באר־שבע

קר: 007 באזור המסוכן 4.30–7–9.30

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: 007 באזור המסוכן 7.00–9.30 / אלדין ומנורת הקסמים 11–4.00
כוכב: אבבעוני 4.45, 11.00 / בי"ס למשמר אזרחי 7.00 הקשר הטורבני 9.30
מלון דניאל: שם הורד 7.00–9.30
עפולה: מופיתורן 007 באזור המסוכן 9.10

חולון, בת ים

ארמון: לא שם דין 9.30, 7.30
מגדל: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.30
מתנים קריית שרת: כבבי: פושע מובטל וילדה קטנה 7.30–9.30 / עמי ותמי 11
ריגה: משטרה פראי 7.30–9.30
עצמאות: ג'ינג'ה אמריקאי 3 7.30–9.30 עמי ותמי 11.00

טבריה

אביב: לא שם דין 8.30

כפר־סבא ■ רעננה

סטל: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30 5 מתוקים באהבה 5.00

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
בית זית: 007 באזור המסוכן 7.15–9.30
ארזה: לא שם דין 9.30, 7.30, 5
היכל התרבות: חנות קטנה ומטריפה 11.00, 5.00

נהריה ■ עכו

הוד: פוסו רומן 7.15–9.15
רון: לא שם דין 7.15–9.15
אמפיתיאטרון: המובטל בסיטו 9.30, 7.30

נתניה

סטוריה: לא שם דין 10–8–6
היפודרום: הזמן 11 בבקר
אסתר: ילדים חורגים לאלוהים 7–9.30
שרון: המובטל בסיטו 10–8–6–11
דוד – היכל התרבות: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30, 5.00

קרית אונו

מונים: סגור

קר: המובטל בסיטו 7.30–9.30
אורות: סגור
בית ביל: בטי בלו 10–8

פתח־תקוה

שלום: פוסו רומן 5–7.30–9.30
היכל 1: סוד ההצלחה 7.15–9.30, עמי ותמי מכוכב אחר 2.30, 12.30, 10.30
היכל 2: אהבה בזלון ראווה 5–7.30–9.30 סופרמן 4 10.30–12.30–2.30
היכל 3: שם הורד 9.30, 7.15 / עמי ותמי 10.30–12.30–2.30–5.00

ראשון־לציון ורחובות

ג.ג. רון 1: ג'ינג'ה אמריקאי 3 5–7.30–9.30 אייב. חבר מכוכב אחר 2.30, 12.30
ג.ג. רון 2: סוד ההצלחה 5–7.15–9.30 עמי ותמי 10.30–12.30–2.30
[illegible]: סגור
ראשון: פוסו רומן 9.30, 7.30
בית העם: בי"ס למשמר אזרחי 9.30, 7.30
הדר: לא שם דין 7.30–9.30
קר: פוסו רומן 9.15, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: קינג קונג מס' 2 5–7.30–9.45
ארמון: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.45, 7.30, לבירינט 5.00

לילי: לא שם דין 9.30, 7.30
הדר: סוד ההצלחה 9.30, 7.15 5.00 עמי ותמי 5–11
רמבם 1: בלוז לחופש הגדול 9.40, 7.30 בהרפתקאותיו של סופר כלש 5.00, 12.30, 10.30
רמבם 2: ימי הרדיו 9.45, 7.30 דובוני איכפת לי 5.00, 12.30, 10.30
רמבם 3: אני והחברה 9.45, 7.30 רובין הוד 5.00, 12.30, 10.30
רמבם 4: קרוקודיל דנדי 9.45, 7.30 שלגיה ושבעת הגמדים 5.00, 12.30, 10.30
שבעה: פוסו רומן 9.30, 7.30

מנת דם
חיים
לאדם

התרומת דם
מנה לחנה
מגן דוד אדום הקרוב.